

Täysistunto

Keskiviikko 8.2.2017 klo 13.59—20.24

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 20.24.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (13.59—17.01), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.01—18.57) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (18.57—20.24).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Paula Lehtomäen vapautuspyyntö edustajantoimesta

Vapautuspyyntö VAP 4/2017 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Paula Lehtomäki on eduskunnalle 1.2.2017 osoittamassaan kirjeessä pyytänyt vapautusta edustajantoimesta jatkaakseen virassaan pääministerin toimikaudeksi nimitettynä valtiosihteerinä valtioneuvoston kansliassa. Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Paula Lehtomäelle myönnetään vapautus edustajantoimesta 9.2.2017 alkaen.

3. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 5/2017 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan jäseneksi edustaja Juhana Vartiaisen.

4. Puolustusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 6/2017 vp

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi puolustusvaliokunnan jäseneksi edustaja Elina Lepomäen.

5. Sivistysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 7/2017 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sivistysvaliokunnan jäseneksi edustaja Sari Multalan.

6. Ympäristövaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 8/2017 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi ympäristövaliokunnan jäseneksi edustaja Sari Multalan.

7. Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaali

Vaali VAA 9/2017 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan jäseneksi edustaja Anne-Mari Virolaisen.

8. Susanna Huovisen vapautuspyyntö ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 8/2017 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan torstaina 9.2.2017 kello 16 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 9.2.2017 klo 13.

9. Antti Lindtmanin vapautuspyyntö ulkoasiainvaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 7/2017 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan torstaina 9.2.2017 kello 16 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 9.2.2017 klo 13.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

10. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2017 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2017 vp

Keskustelu

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 10. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2017 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä.

Pääministerin esittelypuheenvuoron jälkeen pidettävät ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Sen jälkeen myönnän harkintani mukaan enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan V-painiketta käyttäen. Tälle keskustelulle on varattu aikaa 3 tuntia.

Keskustelu

14.03 **Pääministeri Juha Sipilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Hallituksen pitkän välin visio on kirkas. Hallitusohjelman mukaan "Suomi on vuonna 2025 uudistuva, välittävä ja turvallinen maa, jossa jokainen meistä voi kokea olevansa tärkeä. Yhteiskunnassamme vallitsee luottamus." Myös hallituksen tavoitteet ovat selkeitä: hallituskauden aikana työllisyysaste on nostettu 72 prosenttiin ja työllisten määrä on vahvistunut 110 000 henkilöllä sekä velaksi eläminen julkisessa taloudessa on loppunut vuoteen 21 mennessä. Suomen historian ensimmäinen strateginen hallitusohjelma tarkoittaa juuri tätä: visio ja tavoitteet ovat kirkkaita, mutta keinoja voidaan ja pitääkin säätää, jotta tavoitteet eivät karkaa.

Tasavallan presidentti totesi valtiopäivien avajaisissa, että tekemättä ei voi jättää ja helpoja ratkaisuja ei ole. Hän myös lisäsi, että me kansanedustajat olemme paljon vartijoita. Maailma vierellämme myllertää, ja kotipesä on saatava kuntoon. Kotipesä oli huonossa kunnossa kesällä 2015, kun nykyinen hallitus otti vastuun. Tekemättä oli jätetty jo pitkään.

Lähdimme taklaamaan 10 miljardin kestävyysvajetta kolmella keinokorilla: säästöillä 4 miljardia, rakenteellisilla uudistuksilla 4 miljardia sekä kasvua ja työllisyyttä edistävillä toimilla 2 miljardia. Suurista uudistuksista eläkeuudistus on jo tehty. Sote- ja maakuntauudistus etenevät, ja kokonaisuus tuodaan keväällä eduskuntaan. Julkisen sektorin toiminnan kustannusten karsimisessa on vielä tekemistä. 4 miljardin säästökokonaisuudesta päätöksiä on tehty tämän hetken arvion mukaan 3,96 miljardin edestä.

Arvoisa puhemies! Usean vuoden talouden syöksykierre on saatu oikeenmaan. Käänne on nyt tapahtunut. Erityisesti loppuvuoden työllisyyskehitys oli vahvaa. Valtionvelkaa tuli viime vuonna lisää vain 2,5 miljardia euroa. Tähän on omat erityisyytensä, mutta fakta on, että alustavien tietojen mukaan valtionvelka suhteessa bruttokansantuotteeseen ei kasvanut lainkaan. Alijäämäkin tulee oman alustavan arvioni mukaan olemaan budjetoitua pienempi. Myös kuntatalous vahvistui viime vuonna 450 miljoonalla eurolla, ja olemme saavuttamassa hallituskaudelle asetetun tavoitetason. Kilpailukyky sopimus ja hallituksen toimet vaikuttavat. Hyviä uutisia on kuulunut ympäri Suomea: yritykset investoivat ja palkkaavat ihmisiä, jopa pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt hiljalleen laskuun. Tämän hallituksen johdolla luottamus Suomeen on palautunut.

On välttämätöntä pitää kiinni uudistamisen ja työllisyyden linjasta, jotta luottamus säilyy jatkossakin. 4 miljardin säästöpäätökset on nyt tehty. Mutta niin kuin useaan kertaan

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

olemme todenneet, olemme sitoutuneet uudelleenkohdentamisiin, rakenteellisiin uudistuksiin ja työllisyystoimiin, ettei uusia leikkauksia tarvita.

72 prosentin työllisyysastetavoite on kova mutta ei mahdoton. Miksi me emme pystyisi siihen, kun Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa työllisyysaste liikkuu 75 prosentissa? Suomessakin Pohjanmaalla työllisyysaste on noussut jo melkein 75 prosenttiin, Ahvenanmaalla se on yli 80 prosenttia. Jos meillä olisi Pohjanmaan työllisyysaste koko maassa, julkinen talous olisi suurin piirtein tasapainossa. Jos meillä olisi Ahvenanmaan työllisyysaste, koko kestävyysvajeemme olisi kutakuinkin kunnossa. Ahvenanmaan työllisyysasteella maksaisimme nyt velkaamme pois, ja kovaa vauhtia.

Kehysriihessä tärkeimpiä asioita on löytää keinoja työllisyysasteen saavuttamiseksi ja parantaa koulutuksen, tutkimuksen ja innovaatioiden järjestelmäämme kokonaisuutena. Tavoitteena on, että osaamisohjamme ja yritysten tki-toiminnan edellytykset ovat kunnossa. Työllisyyden paraneminen on tärkeä keino eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseksi, mutta myös uusia keinoja tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Eduskunta saa keväätistuntokaudella käsiteltäväkseen historiallisen laajoja julkisten palveluiden ja hallinnon uudistuksia.

Hallitus antaa pian esityksen maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseksi. Sillä vahvistetaan demokratiaa ja osallisuutta sekä uudistetaan julkisia palveluja kokoaamalla noin 350 erillisen julkisen organisaation tehtävät 18 maakunnalle, joita johtaa vaaileilla valittu maakuntavaltuusto. Hallinto selkeytyy ja tehostuu.

Sote-reformi on ollut vireillä jo neljän vaalikauden ajan. Eduskunnan perustuslakivaliokunta on neljä kertaa kahden vuoden aikana lausunnoissaan korostanut uudistuksen olevan välttämätön ja kiireellinen perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Suomalaisten palveluiden turvaamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen vähentämiseksi tärkeintä on saada myös eduskunnassa päätökset aikaiseksi. Nyt on päätösten, ei uusien mallien, aika.

Maakunnista tulee monialaisia. Niille tulee sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi kaikkiaan 24 muuta tehtävää pelastustoimesta ympäristöterveydenhuoltoon sekä työllisyyden ja kasvun edistämiseen. Hallinnon yksinkertaistaminen on mittava: kuntien, maakunnan ja valtion tehtäväjako perustuu perustuslakiin ja taloudelliseen ajatteluun siitä, mikä toimija on paras asian tehokkaaseen hoitamiseen.

Valinnanvapauslain luonnoksessa on nyt rakennettu Suomen malli, joka siirtää voimavaroja nykyisistä suhteellisen kalliista erikois- tai vaativan tason palveluista ihmistä lähellä oleviin palveluihin. Jokainen suomalainen voi itse jatkossa valita, se ei ole enää lompakon paksuudesta kiinni.

Arvoisa puhemies! Tänä keväänä käsiteltävänä on myös ammatillisen koulutuksen suuri reformi. Siinä uudistetaan koko ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö, rahoitus ja tutkinnot. Tavoite on turvata jokaiselle peruskoulun päättävälle paikka toisen asteen koulutuksessa ja vähentää keskeyttämiä. Työelämässä oleville aikuisille pyritään mahdollistamaan oman osaamisen kehittäminen, byrokratiaa vähennetään, oppilaitosten ja työelämän yhteistyötä sekä työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään. Uusi koulutusopimus otetaan käyttöön joustavaksi poluksi työelämään. Valmistelemme myös esitystä, jossa annetaan korkeakouluille mahdollisuus entistä laajempaan opetusyhteistyöhön.

Postisäätelyä uudistetaan joustavoittamalla yleispalvelutuotteiden jakelu- ja keräilyvelvoitteita ja kirjeiden kulkunopeusvaatimuksia. Lakimuutoksella mahdollistetaan uudenlaiset markkinaehtoiset palvelukonseptit ja digitalisaation tuomat mahdollisuudet postin ja

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

keluun. Lakiehdotus mahdollistaa sanomalehtien viisipäiväisen jakelun nykyiseen tapaan haja-asutusalueilla.

Digitalisaation vauhdittaminen etenee. Turhaa byrokratiaa puretaan kiivaasti. Kokeilu-toiminta jatkuu: annamme esityksen kielikokeilusta perusopetuksessa ja jatkamme koulu-tusviennin esteiden purkamista. Julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin esitämme alueel-lisia kokeiluja.

Liikenneverkon rahoituksen uudistamista ja korjausvelan maksamista varten asetetaan parlamentaarinen seurantaryhmä. Nyt pitää päästä eteenpäin edellisen vaalikauden parla-mentaarisen ryhmän työstä ja tehdä konkreettisia ratkaisuja. [Ville Niinistön välihuuto] — Kyllä se on ihan normaali parlamentaarinen ryhmä. Taisin sanoa "seurantaryhmä". Hyvä huomio, edustaja Niinistö. — Ratkaisuja vaaditaan niin korjausvelan vähentämiseen kuin tieverkon pitkäjänteiseen kehittämiseen, ilmastotavoitteiden täyttämiseen ja digitalisaa-tion edistämiseen.

Keväällä annamme myös seitsemän selontekoa. Puolustuspoliittinen selonteko valmis-tuu tässä kuussa. Selonteko on tiivis ja realistinen. Suomen uskottavan itsenäisen puolus-tuksen turvaaminen myös lähivuosikymmeninä edellyttää useiden hallituskausien mittais-ta sitoutumista suuriin materiaalihankintoihin. Suuret hankinnat ajoittuvat vuosille 2019–2031. Emme aseta suuria hankintoja vastakkain palvelujen ja etuuksien kanssa. Se on ollut henki myös eduskuntapuolueiden puheenjohtajien keskusteluissa.

Eduskunta käsittelee jo historiallisen kunnianhimoista energiastategiaa, jossa ehdotam-me muun muassa kivihiilen käytöstä luopumista ja tuontiöljyn käytön puolittamista. Tänä keväänä hallitus aloittaa kunnianhimoisen energiakäänteen toimeenpanon. Laajennamme ilmastopolitiikan tavoitteistoa ja keinoja muun muassa ensimmäisessä ilmastolain mukai-nessa ilmastosuunnitelmassa, jonka annamme eduskunnalle kevään aikana.

Arvoisa puhemies! Maailmanpolitiikan tilanne huolestuttaa. Maailma on myrskyisä. Ison-Britannian kansanäänestyksessä enemmistö valitsi brexitin, Yhdysvalloissa kansa ää-nessi presidentiksi Donald Trumpin. Suomi kunnioittaa vaalituloksia. Me tiedämme kui-tenkin, keitä olemme ja millä perustalla seisomme. Me rakennamme siltoja, murramme muureja. Uhkien suhteen emme ole naiiveja mutta emme myöskään uhmakkaita. Ystävien kanssa voi asioista olla myös eri mieltä. Se on luonnollista, eikä sitä pidä sen paremmin hätkähtää kuin suurennella.

Satavuotias Suomi on maa, joka puolustaa kansainvälistä oikeutta, ihmisoikeuksia ja muita perusoikeuksia. Suomi auttaa hädänalaisia, Suomi tekee väsymätöntä työtä tasa-ar-von ja naisten oikeuksien puolesta, Suomi puolustaa ilmastopolitiikassa tehtyjä yhteisiä päätöksiä. Suomi haluaa, että Eurooppa ja Euroopan unioni ovat jatkossakin sosiaalisesti, taloudellisesti ja poliittisesti vahvoja. Suomi puolustaa sääntöperusteista vapaakauppaa. Suomi uskoo, että erimielisetkin toimijat voivat puhua rakentavasti toisilleen. Globaalei-hin kriiseihin haemme ratkaisuja, edistämme vuoropuhelua. Toimimme aktiivisesti kriisi-en keskellä. Tehostamme yhteistyötämme näillä alueilla.

Arvoisa puhemies! Viime kesänä valmistuneen ulko- ja turvallisuuspoliittisen selon-teon toimintaympäristön kuvaus alkoi lauseella ”voimakas muutos ulko- ja turvallisuuspo-litiikan toimintaympäristössä jatkuu niin Suomen lähialueilla kuin maailmanlaajuisesti”. Tällaisessa tilanteessa meidän täytyy pystyä näkemään myös yksittäisiä ihmisiä, päätöksiä tai hallituksia pidemmälle ja välittömän maantieteellisen naapurustomme taakse.

Lähelläkin tapahtuu. Tänä vuonna meillä on edessämme useita eurooppalaisia vaaleja, joiden tuloksia varmaankaan harva enää rohkenee ennustaa. Vaalikampanjat, niihin mah-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

dollisesti kohdistuvat vaikuttamisyrietykset ja vaalien lopputulokset voivat vaikuttaa toimintaympäristöömme merkittävästikin.

Tänä vuonna on odotettavissa kiihtyvää keskustelua terrorisminvastaisesta taistelusta. Peruslähtökohdasta on laaja yksimielisyys: Isilin kaltaisen organisaation vastaista taistelua tulee jatkaa laajapohjaisen kansainvälisen rintaman voimin. On tärkeää, ettei tämä aiheuta lisää epävakautta esimerkiksi Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa. Se aiheuttaisi alueella lisää inhimillistä kärsimystä. Se lisäisi painetta lähteä vaaralliselle pakomatkalta esimerkiksi kohti Eurooppaa.

Arvoisa puhemies! Unionin tulevaisuudesta keskusteltiin vakavalla mielellä Maltalla päämieskokouksessa viime viikolla. Esitin siellä, että meidän on valittava käytännönläheinen keskitien linja. Ei perussopimusten avaamista, ei uusia hyppyjä integraatiossa syvemmälle tai asioiden takaisin kansallistamista. EU ei ole kyennyt toteuttamaan lupauksiaan ja implementoimaan päätöksiään tehokkaasti. Toimeenpanoon on kiinnitettävä enemmän huomiota. Meille tärkeitä lainsäädäntökokonaisuuksia ovat sisämarkkinoiden kehittäminen ja ilmasto- ja energiapolitiikka. Suomi tukee EU:n puolustusyhteistyön syventämistä. Brexitinkin jälkeen Suomi haluaa säilyttää tiiviit yhteydet Isoon-Britanniaan.

Arvoisa puhemies! Itsenäinen tasavaltamme täyttää tänä vuonna 100 vuotta. On paljon syytä juhlaan. Olemme monilla mittareilla yksi maailman parhaista maista. Sen tulisi olla kiitollisuuden ja ylpeyden suuri aihe. Samalla emme missään nimessä unohda niitä suomalaisia, joita tämä aika ja sen haasteet painavat. Työ jatkuu. Monia asioita isänmaan kohtalosta on nyt annettu meidän vastuullemme. Me haluamme kantaa sen vastuun nöyrinä mutta päättäväisinä.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ryhmäpuheenvuorokierrokseen.

14.19 **Katri Kulmuni kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitamme itsenäisen Suomen sadansien valtiopäivien työn yhdeksi maailman vakaimmaksi ja edistyneimmäksi valitussa maassa. Meillä on hyvät suhteet naapureihimme, ja maassa on yhteiskuntarauha.

Kansainvälisesti tilanne on kuitenkin muuttunut epävakampaan suuntaan. Kun levottomuus maailmalla lisääntyy, on yhä tärkeämpää, että Suomessa pidetään yhtä. Yksituumaisuus on pienen kansan vahvuus etenkin turvallisuudessa. Arktisen neuvoston tuleva puheenjohtajuus antaa meille kokoamme suuremman roolin.

Keskusta ei hyväksy ihmisten eriarvoistamista. Me ponnistelemme suomalaisten puolesta riippumatta taustasta tai asuinpaikasta. Jokainen ihminen on arvokas, eivätkä ihmis-oikeudet ole kaupan. Keskustan eduskuntaryhmä nojaa kansainväliseen oikeuteen sekä demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen.

Arvoisa puhemies! Yksi parhaimmista lahjoista 100-vuotiaalle Suomelle on, että käänne parempaan on vihdoon saatu aikaan. Suomen talous kasvaa, ja yhä useampi on saanut työpaikan. Käänteen aikaansaaminen on edellyttänyt yhteistyötä. Kilpailukyky sopimus toi vakautta. Sopimus on kansainvälisestikin arvioiden poikkeuksellinen näyttö suomalaisten yhteistyökyvystä. Suomi on selättänyt taantuman, ja suunta on kohti parempaa.

Käänne merkitsee esimerkiksi sitä, että kotimaakunnassani Lapissa on nyt 1 100 työtöntä vähemmän kuin vuosi sitten. Koko Suomessa vastaava luku on 34 000. Matkailu vetää. Turun telakalla on tilauskirjat täynnä seitsemän vuotta eteenpäin. Autoteollisuudessa on

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

menossa kaikkien aikojen rekrytointikampanja. Äänekoskella tehdään Suomen metsätaloushistorian suurinta investointia. Irtisanomisten ja konkurssien määrät ovat vähentyneet.

Tähän tilanteeseen pääsy on vaatinut työtä, uhrauksia ja sisua. Se on kannattanut. Nyt toimia on vahvistettava. Keskustan eduskuntaryhmä ei halua vaarantaa myönteistä kehitystä lisäleikkauksilla. Meille tärkeintä on työllisyyden parantaminen, jotta etenkin yhä useampi nuori ja pitkäaikaistyötön saisi töitä.

Arvoisa puhemies! Suomen kuntoon laittaminen jatkuu. Sosiaali- ja terveystieteiden sekä maakuntauudistuksella rakennetaan hyvinvointiyhteiskuntaa. Teemme sen kansanvaltaa vahvistaen. Uudistukset on tehtävä, jotta eriarvoistuminen vähenee ja terveyserot pienenevät. Professori Juho Saaren eriarvoistumistyöryhmä ja perustulokokeilu tukevat tätä. Tämä on huolenpitoa huomennakin — omsorg även i morgon.

Finlands och centrernas historia är tätt sammanvävd. Finländarna har gett sitt stöd till centrernas reformpolitik flera gånger under historiens lopp. Också denna gång kommer vi att genomföra de nödvändiga reformerna på samma sätt som vi har gjort många gånger tidigare.

Uudistaminen ei ole aina kiitollista, mutta tekemättäkään ei voi jättää. Keskustalle on vain yksi suunta ja se on eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Ennen köyhä ja pieni maa tunnetaan nykyisin edistyskellisenä, tasa-arvoisena, hyvän hallinnon maana, jossa on erinomainen koulujärjestelmä. Edistämme tasa-arvoa laajasti niin sukupuolten, alueiden kuin mahdollisuuksienkin näkökulmasta. Kun ensimmäiset valtiopäivät avattiin toukokuussa 1907, totesi puhemies Svinhufvud: "Edustajain yhteistoiminta on omiansa tasoittamaan eriävät mielipiteet sekä saattamaan kansalaiset keskinäiseen ymmärtämykseen. Ja ennen kaikkea johtavat tähän toivottuun tulokseen toimenpiteet vähäväkisten taloudellisen tilan parantamiseksi." Nämä sanat muistuttavat meitä vastuustamme suomalaisten keskinäisestä ymmärryksestä ja eriarvoisuuden vähentämisestä.

Keskustan eduskuntaryhmä toivoo, että vuoden 2017 valtiopäivillä syntyy yhteistyön henki, jolla jatketaan Suomen kuntoon laittamista tulevia sukupolvia varten. Yhdessä — Tillsammans.

14.24 **Sampo Terho ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituskauden lähestyessä nyt puoliväliään voimme todeta, että tällä hallituskaudella olemme aloittaneet määrätietoisesti yhteiskuntamme uudistamisen. Tuon uudistamisen tavoitteena on suomalaisten menestys yhtenäisenä kansakuntana myös tulevaisuudessa. Työ tämän tavoitteen puolesta jatkuu myös vuonna 2017. Taloudessa käänne on onneksi jo tapahtunut.

Uudistuminen ei kaikilta osin ole helppoa, mutta kuten jo lainattu tasavallan presidentti totesi valtiopäivien avauspuheessaan, tekemättäkään ei voi jättää. Kaiken uudistustyömme johtotähtenä on ymmärrys siitä, että ilman työpaikkoja ei ole hyvinvointia.

Suomi on avoimena taloutena mukana globaalissa maailmassa, joka muuttuu jatkuvasti. Siksi mekään emme voi jäädä paikoillemme. Uudistuminen on Suomelle elintärkeää. Samoin elintärkeää on ollut, että se on tapahtunut sopimusyhteiskunnan kautta — yhdessä. Tammikuun kihlauksen kaltaiselle hengelle on jatkossakin Suomessa tilausta. Patavanhoilisellemme, kehitystä jarruttavalle kaiken vastustamiselle ei ole tilausta.

Arvoisa puhemies! Mainitsen seuraavaksi joitain perussuomalaisille merkittäviä esimerkkejä tänä vuonna etenevistä uudistuksista.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Postin kulku ja postipalveluiden saatavuus ovat yksi suomalaisen yhteiskunnan kivijalka. Perussuomalaiset pitävät tärkeänä huolehtia postipalveluiden saatavuudesta koko maassa. Yhteiskunta muuttuu ja postipalvelujen on muututtava muutoksen mukana, koska niitä tarvitaan jatkossakin, aina uusissa muodoissa.

Yhtenä osana hallituksen uudistuksia perussuomalaiset haluavat, että tänä vuonna alkava ruotsin kielen vapaaehtoisuuden kokeilu toteutetaan mahdollisimman laajana. Meille ei riitä kahden tai kolmen kunnan kokeilualaue. Vain riittävän laajalla kokeilulla voidaan tehdä päteviä yhteenvetoja kokeilujen vaikutuksesta nuortemme kieliosaamiseen. [Jukka Gustafsson: Tämähö on toiseksi tärkein asia?]

Maahanmuuton hallitsemiseksi on myös tänä vuonna jatkettava kestävien ratkaisujen rakentamista niin kotimaisella kuin eurooppalaisella tasolla. Toissavuotinen maahanmuuttokriisi ei saa toistua koskaan. Maahanmuuttokriisin aiheuttamiin turvallisuushkiin on myös saatava päättäväisiä vastauksia. Lisäksi edellytämme hallitusohjelmassa sovittua selvitystä maahanmuuton kustannuksista tähän kesään mennessä.

Suurin lainsäädäntökokonaisuus tänä vuonna on sote-uudistus. Hallitus ei tee sote-uudistusta ideologisista syistä vaan käytännön lähtökohdista. Edellinen hallitus epäonnistui uudistuksessa, ja jos Suomi ei kykene uudistamaan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä, on meillä edessämme kansallinen katastrofi. Kansalaisten saaman hoidon täytyy parantua samaan aikaan, kun kustannusten kasvua hillitään, mikä on mahdoton yhtälö ilman rohkeaa ajattelua.

Arvoisa puhemies! Meille perussuomalaisille kaikkien näiden uudistusten keskiössä on suomalainen. Se sama suomalainen, joka haluaa tehdä töitä, maksaa veroja ja saada tarvitsemansa sote-palvelut varallisuudestaan riippumatta ja joka tahtoo pitää perheensä turvassa niin sisäisiltä kuin ulkoisilta uhkilta. Hallituksen monien uudistusten suuri kuva ei saa unohtua hetkeksikään. Me haluamme turvata palvelut, siksi me uudistamme. Meitä ärsyttää holhous ja byrokratia, siksi me uudistamme. Me haluamme turvallisen Suomen, siksi me uudistamme. Ja ennen kaikkea: me luotamme tavalliseen suomalaiseen, siksi me uudistamme.

14.29 Kalle Jokinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pitkän korpi-vaelluksen jälkeen Suomen taloudessa näkyy piristymisen merkkejä. Työllisyydessä näkyy positiivista kehitystä. Monilla aloilla jo investoidaan aiempia vuosia aktiivisemmin. Kaupan ja rakentamisen alalla on jo hetken aikaa ollut oikeansuuntaista kehitystä, kiitos siitä järkevämmän sääntelyn.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on iloinen myönteisistä talousuutisista. Ne vahvistavat uskoa siihen, että hallituksen talouspolitiikan iso linja on oikea ja se alkaa tuottamaan tuloa. Samaa viestiä kertoo myös talouspolitiikan arviointineuvoston äskettäinen raportti. Arviointineuvosto on tunnistanut myös monia keskeisiä haasteita, joiden suhteen riittää vielä runsaasti tehtävää. Työmarkkinoiden toiminnan parantaminen sekä miesten että naisten osalta on välttämätöntä, kun pidetään kiinni 72 prosentin työllisyystavoitteesta. 72 prosentin työllisyydellä taitetaan velkaantuminen ja turvataan hyvinvointiyhteiskunnan palvelujen rahoitus.

On otettava vakavasti arviointineuvoston esittämä huomio kilpailukykysovimuksen vaikutuksista. Sen alkuperäinen tarkoitus oli vahvistaa merkittävästi työllisyyttä kustannuskilpailukykyyn vahvistumisen kautta ja välttää yhteensä 1,5 miljardin euron sopeutustoimet. Kustannuskilpailukyky on kohenemassa mutta tavoiteltua vähemmän. Myös vaiku-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tukset julkiseen talouteen jäävät tavoitellusta. Tämäkin alleviivaa sitä tarvetta, että uusia työllisyyttä tukevia toimia pitää tehdä, jotta yhä useampi suomalainen saavuttaa työpaikan.

Arvoisa puhemies! Poliittisista myllerryksistä johtuva maailmantalouden epävarmuus ei ole hälvenemään päin. Suomen on EU:ssa toimittava päättäväisesti protektionismin leviämistä vastaan ja vientikaupparamme vuoksi tehostettava sisämarkkinoiden toimivuutta. Elanto pitää pystyä myös jatkossa hakemaan maailmalta. Myös oma pesä on laitettava kuntoon. Mitään puskureita mahdollisen negatiivisen sokin varalle meillä ei ole. Jo pelkästään tästä syystä Suomen on tehtävä kaikki sellaiset kilpailukykyä vahvistavat toimet, jotka ovat puhtaasti omissa käsissämme. Suomi ei ole vielä saanut edes kokoaan vastaavaa osuutta maailmankaupan kasvusta.

Kansa on valinnut meidät poliittiset päätöksentekijät ratkaisemaan isänmaan ongelmia, ei pakoilemaan niitä. Keskeisimmät ongelmat ovat suunnilleen tiedossa, ja tiedossa on myös suunnilleen, minkätyyppisillä toimenpiteillä ne voidaan ratkaista. Pitää olla selvää, että talouspäästösten pohjana oleva tilannekuva on realistinen ja virkavalmisteluun perustuva. Kevään puolivälitarkastelussa tehdään lisää ratkaisuja, jotta hyvällä alulla olevaa talouskasvua vahvistetaan.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunta muuttuu, ja muutos on nopeaa. Kokoomukselle on tärkeää huolehtia, että kaikki pysyvät mukana muutoksen tahdissa. Esimerkiksi sote-valinnanvapaus toteutetaan juuri siksi, että aivan kaikki saisivat oikea-aikaisesti avun vaikeuksiinsa ja vaivaihiinsa. On aika laittaa nyt piste loputtomalle epävarmuudelle ja viedä uudistus päätökseen. On edesvastuutonta nostaa vaaliteemaksi soten palauttaminen lähtöruutuun, niin kuin jotkut salin punavihreässä laidassa ovat esittäneet. Se on kuulkaa kallista ja vastuutonta leikkiä palveluita tarvitsevien ihmisten terveyden kustannuksella ja myös palveluiden tekijöiden tulevaisuudella.

Tämän vuoden aikana tehdään valmiiksi ja viedään eteenpäin useita merkittäviä reformeja. Sote-uudistuksen ohella monet suuret koulutusuudistukset ovat käynnissä ja etenevät. Ne osaltaan turvaavat tulevaisuuden osaamisperustaa ja uudistumista. Työn verotusta on kevennetty jo miljardilla, byrokratian purku etenee laajalla rintamalla, liikennekaari mahdollistaa uutta työtä ja kasvua kuljetusalalle, ja paljon muuta. Kaikki tämä vie suomalaisia kohti parempaa.

Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä antaa täyden tukensa kaikille niille hallituksen toimille, jotka lisäävät työn tarjontaa, poistavat kannustinloukkuja ja tekevät ihmisten palkkaamisen helpommaksi. Esimerkiksi ylivelkaantuneiden asemaan tarvitaan helpotuksia. Tuemme toimia, joilla yrittäjyyttä edistetään, kilpailun edellytyksiä vahvistetaan ja kuluttajien valinnanvapautta lisätään. Niitä Suomi nyt tarvitsee: tulevaisuudenuskoa ja tekemisen meininkiä.

14.34 Antti Rinne sd (ryhmäpuheenvuoro): Maailma on muuttunut tavalla, jota oli vaikea ennustaa muutama vuosi sitten. Sulkeutuminen, protektionismi ja suoranainen rasismi ovat nousseet haastamaan avoimuuteen perustuvaa länsimaista demokratiaa. Voimankäyttö on noussut haastamaan sopimukseen ja yhteistyöhön perustuvaa kansainvälistä järjestelmää. Vaikeisiin kysymyksiin tarjotaan tänään helppoja vastauksia, jotka hakevat oikeutuksensa vihasta ja vastakkainasettelusta.

Me emme hyväksy tätä kehitystä. Me puolustamme demokratiaa, avoimuutta ja yhdenvertaisuutta. Suomi on pieni maa, ja sellaisena meidän etumme on yhteistyöhön ja kansainväliseen oikeuteen perustuva järjestelmä. Vientivetoisena taloutena hyödyimme kansainvä-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

lisestä kaupasta ja siitä, että ihmiset, tavarat ja ideat liikkuvat yli rajojen. Me emme hyödy vastakkainasetteluista. Suomi on ollut edistämässä sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä kokoaan suurempana toimijana. Siihen rooliin meidän on syytä nyt palata. Suomen tulee olla siltojen rakentaja ja eurooppalaisen yhteistyön edistäjä.

Arvoisa puhemies! Edellä kuvatut ilmiöt eivät synny tyhjästä. Viha ja pelko ovat seurauksia siitä, että ihmiset ovat pettyneet ja menettäneet uskonsa parempaan. Näitä ihmisiä ei pidä hylätä siksi, että he ovat pettyneitä tai peloissaan. Heille pitää antaa toivoa ja vakuuttaa, että heistä välitetään. SDP:n vaihtoehto lähtee siitä, että kaikki pidetään mukana.

Valitettavasti viime vuosien tapahtumat Suomessa eivät ole ainakaan vahvistaneet suomalaisten uskoa siihen, että kaikki halutaan pitää mukana. Yhteiset talkoot eivät olekaan olleet yhteiset talkoot. Kun pienituloisilta ja keskituloisilta on otettu, suurituloisille on annettu. Tämä ei ole oikeudenmukaista. Kaikkien mukana pitäminen tarkoittaa sitä, että pidetään heikomman puolta, niiden ihmisten puolta, joilla on vähiten siihen voimia ja mahdollisuuksia. Samaten SDP:n mielestä on reilua auttaa ja tukea pieniä ja keskisuuria yrityksiä kasvamaan ja kansainvälistymään. Meille se ei tarkoita sitä, että rikkain kymmenys yrittäjistä saa tuhansien eurojen veronkevennyksiä. Meidän vaihtoehtomme on reilu markkinatalous, ei kaverikapitalismi.

Arvoisa puhemies! Alkavan istuntokauden suurin kysymys työllisyyden hoidon ohella on sote-uudistus. Ihmisten kannalta on tärkeää, että pääsee lääkäriin ja että ikäihmiset voivat vanheta arvokkaasti myös vanhainkodeissa. Meidän pitää keskittyä terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen ja kustannusten nousun hillitsemiseen. Näin meillä on varaa jatkossa tarjota jokaiselle suomalaiselle laadukkaat ja tarpeita vastaavat palvelut. Maakuntahallinnot ja yritysten markkinaosuudet ovat toissijaisia huolia. Me sosiaalidemokraatit kannatamme valinnanvapautta. Emme vastusta yksityisten yritysten ottamista mukaan palveluiden tuottamiseen. Sen tulee kuitenkin palvella tavoitteita eikä olla itsetarkoitus. Julkisen vallan kuuluu istua kuskin, ei pelkääjän paikalla. Verorahat on tarkoitettu palveluihin, ei yksityisten yritysten voittoihin.

Näin suurta uudistusta tehtäessä on tärkeää, että se tehdään hallitusti välttäen ideologisia, riskialttiita kokeiluja. Terveyskeskukset, vanhustenhoito ja vammaispalvelut ovat liian tärkeitä asioita käytettäväksi keppihevosena millekään muulle. Vetoamme hallitukseen: laittakaa nyt kaikki muut intressit sote-uudistuksessa syrjään ja keskittykää rakentamaan suomalaisille mahdollisimman hyvät ja yhdenvertaiset sosiaali- ja terveyspalvelut. Siinä tavoitteessa voitte luottaa SDP:n tukeen. [Eduskunnasta: Juuri näin tehdään!]

Arvoisa puhemies! Suomi täyttää tänä vuonna 100 vuotta. Sen kunniaksi SDP esittää valtakunnallista Kesäduuni-kampanjaa, jolla jokaiselle nuorelle pyrittäisiin saamaan kesätyöpaikka ensi kesäksi. Kampanjan vetovastuun ottaisi valtiovalta, ja siihen haastettaisiin mukaan kunnat, työmarkkinajärjestöt ja yksityinen sektori. Se olisi koko Suomen yhteinen ponnistus, ja sen onnistuminen toimisi todisteena siitä, että kykenemme tänäkin päivänä puhaltamaan yhteen hiileen. Kaikkien mukaan ottaminen lähteekin lapsista ja nuorista. Jokaisen nuoren tulee kokea olevansa osa tätä yhteiskuntaa ja löytää oma paikkansa siinä.

14.39 Ville Niinistö vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oman sukupolveni nuoruudessa Suomi avautui maailmalle. Suomi oli 1990-luvun lopulla maa, joka katsoi luottavaisena tulevaisuuteen. Eurooppa oli vapautunut sitä jakavasta muurista. Ihmisten vapaus liikkua toi tilaa hengittää. Länsimainen demokratia, ihmisoikeudet ja edistys eteni-vät vääjäämättä. Tänä aikana nuoremme kasvavat toisenlaisessa maailmassa. Geopolitiik-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

ka on tehnyt paluun, Iso-Britannia on jättämässä Euroopan unionin, moni maa sulkeutuu, myös ihmisyyden puolustamiselta.

Ihmisen mittari on se, miten hän toimii vaikeana aikana. Suomen on oltava nyt se toivo maailmassa, mitä me haluamme nähdä. Tätä vihreät odottaa hallitukseltamme. Suomessa meidän on luotava toivoa kaikille suomalaisille paremmasta huomisesta. Maailmalla meidän on oltava ääni vapauden, solidaarisuuden, tasa-arvon ja inhimillisyyden puolesta. Valitettavasti Sipilän hallitus on hukannut nyt kaksi vuotta. Se on hukannut kaksi vuotta näköalattomiin leikkauksiin koulutuksesta ja pienituloisilta. Se on hukannut kaksi vuotta siihen, että hallitus on omilla toimillaan eriarvoistanut suomalaisia ja rajoittanut ihmisoikeuksien toteutumista. Nyt on aika muuttaa suuntaa. Suomalaiset ansaitsevat parempaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus leikkaa arvokkaista asioista, ja se kutsuu sitä uudistamiseksi. Hallituksen koulutusleikkausten myötä korkeakoulujemme aivovuoto maailmalle on lisääntynyt. Ammatillisen koulutuksen suurleikkaukset uhkaavat viedä tuhansilta nuorilta koulutuspaikan, ja amiskoulutus karkaa erityisesti maaseudulla nuorten ulottuvilta. Päivähoidon eriarvoisuus on kasvanut, ja viikko sitten julkaistu kysely lastenhoitajille ja lastentarhanopettajille oli karua luettavaa. Aikaa lapsille ei enää riitä, ja eniten tukea tarvitsevat lapset eivät aikaa tarpeeksi saa. Näitä leikkauksia hallituspuolueet ovat ajaneet läpi myös useimmissa kunnissa. On todella ihmisiä aliarvioivaa, että hallituspuolueet puhuvat varhaiskasvatuksen arvosta kuntavaaleissa mutta omat teot hallituksessa puhuvat toista. Tällaiset arvovalinnat, että leikataan meidän lastemme tulevaisuudesta, eivät nosta Suomea.

Leikkausten lisäksi hallitus on tehnyt yhden ison teon: kilpailukykysovimuksen. Talouspolitiikan arviointineuvosto julkaisi kovan kritiikkinsä tästä pääministeri Sipilän ajatuksesta lähteneestä päätöksestä. Sen mukaan kiky luo vain alle puolet niistä työpaikoista, joita hallitus on sillä luvannut. Tähän olisi hyvä saada nyt hallituksen vastaus. Samalla hallituksen suurituloisia suosiva veroale kikyn yhteyteen on niin kallis, että lopputuloksena on 500 miljoonan euron lisävelkaantuminen, neuvoston mukaan. Mitä pääministeri sanoo nyt niille hoitajille, opettajille ja muille julkisten alojen ammattilaisille, joiden lomarahosta tämä idea on maksettu? Vihreät varoitti viime syksynä jo siitä, että veroalea ei saa maksattaa lisäleikkauksilla pienituloisilta tai palveluista. Nyt olisi tärkeää saada hallitukselta selkeä suora vastaus: voitteko luvata suomalaisille, että ette tee lisää leikkauksia pienituloisilta tai palveluista?

Arvoisa puhemies! Leikkausten ja sulkeutumisen sijaan on tehtävä talouttamme ja työllisyyttämme kohentavia uudistuksia. Tästä on salissa aika laaja yhteisymmärrys. Vihreiden mielestä Suomen kannattaa olla avoin maailmalle. Nyt kun presidentti Trumpin politiikan takia moni huippuosaaja etsii turvasatamaa, Suomen kannattaa olla avoin luovuudelle. Poistetaan työvoiman tarveharkinta, lisätään merkittävästi korkeakoulujen rahoitusta ja houkutellaan huippuosaajia Suomeen. Näitä osaajia maailmalla nyt on, jotka etsivät maata, joka on avoin uusille ideoille.

Myös kotimaassa kyykyttämisen sijaan on etsittävä keinoja, joilla nostetaan ihmisiä työelämään tekemään omia elämänvalintojaan taloudellisesti kannattavalla tavalla. Vihreillä on tähän kolme ehdotusta: Toteutetaan maksuton varhaiskasvatus ja vanhempainvapaan uudistus joustavan työnteon helpottamiseksi. Remontoidaan asumistuki niin, että kannustinloukut vähenevät. Ja luovutaan varainsiirtoverosta tai vähintään lasketaan sitä, jotta työn perässä muuttaminen helpottuu. Inhimillisiä vaihtoehtoja siis on kannustinloukkujen purkamiseen.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Arvoisa puhemies! Tänä aikana Suomen kannattaa muistaa ne arvot, joilla olemme tähänkin asti menestyneet. Olemme sivistykseen, tasa-arvoon ja kestäväan kehitykseen nojaava pohjoismainen hyvinvointivaltio. Toivo tulevasta ja halu rakentaa parempaa huomista yhdessä kaikille suomalaisille kaikkien suomalaisten kanssa ovat kaiken inhimillisen edistyksen perusta tässä maassa. Pidetään kiinni tästä toivosta ja tästä halusta tehdä työtä yhdessä.

14.45 Li Andersson vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni suomalainen on jo kyllästynyt sote-soppanakin tunnettuun sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistukseen. Ihmisten turhautuminen ja ihmisten epävarmuus on ymmärrettävää, sillä onhan sote ollut poikkeuksellisen sekava prosessi. Siitä huolimatta vasemmistoliitto aikoo tänä keväänä varmistaa, että jokainen suomalainen tietää, mistä hallituksen sote-esityksessä on oikeasti kyse. Hallituksen sote-esitys ei toteuta uudistuksen alkuperäisiä tavoitteita peruspalveluiden parantamisesta, terveyserojen kaventamisesta ja hoitoketjujen sujuvoittamisesta. Sen sijaan keskusta, kokoomus ja perussuomalaiset ovat tekemässä historiallisen suurta julkisten palveluiden pakkoyhtiöittämis- ja ulkoistamisprojektia. Hallitus asettaa nyt markkinoiden avaamisen terveysbisnekselle uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden edelle. Suurten terveyskonsernien bisnes on hallitukselle tärkeämpää kuin kansalaisten tasa-arvo.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton tavoitteena on julkisia palveluita parantava sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Vaikka suomalaisten hyvinvointi on lisääntynyt, ovat terveyserot köyhien ja rikkaiden välillä pysyneet suurina. Suomalaisten elinajanodote on kasvanut, mutta pienituloisimpien miesten elinajanodote on käytännössä junnannut paikallaan 90-luvulta asti.

Sote-uudistuksessa piti olla kyse integraatiosta, julkisten palveluiden vahvistamisesta ja alueellisesta tasa-arvosta. Siinä piti olla kyse Kainuun ja Etelä-Karjalan soten kaltaisten hyvien käytäntöjen levittämisestä koko maahan. Potilaiden ja kustannusten pallottelun sijaan vastuun hoitoketjusta piti siirtyä yhdelle taholle ja tiedon kulkea kaikkien hoidosta vastuussa olevien välillä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten oli tarkoitus toimia nykyistä tiiviimmin yhdessä.

Hallitus tarjoaa nyt meille integraation vastakohtaa. Avoterveydenhuoltoa eriytetään sosiaali- ja terveydenhuollosta ja perusterveydenhuolto avataan suurten terveyskonsernien pelikentäksi. Maakunnan palveluliikelaitoksen perustason palvelut pakkoyhtiöitetään ja jäljelle jääviä erikoispalveluita yksityistetään velvoittamalla vähintään 15 prosenttia rahoituksesta ohjattavaksi asiakaseteleihin, joilla ei voi saada palveluita maakunnan liikelaitokselta. Tämän päälle tulevat vielä ostopalvelusopimukset. Vastuu palveluketjuista hajautetaan entistä useammalle taholle, ja alueelliset erot kasvavat, kun yksityinen palvelutuotanto keskittyy kaupunkeihin. Julkiset palvelut heikentyvät, kun suurempi osa verovaroista kanavoidaan isojen terveyskonsernien osinkoihin ja veroparatiiseihin. Koska pakkoyhtiöittäminen ja yksityistäminen kaikkien arvioiden mukaan nostavat kustannuksia, ovat 3 miljardin säästöt toteutettavissa vain nostamalla jo valmiiksi liian korkeita asiakasmaksuja tai karsimalla palveluita. Jopa kokoomuksen Jan Vapaavuori ymmärtää esimerkiksi perussuomalaisia paremmin ne riskit, jotka sisältyvät sote-markkinoiden avaamiseen. Vapaavuori kirjoittaa blogissaan osuvasti, että "markkinatalouden etujen ohella on hyvä mieltää, että kapitalisti on usein lainsäätäjää ovelampi ja juonikkaampi".

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton tavoitteena on sote, joka rakentuu maakuntahallinnon varaan. Julkisen tahon pitää jatkossakin olla palveluiden järjestäjä ja pääasiallinen

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tuottaja. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja pitää pienentää ja terveyskeskumaksut pitää poistaa koko maassa. Lisäksi kannattamme lämpimästi itsemääräämisoikeuden ja valinnanmahdollisuuksien lisäämistä. Se on täysin mahdollista myös ilman tätä suurta yhtiöittämis- ja yksityistämiprojektia.

Vasemmistoliitto haluaa sote-uudistuksen parlamentaariseen valmisteluun. Näin suuri uudistus pitää viedä eteenpäin laajalla parlamentaarisella yhteisymmärryksellä ja julkisia palveluita vahvistamalla. Tämän hallituksen ajama suurten terveyskonsernien sote ei ole uudistus, jonka Suomi 100-vuotissyntymäpäivänään tarvitsee ja ansaitsee. Huonoja päätöksiä voi todellakin jättää tekemättä.

14.50 Anna-Maja Henriksson r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Vi borde nu fokusera på hur vi tillsammans bygger Finland vidare. I år, då vi firar 100 år av självständighet, kan man inte tillräckligt poängtera regeringens, riksdagens, ledande politikernas samt enskilda ledamöters roll då det gäller att skapa framtidstro och hopp för alla finländare, inklusive den svenskspråkiga befolkningen.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee jatkaa sellaisen yhteiskunnan rakentamista, jossa luotamme toisiimme. Tämä on ollut Suomen valttikortti. Meidän pitää myös voida luottaa siihen, että hallituksen valmistelussa otetaan tosiasiat huomioon. Jos faktapohja ei ole kunnossa, on vaikeaa, jollei mahdotonta, päästä yksimielisyyteen päätöksistä.

Suomessa meidän on sanottava selkeästi "ei" totuuden jälkeiselle yhteiskunnalle. Poliittisiin mannerlaattoihin kohdistuu populismin ja nationalismien painetta eri puolilla maailmaa. Tämän vuoksi meidän on uskallettava nousta puolustamaan ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta. Mitään ei voida pitää itsestäänselvyytenä, ei myöskään demokratiaa. Sitä pitää vaalia. Tämän vuoksi nyt tarvitaan selkeää arvojohtajuutta, myös meidän omassa maassamme.

Värderade talman! Inkrökthet ger ingen bättre framtid. I ett läge där EU står vid ett avgörande vägskäl vill SFP och svenska riksdagsgruppen se en klar EU-vision från regeringens sida. Vad vill Finland med EU? Vad svarar regeringen på den frågan?

Finland är i år ordförandeland i Nordiska rådet. Vi borde bli bättre på att använda de existerande nätverken i Norden och ytterligare fördjupa det nordiska samarbetet. Det skulle också ge oss mera tyngd i bygget av framtidens EU. Hur ser regeringens Norden-vision ut?

Arvoisa puhemies! Kun tarkastelemme käynnistynyttä politiikan vuotta, sote-uudistus on ylivoimaisesti tärkein asia. On sanottava selkeästi, että uudistus muuttaa perinpohjaisesti nykyistä kuntapohjaista järjestelmää. Poliitikkoina olemme velvollisia riippumatta siitä, olemmeko hallituksessa vai emme, paneutumaan tähän uudistukseen äärimmäisen tarkasti, myös perustuslain kannalta. Aikapaine ja kiire eivät saa olla perustelu, joka oikeuttaa hutilointiin lopputuloksessa.

Sote-uudistus on uudistus, jonka lähtökohtana tulee olla potilaan, ihmisen, näkökulma. Toisinaan hämmästelen, onko hallitus unohtanut uudistuksen lähtökohdan ja tavoitteen, nimittäin perusterveydenhuollon, joka ottaa paremmin ja tehokkaammin huomioon hoidon tarpeen koko maassa ja tekee hoidosta yhdenvertaisempaa. Yksikköjen suurentaminen ja rationalisoinnit johtavat helposti siihen, että kielinäkökulma jää puristuksiin. Tämän vuoksi hallituksen ei pitäisi hukata tilaisuutta ottaa vastaan hyviä syöttöjä, joita annetaan toimi-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

vien kaksikielisten ratkaisujen luomiseksi. Älkää hajottako toimivia terveydenhuollon rakenteita. Omalla äidinkielellä saatava hoito on keskeinen osa potilasturvallisuutta.

Hallituksen on myös korkea aika lyödä kaikki kortit pöytään sote-uudistuksen osalta nyt eikä pala palalta. Kuntien ja meidän kaikkien pitää saada tietää, mitä valinnanvapaus tuo tullessaan. Voimmeko, arvoisa hallitus, saada vastaukset nyt tähän? Uudistuksen alkuvaiheessa puhuttiin paljon sosiaali- ja terveydenhuollon "täydellisestä integroimisesta". Nykyään puhutaan kovin vähän sosiaalihuollosta ja vanhustenhuollosta. Miksi? Mitä sosiaalihuollolle, joka on monelle erittäin tärkeää, aiotaan todellisuudessa tehdä? Me RKP:ssä ja ruotsalaisessa eduskuntaryhmässä katsomme, että sosiaali- ja vanhustenhuolto on viisainta jättää kunnille, joilla on paikallistuntemusta.

Värderade talman! Det finns positiva tecken som tyder på en bättre ekonomisk utveckling. Ändå är sysselsättningen på tok för låg. Oroväckande är att det finns växande branscher som har rekryteringsproblem samtidigt som arbetslösheten är hög. Vi måste satsa på utbildningen och vi måste bli bättre på att utbilda utgående från arbetsmarknadens behov.

En bra signal nu för att förbättra samhällsklimatet skulle vara att reformera familjeledigheterna. Vår grupp och de flesta andra oppositionspartierna är med på noterna — vad väntar regeringen på? Arbetslivet måste också annars reformeras för att få flera i jobb, inte minst de unga. Här stöder vi regeringens strävan att skapa fler arbetsplatser, och vi är fortfarande villiga att sätta oss ned tillsammans vid samma bord.

Puhemies Maria Lohela: Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ja edustaja Essayah, olkaa hyvä. Edustaja Essayahin jälkeen tarjoan pääministeri Sipilälle mahdollisuutta käyttää 5 minuutin puheenvuoro.

14.56 **Sari Essayah kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunta saa alkaneella istuntokaudella eteensä laajoja lakipaketteja ja suuria periaatteellisia kysymyksiä. Haasteellisimpana sote- ja maakuntauudistus, jonka linjauksiin nyt viimeistään on saatava oppositio mukaan. Liikenneväylätkin ovat kaikkien omaisuutta. Yhteistä näkemystä kaivataan myös puolustuselonteossa, etenkin armeijan materiaalihankintojen rahoitukselta. Samoin tiedustelulaki muutoksineen perustuslakiin edellyttää konsensusta. Kaikissa näissä on kyse yli vaalikausien ulottuvista linjauksista. Näissä hankkeissa ei pidä langeta vaalinaluspolitiikointiin, vaan juhluvuoden teema Yhdessä — Tillsammans on elettävä todeksi.

Sen sijaan KD tulee tekemään kaikkensa, jotta hallituksen kaavailema tuhoisa alkoholilain uudistus ei toteudu. Meillä ei ole kansakuntana varaa lain vahingollisiin vaikutuksiin kansanterveyteen, talouteen sekä viranomaistoimintaan — puhumattakaan niistä tragedioista, joita lapset, puoliset ja muut läheiset kohtaavat. Puolustamme arvokasta vanhuutta ja laadukasta saattohoitoa, sen sijaan vastustamme kansalaisaloitetta eutanasiasta. Tuemme edelleen eduskunnan käsittelyssä olevaa avioliiton naisen ja miehen välisenä säilyttävää kansalaisaloitetta.

Arvoisa rouva puhemies! Eduskunta käy alkaneeseen istuntokauteen huolestuttavissa ja epätietoisissakin tunnelmissa. Olisi ollut kohtuullista äänestäjiä kohtaan, että hallitus kävisi kehysriihen normaalissa aikataulussa ja talouslinjauksista päästäisiin keskustelemaan jo maaliskuussa. On siten vain arvailtava, jatkuuko sama linja, jossa leikkausten kohteiksi ovat joutuneet lapsiperheet, sairaat, pitkäaikaistyöttömät ja vanhukset. Leikkaus on leikka-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

us, vaikka sitä kutsuisi nimellä rakenteellinen uudistus. Kertooko aikataulun lykkääminen huolestuttavan viestin hallituksen sisäisistä kiistoista ja kenties horjuvasta päätöksentekokyvystä?

Hallitus on aloittanut jo istuntotauon aikana keskustelun liikenneväylien ylläpidosta. KD-eduskuntaryhmä on tyytyväinen siihen, että kehittämistä selvittämään ryhtyy nyt parlamentaarinen työryhmä. Olemme avoimia uusille alueellisen tasapuolisuuden varmistaville ratkaisuille. Ulkomaiset teidenkäyttäjät, erityisesti raskas liikenne, pitää myös saada maksamaan väylien ylläpidosta. Kannatamme lisäksi autoveron hallittua, portaittaista poistoa.

Todellista parlamentaarista valmistelua kaipaisi kipeästi myös maakuntauudistukseksi muuttunut sote-uudistus, jonka viimeistely tulee hipomaan eduskuntakauden rajoja. On äärimmäisen tärkeää, että sote-uudistus saadaan viimein vietyä läpi sellaisena, ettei heti seuraavan eduskuntavaalikampanjan aikana millään puolueella ole tarvetta repiä jo tehtyjä päätöksiä vaalihevosen heiniksi. Parlamentarisessa työskentelyssä esitykset myös todennäköisesti kehittyisivät enemmän uudistuksen alkuperäistä tarkoitusta palveleviksi.

Arvoisa rouva puhemies! Huolta kevääseen tuo myös epävarmuus Euroopan unionissa. Talousongelmat sekä turvapaikanhakijoiden paine kasvattavat ääriryhmiä niin Italiassa, Ranskassa kuin monessa muussakin jäsenmaassa. Ranskan ja Saksan vaalien jälkeen Kreikan rahoitusjärjestelyt saattavat jälleen olla ajankohtaisia.

Talousongelmien lisäksi ratkaistavana on myös brexit-neuvottelut, joiden hintalappu Suomelle on minimoitava. Mikäli Ison-Britannian nettomaksuosuus jyvitetään jäljelle jääville jäsenvaltioille, Suomen vuosittainen nettomaksu kasvaa yli 100 miljoonalla eurolla. Mikäli kauppasuhteet kärsivät, kasvaa lasku entisestään. Euroopassa ovat voimistuneet äänet, jotka näkevät brittien lähdössä mahdollisuuden ottaa askelia, ellei peräti jopa harppauksia kohti liittovaltiota monin tavoin. Olemme tienhaarassa, jossa valinnan luulisi olevan helppo: itsenäisten jäsenvaltioiden yhteistyö vai syvenevä yhteisvastuu ja kasvavat ongelmat? KD sanoo yhteisvastuun kasvattamiselle "ei" mutta yhteistyölle "kyllä".

Arvoisa puhemies! Kaiken tämän keskellä käydään kuntavaalit. Lähipalveluiden laatu, ihmisarvoinen hoito ja tuki, korostuu etenkin lasten, vanhusten, vammaisten ja mielenterveyskuntoutujien hoidossa. Päätöksenteossa tarvitaan hallituksen linjaa inhimillisempää otetta, sillä arvokas arki kuuluu meille jokaiselle.

Puhemies Maria Lohela: Ennen debattia pääministeri Sipilä, enintään 5 minuuttia.

15.01 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ryhmäpuheenvuoroista. Varsin rakentavassa hengessä kauteen lähdetään. Tästä tulee kiireinen kausi: 120 hallituksen esitystä, 7 selontekoa, varsin laajoja kokonaisuuksia tulee tänne keskusteltavaksi. Meillä tulee olemaan kiirettä, jos meinataan juhannukseksi saada kaikki käsiteltyä. Se on selvä. Huolellinen käsittely tarvitaan erityisesti näihin suuriin paketteihin.

Ihan muutamia asioita nousi täällä esille:

Ensinnäkin tästä sotesta: Vastuuministeri varmaan vielä vastaa siihen liittyneisiin puheenvuoroihin. Mutta ilman muuta tässä rakennetaan siltä viime kaudelta sovitulta yhteiseltä pohjalta katkeamatonta integraatioketjua, ja rakennamme sen vähemmille hartioille, niin kuin viime kaudella sovittiin. Nyt tässä on tullut yksittäisistä keinoista keskustelunaihe, kuten yhtiöittäminen. Se on vain väline. Palvelun käyttäjälle ja palvelun tarjoajalle

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tämä tapa, miten se organisoidaan, ei tule näkymään. Tästä on nyt tehty suurempi mörkö kuin se onkaan.

SDP:n puheenvuorossa nousi vielä kerran syksyllä jo moneen kertaan käsitelty yrittäjävähennys. Kun itse viime kaudella pudotitte 6 prosenttia suuryritysten ja suuromistajien eduksi yhteisöveroa, niin kyllä minusta se on reilua, että pienet yrittäjät, jotka henkilöyhtiömuodossa tekevät töitä, saavat 5 prosentin yrittäjävähennyksen. Saadaan tämä veroero osakeyhtiöiden ja henkilöyhtiöiden välillä kuntoon. Yrittäjyyteen pitää kannustaa myöskin muissa yhtiömuodoissa, ja sitä hallitus on nyt tehnyt. Se, mitä viime kaudella teitte yhteisöveron suhteen, oli kannatettava päätös, en sitä suinkaan vastusta, mutta nyt saadaan muut yhtiömuodot samaan asemaan.

Mitä tulee kehysriihen ja kehysriihen aikatauluun, me teimme tämän ison kuvan kyllä tässä päivänselväksi, mistä on kysymys. Eli 4 miljardin säästöjä koskevat päätökset on kassassa. Me tarvitsemme lisää työllisyyttä edistäviä toimia, se on päivänselvä asia.

Tuo työllisyysasteen nostamisen tavoite on kova. Joulukuussa olimme 69 prosentissa, ja tavoite on 72. Se ei ole mahdoton, mutta se on kova tavoite ja vaatii lisää toimia.

Ja siellä uudistusten korissa emme ole vielä maalissa. Sote on siitä suurin osa, eläkeuudistus on jo tehty. Julkisen talouden tehtävien, normien purkamisen kokonaisuudessa meillä on vielä tekemistä.

Mikä ero on sitten uudistuksella ja leikkauksella? Me emme koskaan ole perustelleet 4 miljardin säästökokonaisuutta uudistuksena, ei todellakaan. Ne ovat selkeitä säästöjä ja kiipeitä sellaisia. Mutta uudistuksiakin tarvitaan. Sanon yhden esimerkin siitä, millaisista uudistuksista on keskusteltu: Yritystuki uudistuksen kokonaisuus, 3,8 miljardia. Me kävimme keskustelua muun muassa eilen siitä, löytäisimmekö sieltä elementtejä, joilla saisimme yritystuki kokonaisuutta enemmän uudistuksiin kannustavaksi. Tästä kokonaisuudesta tunnistetaan vain 11 prosenttia uudistukseen kannustaviksi tuiksi. Se on selvää, että silloin joltakin lähtee tukea pois, jollekin tulee lisää, mutta emme hae siihen kokonaisuuteen säästöjä. Tämä on niin kuin pelin henki silloin, kun haetaan rakenteiden muuttamisella, painopisteiden muuttamisella, uutta suuntaa kasvuun ja työllisyysasteen parantamiseen. Sitä, löytyykö tähän ratkaisua, ovat kaikki hallitukset aina vuoroin käyneet läpi. Hirveän hankala kokonaisuus esimerkkinä, mutta jälleen kerran käymme sitä läpi ja haastamme myöskin elinkeinoelämän tuomaan ehdotuksia siitä, mitkä ovat sellaisia yritystukia, joita voitaisiin kohdentaa esimerkiksi Tekesin toimintaan ja Suomen Akatemian toimintaan, niin että pystyisimme vahvistamaan osaamista ja tuotekehitystä, koska niitten varassa se kasvu pitkässä juoksussa on.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään debattiin. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. Ryhmäpuheenvuorojen pitäjät voivat käyttää 2 minuutin puheenvuorot, ja sen jälkeen siirrytään 1 minuutin puheenvuoroihin.

15.07 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri sanoi omassa puheessaan, että valtionvelkaa tuli viime vuonna lisää 2,5 miljardia euroa. 2,5 miljardia euroa on paljon rahaa, mutta se on puolet vähemmän kuin mitä ennakoitiin, ja se on miljardikaupalla vähemmän kuin mitä tuli velkaa sosiaalidemokraattien ollessa valtiovarainministeripuolueena. Vihreät ottaisivat tälle vuodellekin hallitusta enemmän velkaa, vasemmistoliitosta nyt puhumattakaan.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Alijäämä tulee olemaan nyt arvioitua pienempi. Valtionvelka suhteessa bruttokansantuotteeseen ei kasvaisikaan. Työttömyysaste oli joulukuussa alle 8, kun se edellisvuoden jouluna oli yli 9 prosenttia. Kuluttajien luottamus omaan talouteen on vahvistunut, luottamus talouteen oli viimeksi yhtä vahvaa kuusi vuotta sitten. Vienti on kasvanut 1,4 prosenttia, yksityinen kulutus 2,1 prosenttia ja investoinnit 3,1 prosenttia vuodessa.

Arvoisa pääministeri, mistä tämä kertoo? Kuinka vahva on talouden käänne?

15.08 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset pääministerille ja muille ryhmäpuhujille hyvistä puheenvuoroista.

Teen joitakin huomautuksia opposition tekemiin huomioihin.

Puheenjohtaja Rinne mainitsi, että pienituloisilta on otettu ja suurituloisille annettu. Kyllä täytyy sen verran korjata, että veronalennus kikyntä yhteydessä tuli kaikille suomalaisille [Välihuutoja vasemmalta] ja sitä ennen työtulovähennyksen korotus tuli nimenomaan pieni- ja keskituloisille suunnattuna. Samoin Rinne totesi, ettei kaverikapitalismia voi sietää ja että heidän arvoillensa ei sovi pienyrittäjien saama veronalennus. No, näin varmasti on, jos sanotte, mutta teidän arvoillenne kyllä sopi se, kun suuryritykset saivat veronalennuksen. Samoin arvoillenne sopi se, että arvonlisäveroa korotettiin, joten kaikkein köyhimmät saivat veronkorotuksen.

Puheenjohtaja Niinistölle haluaisin todeta: Te kerroitte, että on hukattu kaksi vuotta, muun muassa leikkauksiin koulutuksesta. No, tästä on puhuttu monesti, mutta haluan nyt vielä kerran todeta, että eiväthän ne leikkaukset tietenkään mieluisia ole kellekään, ja oletan, että ne eivät mieluisia olleet teillekään silloin kun teitte vastaavan kokoiset koulutusleikkaukset, minkä lisäksi vielä teitte miljardiluokan leikkaukset kuntien valtionosuuksiin. [Mika Niikko: Ohhoh!] Oletan, että pidätte sitten omaakin, kesken jäänyttä hallituskauttanne hukkaan heitettyinä näillä samoilla perusteilla, vai harkitsetteko vielä tätä kantaanne? Mutta meillä varmaan on kaikilla se visio, että Suomi tulee jatkossakin menestymään nimenomaan osaamisella. Tässä huoneessa tuskin on yhtään puoluetta, joka kuvittelee mitään muuta.

Edustaja Andersson totesi, että moni on jo kyllästynyt tähän sote-soppaan. Tähän en voi todeta muuta kuin että varmasti näin on, mutta sitä pitää silti hoitaa loppuun asti, koska isänmaan etu niin vaatii.

Vielä haluan korostaa sitä, mikä on tämän meidän juhluvuotemme aivan oikea teema: Me pärjäämme, itseluottamusta tarvitaan, me teemme sen yhdessä. Suomi on maailman paras maa, ja me olemme maailman parhaat suomalaiset.

15.10 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuosta edustaja Terhon puheesta on helppo jatkaa tätä juhluvuoden teemaa, ja siihen yksituumaisuuteen ja yhdessä Suomen rakentamiseen eteenpäin meidän pitää tässä salissa löytää sävel. Siinä hallitus on nyt oikealla tiellä tämän talouskehityksen myötä ja näiden ratkaisuiden myötä ja esimerkiksi siinä, että on asetettu tavoitteeksi Suomen velkaantumisen taittaminen ja se, että velkaantuminen loppuu. Tietysti siinä kohtaa voisin kysyä oppositiolta: oletteko te sitoutuneet siihen, että velkaantuminen taitetaan ja velkaantuminen pitää lopettaa ja tuleville sukupolville ei enää kasata lisää velkakuormaa? Kun kuuntelee niitä puheita tai teidän vaihtoehtoisia esityksiänne, niin siellä on hyvin paljon velkaa lisääviä kohteita ja investointeja ja muita. Tässä tilanteessa, jossa ollaan menossa korkeasuhdanteeseen, ehkä ei elvyttäminen enää ole talouspoliittisesti järkevää.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Tuo hallituksen asettama 72 prosentin työllisyystavoite on aivan keskeinen suomalaisen tulevaisuuden kannalta, Suomen talouden ja suomalaisten ihmisten palveluiden rahoittamisen kannalta. Se on aivan keskeinen tavoite. Olen siitä erittäin iloinen, että hallitus määrätietoisesti pyrkii sitä kohti. Meillä on edelleen ongelmia tuon tavoitteen saavuttamisessa. Tällä hetkellä meillä on positiivinen tilanne: on paljon avoimia työpaikkoja, ja niitä aukeaa ympäri maata. Mutta kohtaanto-ongelma on todellinen. Miksi me emme löydä näihin avoimiin työpaikkoihin kotimaista työvoimaa? Mistä johtuu, että tämä etuuskien ja työvoimapolitiittisten toimien piirissä olevien joukko ei työllisty? Osallistava sosiaaliturva on asia, joka on nyt tutkittava tarkoin ja avattava polku näille ihmisille aktiiviseen toimintaan ja sitä kautta työhön, ja uskon, että tässä hallitus jatkaa vahvasti työtä eteenpäin.

15.12 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin edustaja Terholle: Kyllä tämä hallituksen verolinja suosii hyvätuloisia ihmisiä, esimerkiksi tämä yrittäjävähennys, joka ei jätä juuri mitään kampaajille mutta antaa merkittävästi apteekkareille, juristeille ja lääkäreille.

Sitten toteaisin edustaja Jokiselle sen, että SDP:n vaihtoehdossa velkaantumiskehitys on hitaampaa kuin hallituksen vaihtoehdossa.

Mutta, arvoisa pääministeri, tähän soteen liittyen: Te teitte poliittisen päätöksen, jossa päätitte, että laitatte samalle viivalle yksityisen ja julkisen palveluntuottajan. Se on johtamassa tähän pakkoyhtiöittämiseen, joka on pirstaloimassa palveluita ja itse asiassa nostamassa kustannuksia. Kysyin tuolla puheenjohtajien kuntavaalitentissä Kohti kuntavaaleja viime syksynä, mitä tapahtuu, jos yksityinen yritys joutuu konkurssiin, kuka ne palvelut sitten tuottaa. Siihen valtiovarainministeri Orpo totesi, että itse asiassa tätä ei ole vielä mietitty, on sen verran pieni asia, mutta nyt toivoisin, että saisin vastauksen tähän. Oletteko nyt miettineet sitä, että jos yksityinen firma menee konkurssiin, kuka sinne tulee tilalle? Onko niin, että julkisen sektorin täytyy ylläpitää resursseja, jotta tämä homma hoituu?

Sitten teiltä, pääministeri Sipilä, kysyisin, kun lähetimme muutama viikko sitten kirjeen teille liittyen tähän Kesäduuni-kokonaisuuteen ja -kampanjaan, niin ette ole vastannut, mutta voisitteko nyt vastata: olisiko hyvä mahdollisuus näille nuorille ihmisille päästä tutustumaan työelämään kesätyön kautta tammoinen kampanja, jossa valtiolta olisi keskeisesti vetämässä kuntien ja kolmannen sektorin kanssa yhteistyössä asioita eteenpäin? Toivon, pääministeri, että lähdette vastaamaan, koska meillä on 48 000 nuorta ihmistä ilman koulupaikkaa, ilman työpaikkaa. Olisiko tässä nyt keino tähän puuttua, arvoisa pääministeri?

15.14 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä hallitus usein unohtaa puheissaan ja ennen kaikkea teoissaan, on se, että hallituksen velvollisuus ja tehtävä on osoittaa kaikille suomalaisille, että meillä on tässä maassa tilaa pärjätä, elää hyvää elämää, saada työtä ja toimeentuloa, ettei tule sitä näköalattomuuden tunnetta siitä, että minulla tai minun lapsillani ei ole tasa-arvoisia mahdollisuuksia. Näin ollen kaikki eivät koe, että he ovat osallisia niistä orastavista positiivisista signaaleista, mitä taloudessa on. Nuorisotyöttömyys on korkeaa, ja erityisesti alle 25-vuotiaista nuorista miehistä jo viides on työn ja koulutuksen ulkopuolella. Pienituloisilta on leikattu sosiaaliturvaa, heikennetty niiltä, jotka ovat sosiaaliturvan varassa ja jotka eivät ole päässeet työelämään. Onko teidän mielestänne työttömyys heidän vikansa, vai pitäisikö heitä pikemminkin auttaa niin, että he ovat osallisia? Tämä eriarvoistaminen on se, joka on luonut Suomeen tammöistä il-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

mapiiriä, jossa ihmisillä on sellainen olo, että heillä ei ole tilaa ja mahdollisuuksia pärjätä. Sen takia hallituksen nyt pitää kiinnittää huomiota tähän.

Korkeakoululeikkaukset, tutkimusmaailman tunnelma siitä, että joudutaan hakemaan ulkomailta töitä, lisäävät tätä näköalattomuuden tunnetta, ja näin ollen hallituksen toimet voivat heikentää talouskasvua ja työllisyyskehitystä, jotka muutoin tässä kansainvälisessä talousympäristössä ovat menossa parempaan suuntaan, ja sehän on hyvä asia.

Eli nyt hallituksen pitäisi keskittyä niihin työllisyyttä nostaviin toimiin ja osaamista, koulutustasoa ja osallisuutta nostaviin toimiin, ja siihen haluaisinkin nyt kuulla selkeän vastauksen. Kun pääministeri sanoi, että leikkaukset ovat takana, se on hyvä asia, että te näin sanotte, mutta siinä jäi vähän epäselväksi se, että jos te ette löydä mielestänne työllisyyden edistämiseen tarpeeksi keinoja, niin onko kuitenkin kevään kehysriihessä leikkausvaihtoehto edelleen pöydällä, niin kuin ministeri Orpo on vihjannut, ja minkälaisia työllistämiskeinoja te etsitte. Ovatko ne ihmisiä nostavia vai ihmisiä rankaisevia ja raippaa tarjoavia keinoja työttömän näkökulmasta? [Ben Zyskowitz: Onko se paha juttu, jos sen seurauksena työllistyy?] Tämäkin on iso periaatteellinen kysymys, autetaanko ihmisiä vai nähdäänkö, että työttömyys on [Puhemies koputtaa] ihmisten vika, ja rajoitetaan heidän oikeuksiaan.

15.16 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, tämä palveluiden pakkoyhtiöittäminen ja ulkoistaminen ei ole mikään pieni detalji tässä sote-uudistuksessa, vaan tämä hallituksen nyt valitsema linja muuttaa sote-uudistuksen luonnetta täysin ja tarkoittaa myöskin sitä, että sote-uudistuksen keskeisin tavoite eli tavoite palveluiden integraatiosta vaarantuu. Eli hallitus on nyt asettanut palveluiden markkinaehtoistamisen sote-uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden edelle, ja sitä me emme voi vasemmistoliitossa missään nimessä hyväksyä. Tämä nyt valittu malli ei myöskään pohjautu siihen parlamentaariseen työhön, mitä edellisellä kaudella tehtiin. Edellisellä kaudella ainoastaan yhdessä puolueessa löytyi kannatusta tälle markkinaehtoiselle mallille, ja se oli kokoomus. [Eduskunnasta: Nyt löytyy vähän enemmän!]

Timo Soini ja Juha Sipilä, te vaaditte molemmat kovaan ääneen viime kaudella sote-uudistusta parlamentaariseen valmisteluun, ja te perustelite sitä silloin sillä, että kyse on niin keskeisestä ja isosta uudistuksesta. No, tältä osinhan tämä tilanne ei ole muuttunut miksiäkään. Kyse on edelleen kansalaisten hyvinvoinnin kannalta erittäin suuresta ja keskeisestä uudistuksesta, mutta myöskin sellaisesta, joka oleellisesti vaikuttaa suomalaisen hyvinvointivaltion rakenteisiin ja hyvinvointipalveluiden tulevaisuuteen, joten miksi te ette enää pidä kiinni teidän omasta perustelustanne ja linjastanne, mitä tulee sote-uudistuksen parlamentaariseen valmisteluun? Miksi te annatte nyt kokoomuksen viedä tätä koko uudistusta markkinaehtoiseen suuntaan siitä huolimatta, että vielä viime kaudella tälle ei löytynyt kannatusta missään muussa puolueessa? [Jukka Gustafsson: Hyvä kysymys!]

15.18 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Jag noterar med tillfredsställelse att statsministern konstaterade att skulle sysselsättningsläget vara lika bara i hela landet som det är i Österbotten, så skulle vi ha ekonomin i balans. [Ben Zyskowitz: Det är sant!] Då kan man också säga att eftersom vi har en god sysselsättning och har skött saker och ting bra i Österbotten, så borde man åtminstone inte försämrå möjligheterna att fortsätta sköta det bra, och då borde man också ha fulljournsjukhus. Så var det sagt.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Värderade talman! När det gäller vårdreformen vill svenska riksdagsgruppen nu se alla bitar på bordet. Vi vill veta hur slutresultatet ska se ut. Det är oerhört svårt att få ett grepp om den här helheten, när man kommer med de här reformerna bit för bit och inte ger hela paketet på en gång. Ute i kommunerna är det många som är oroliga: vad händer med äldreomsorgen, vad händer med alla tredje sektorns serviceboenden, hur ska det gå för dem? Vi måste börja få konkreta svar.

Arvoisa puhemies! Monessa kunnassa mietitään nyt, minkälainen on se sote-uudistus, mitä hallitus haluaa meille kehittää. Kenelläkään ei ole vielä ainakaan sitä kokonaiskuvaa, ja sen takia olisi syytä panostaa siihen, että eduskunta voisi saada sen kokonaispaketin, eikä niin, että ne tulevat pala palalta, maakuntahallinto erikseen ja järjestämislaki erikseen, ja, niin kuin tässä oli ennen joulua, myös päivystyslainsäädäntö erikseen. Meidän pitää saada kokonaiskuva. Meidän pitää saada tietää, mitä se valinnanvapaus todellisuudessa tarkoittaa: Miten käy päiväkirurgian — tuleeko se valinnanvapauden piiriin? Miten käy aluesairaaloitten — minkälainen on se jako? Miten käy vanhustenhuollon, ja miten käy kolmannen sektorin ylläpitämille vanhustenhuollon yksiköille? Kysymykset ovat monet, ja sen takia me haluaisimme, [Puhemies koputtaa] että saataisiin nyt selkeitä vastauksia näihin kysymyksiin.

15.20 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmisarvoinen hoito ja tuki korostuvat etenkin lasten, vanhusten, vammaisten ja mielenterveyskuntoutujien hoidossa. Hallituksen sote-uudistuksen taustalaskelmat kertovat siitä, että näitä 3 miljardin säästöjä haetaan juuri vanhus- ja vammaispalveluista sekä lasten- ja nuortenpsykiatrian puolelta ja suurin säästö lasten ja perheiden palveluissa kohdistuu huostaanottoihin ja laitoshiin eli kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin ihmisryhmiin.

Kun näitä säästöjä on laskettu, vaikutusarvioihin ei ole otettu kantaa siinä mielessä, että mitä seurauksia sillä sitten on, kun esimerkiksi lasten ja nuorten ja päihdeongelmaisten niin kuin myös mielenterveyskuntoutujien palveluissa siirrytään pitkälti avopohjaisiin palveluihin ja niitten osuutta lisätään ja esimerkiksi kun halutaan, että vanhukset pystyisivät yhä pidempään olemaan kotona, mutta kuitenkin kotihoidon osuutta ei olla lisäämässä ja palveluita sinne kotiin ei olla tässä taustalaskelmassa lisäämässä.

Samoin myöskään alkoholilain uudistuksen aiheuttamia kustannuspaineita ei ole millään tavalla huomioitu näissä laskelmissa. Haluaisinkin kysyä niin pääministeriltä kuin myöskin vastuuministeriltä: Eikö nämä säästöt tulisi nyt hakea jostakin muualta kuin kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä? Eikö nämä säästölaskelmat tulisi tuoda tänne eduskunnan arvioitavaksi? Ja ennen kaikkea, niin kuin täällä moni oppositiopuolue on esittänyt, eikö nyt olisi korkea aika lähteä tekemään tätä sote-uudistusta yhdessä, tilsammans?

Puhemies Maria Lohela: Siirrytään minuutin puheenvuoroihin, ja pyydän kunnioittamaan tuota aikarajaa, jotta mahdollisimman moni ehtii sitten käyttää puheenvuoroja.

15.22 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä asia, että hallituksen pitämän poikkeuksellisen pitkän istunnon ja neuvottelujen jälkeen hallitus, ja kokoomus, ilmoitti luopuvansa näistä lisäleikkaustavoitteista. [Välihuutoja oikealta] Se on erinomaisen hyvä asia, koska me olemme nähneet, että kovat leikkaukset yhdistettynä hy-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

vätuloisia suosiviin tehattomiin veronkevennyksiin eivät toimi. On totta, että voimme tilastoista lukea, että kesällä 2015 työllisyys kääntyi ja syksyllä 2015 talous kääntyi. Näistä positiivisista merkeistä huolimatta kolmessa toisistaan riippumattomassa arvioissa on todettu, että hallitus ei saavuta alijäämä- ja työllisyystavoitteita. Niin valtiovarainministeriö, Valtiontalouden tarkastusvirasto kuin talouspolitiikan arviointineuvosto ovat todenneet, että te ette tule saavuttamaan itse itsellenne asettamianne tavoitteita. Se, että vaikka jo 2015 talous ja työllisyys kääntyivät [Puhemies koputtaa] ja siitä huolimatta tavoitteita ei saavuteta, on mielestäni merkki siitä, että olisiko nyt syytä muuttaa suuntaa esimerkiksi tulevasa kehysriihessä ja pitää se ennen kuntavaaleja.

15.23 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä kuntien tuottamat ja verovaroilla rahoitetut terveyspalvelut hyvin laajassa mittakaavassa ollaan siirtämässä yhtiöihin. Pakkoyhtiöitetään maakuntien palvelut, ja rinnalle tulevat monikansalliset terveysjätit kilpailemaan asiakkaista. Tällä järjestelyllä te hajotatte jo nyt monissa kunnissa, varsinkin suurissa kaupungeissa luotuja integroituja palvelukokonaisuuksia. Voisitteko kertoa, mihin perustuu se, että esimerkiksi yli 600 000 asukkaan kaupunki Helsinki ei voi olla palveluntuottajana mutta sen sijaan Mehiläinen, Terveystalo tai Attendo tällä samalla alueella kelpaavat palveluiden tuottajiksi? Ja voisitteko selkokielisesti nyt kertoa, miten tämä integraatio tullaan oikein toteuttamaan, kun palvelut hajoavat nyt moniin yhtiöihin, jotka toimivat markkinamekanismilla, [Puhemies koputtaa] toisesta lähtökohdasta kuin mihin julkinen palvelutuotanto on tottunut?

15.24 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on viitattu monesti presidentin valtiopäivien avajaisissa pitämään puheeseen. Itse haluan muistuttaa siitä kohdasta, missä todettiin, kuinka tärkeää on torjua eriarvoistumista. Työryhmän perustaminen eriarvoistumisen pysäyttämiseksi ei auta, jos samanaikaisesti tehdään päätöksiä, jotka suoraan lisäävät eriarvoisuutta. Ja näitä valitettavasti tämä hallitus on tehnyt.

Monen kansanedustajan tavoin kiersin tammikuussa kouluissa, ja itseäni hätkähdytti se huoli ja epävarmuus tulevaisuudesta, jonka monet itäsuomalaiset yläkoululaiset, amislaiset ja lukiolaiset toivat esiin. [Anne Kalmarin välihuuto] Heitä mietitytti toimeentulo opintojen aikana, koulutuspaikkojen karkaaminen yhä kauemmaksi samalla kun julkinen liikenne heikkenee, opetuksen laatu ja riittävän tuen saaminen. Jos hallitus on tosissaan eriarvoistamisen vähentämisessä, sen tulisi huomioida nämä huolet tehdessään toisen asteen koulutuksen reformia ja taata riittävät resurssit tähän.

15.26 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monien vaikeitten ja rohkeittenkin päätösten jälkeen alkaa näyttää paremmalta: talous kasvaa, työttömyys laskee, ja nyt, kuten kerroitte, pääministeri, myöskin valtiontalouden suhteen kuuluu viimein parempia uutisia. Tuossa teidän puheessannehan oli kaksi aika isoakin asiaa. Viime vuodelle valtionvelkaa otettiin vähemmän kuin puolet siitä, mitä pelättiin, ja se on todella merkittävä asia. Voitteko vähän avata tätä, miten tässä näin hyvin kävi? Ja toinen asia: kuntatalous myöskin vahvistuu, 450 miljoonaa vahvempi kuntatalous kuin aikaisemmin. Sehän tarkoittaa sitä, että kunnilla on entistä paremmat mahdollisuudet hoitaa lasten varhaiskasvatusta, koulutusta, kouluverkkoa, terveyspalveluita, ikäihmisten vanhuuden turvaa.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Arvoisa puhemies! Voiko näistä numeroista ja näistä tuoreista hyvistä uutisista päätellä jotakin tämän vuoden osalta, miltä tämä vuosi näyttää? Mennäänkö edelleen parempaan suuntaan?

15.27 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te, hyvä pääministeri, sanoitte tuossa puheessanne, että valinnanvapauden myötä jokainen suomalainen voi jatkossa valita itse. Kysyn nyt ihan vilpittömästi: miten hallitus aikoo varmistaa sen, että valinnanvapaus toteutuu myös kasvukeskusten ulkopuolella? Valinnanvapauden toteuttaminen vaatii useita eri palveluntarjoajia, jotta se on aito. [Ben Zyskowitz: Sehän on huono asia! Miksi sen pitäisi toteutua?]

Te sanoitte myös tuossa puheessanne, että lompakon paksuus ei ratkaise. Mihin te viitateatte tällä sanonnalla? Oletteko poistamassa kenties asiakasmaksut terveydenhuollosta ja sosiaalipalveluista kokonaan? Joillekin 10 euron lääkärimaksutkin voivat olla liikaa.

15.27 **Ben Zyskowitz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vihreiden edustaja Niinistö kehtasi väittää, että nykyinen hallitus on hukannut kaksi vuotta. Näin siis puhui ministeri, joka oli viime vaalikaudella hallituksessa. Kyllä tämä on käsittämätöntä mustamaalausta vihreiden puolelta.

Katsotaan, missä oikeasti nyt mennään: Yhä useampi suomalainen työtön on löytänyt työpaikan. Työttömyys vähenee, siis työttömiä on vähemmän. Kuluttajien usko omaan ja oman maansa talouteen on vahvistunut, investoinnit lisääntyvät ja talous Suomessa kasvaa. Tämä on tilanne, missä nyt ollaan.

Ongelmia on paljon, totta kai. Nuorten syrjäytyminen on valtava ongelma. Uusi, tuore raportti osallistavasta sosiaaliturvasta tuo tähän toivottavasti ratkaisua, ja kokoomus lähteekin siitä, että jos perustulokokeilua jatketaan, silloin on myös osallistavaa sosiaaliturvaa kokeiltava.

15.29 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kantava tavoite on siis 72 prosentin työllisyysaste ja 110 000 uutta työpaikkaa tällä vaalikaudella. Erittäin kannatettavia tavoitteita. Toivotamme menestystä, lycka till!

Mutta, arvoisa hallitus, älkää samalla kaivako itsellenne turhia kuoppia tällä tiellä. Hallitus nimittäin on aikeissa antaa myös sellaisia lakiesityksiä eduskunnalle, joissa suoraan sanotaan, siis lakiluonnoksen perusteluosassa, että kyseinen laki vähentää tiettyjen alojen työpaikkoja. Näitä esityksiä on ainakin kaksi: venevero ja moottoripyörävero. [Paavo Arhinmäki: Ja postilaki!] Tuntuu nurinkuriselta, että hallitus, jonka tavoitteena siis on 110 000 uutta työpaikkaa, tietoisesti antaa sellaisia esityksiä, jotka vähentävät työllisyyttä. [Ben Zyskowitz: Ei ole vielä antanut! — Paavo Arhinmäki: On postilaki annettu!] Arvoisa hallitus, älkää antako näitä surkeita esityksiä eduskunnalle. Onhan teillä tärkeämpään tekemistä.

15.30 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan edustaja Kulmuni sanoi, että keskustalla on vain yksi suunta: eteenpäin. Ja myönnettäköön, että tiettyissä asioissa mennään nyt eteenpäin, ja hyvistä saavutuksista hallitus kyllä ansaitsee myös kiitoksen. Mutta on hyvä muistaa, että kun menee lujaa, vaarana on myös, ettei jää aikaa arvioida, mitä kovasta eteenpäinmenosta seuraa.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Suomen valtionvelka ei muutu saataviksi, kun ja vaikka alkoholinkulutus kasvaa. Poliitikassa on kyse arvovalinnoista. Alkoholipolitiikassa arvoasetelma on jyrkkä: vastakkain ovat elinkeinopoliittiset ja kansanterveydelliset arvot. Uusi alkoholilakiesitys vaarantaa kansanterveyden ja koko sote-uudistuksesta saatavan hyödyn. Eteenpäin saa mennä, niin kuin se kuuluisa mummo lumessa, mutta ei kuitenkaan niin lujaa, että osa kansasta uupuu matkalla, kompastuu ja jäätyy lopulta lumeen. [Eduskunnasta: Ei ole lunta!]

15.31 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Suomen talous on nousussa. Teollisuuden investoinnit kasvavat, Suomen kilpailukyky kohenee kovaa vauhtia, kiitos meidän kilpailukykysovimuksen. Kuluttajien luottamus vahvistuu. Itse asiassa viimeksi vuonna 2010 on oltu samalla tasolla, sitä aiemmin vuonna 99. Viime vuonna tuli 34 000 työllistä enemmän, työllisyysaste nousee kaiken aikaa. Ja nyt, kun mennään kohti kehyspäätöksiä, kehyspäätöksen tulee olla edelleen työllisyyttä ja kasvua edistävä. Lisäksi täytyy ottaa huomioon alueellinen kehitys. Meidän täytyy panostaa Suomeen suuntautuvaan matkailuun. Siten saadaan palvelualan työpaikkoja sellaisille kunnille, missä niistä on puutetta. Tekemättä ei voi jättää. Suomi nousee tekemällä yhdessä, tillsammans.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustajat Kymäläinen, Karimäki ja Arhinmäki, ja sitten on ministeri Rehulan vuoro.

15.32 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulimme tässä keskustan puheenvuorossa, että keskusta ei hyväksy eriarvoistamista, ja sen kuuluisi kyllä ennen kaikkea näkyä teoissa. Otitte esimerkiksi työttömyyden. Tällä hetkellä Suomessa työttömistä on 30 prosenttia nuoria, alle 30-vuotiaita, ja tuohon tulisi puuttua.

Kouluvierailulla nuori tyttö kysyi minulta: mitä pahaa on maahanmuutossa, mitä pahaa siinä on, että joku menee naimisiin ja tulee töihin Suomeen, muuttaa Suomeen? Sama tyttö kysyi: mitä pahaa on siinä, jos hädässä olevaa lasta — hän kertoi esimerkiksi Syyrian sodan lapsista näkemistään kuvista — ja näitä muita ihmisiä autetaan, jotka pakoon tulevat? Suomi täyttää 100 vuotta tänä vuonna, ja toivoisin, [Puhemies koputtaa] että Suomi olisi kansainvälinen, ja toivoisin, että hallituksen linja olisi, että hallitus kertoo, että kaikista pidetään huolta ja maahan saa muuttaa töitä tekemään ja [Puhemies koputtaa] naimisiin tulla. Toivon, että meidän lastemme ei tarvitse tällaisia asioita ihmetellä.

15.33 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä olisin hallitukselta kaivannut, on työelämän rakenteelliset uudistukset. Niistä teillä ei ole ollut esittää edes visioita. Vihreiden ryhmäpuheessa oli paljon keinoja, jotka voitte ottaa onkeenne — myös edustaja Zyskowicz. Lukuisat puolueet ovat esittäneet myös perhevapamalleihin uudistuksia, jotka nostavat ihmisiä työhön, ja tässäkin on teille ajatusta, jota toivon vietävän nopeasti eteenpäin.

Päätöksissä pitäisi olla myös tulevaisuusnäkökulma vahvasti esillä ja varsinkin lasten ja nuorten tulevaisuus. Minä olen huolissani siitä, että syrjäytyneisyys menee yli sukupolvien, köyhyys kasvaa ja jatkuu yli sukupolvien. Pienituloisilta on leikattu ja nuorten koulutusmahdollisuuksista. Mutta tulevaisuusnäkökulmaa ovat myös ilmastokysymykset, ja päivän pihvi onkin WWF:n lihaopas, joka on osoittanut meille, että Suomessa on puutteita

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

muun muassa oman kasvisvalkuaisen tuotossa ravinnoksi ja myös rehuksi. Kysynkin: mitä hallitus tähän kaavailee?

15.34 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Sipilän puheesta olisi ollut ylpeä jopa legendaarinen Irakin tiedotusministeri, joka sanoi kaksi päivää ennen Bagdadin valtausta, että USA kaatuu päivänä minä hyvänsä. [Mika Niikko: No jopas oli hyvä vertaus!]

Tämä luku 2,5 miljardia velan ottoa viime vuonna, se oli aika iso uutinen. Soitimmekin Valtiokonttoriin ja kysyimme, mistä tämä suuri ero johtuu. Ero myönnettyjen velkavakuuksien ja toteutuneen velanoton välillä johtuu isolta osalta siitä, että Valtiokonttorin ei ole tarvinnut ottaa koko budjetissa osoitettua velkaa, koska valtion kassassa on ollut reippaasti rahaa. Suuret kassavarat johtuvat siitä, että vuonna 2015 erääntyi poikkeuksellisen paljon velkoja ja valtion kassa kasvoi noin 4 miljardia. Valtio ylläpitää suuria kassavaroja, vieläkin siellä on noin 2 miljardia. Eli, arvoisa pääministeri, juuri sopivasti ennen vaaleja te olette syöneet valtion kassaa ja keuhutte sitä täällä talouden parantamisena. [Välihuutoja]

Puhemies Maria Lohela: Tähän pääministeri Sipilälle 1 minuutti.

15.36 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin sainoin puheessani, tähän on omat erityisyytensä, mutta fakta on se, että alustavien tietojen mukaan valtionvelka suhteessa bruttokansantuotteeseen ei kasva ollenkaan. Kassa on pienentynyt 1,3 miljardia. Siellä on tullut kertaluonteisia tuloja noin 700 miljoonaa. Joitakin tuloja on siirtynyt ensi vuodelle, mikä on pienentänyt menoja, mutta myöskin valtiontalous on vahvistunut. Tämä on aina totta kai kokonaisuus, mutta fakta on se, että velkaa on tullut lisää vain 2,5 miljardia euroa viime vuonna.

Alijäämästä ei ole vielä tietoa, mutta oma arvioni on, että näiden juuri esittämiesi tietojen perusteella myöskin alijäämä tulee olemaan pienempi kuin budjetoimme. Tämä kertoo siitä vahvasta kehityksestä, mikä on näkynyt työllisyydessä. Joulukuussa työttömyys oli 7,9, kun vuosi sitten se oli 9,2 prosenttia, ja niin edespäin. Kyllä tämä vahva kehitys rupeaa näkymään myöskin julkisessa taloudessa. Tämä on se viesti.

Puhemies Maria Lohela: Nyt ministeri Rehula, 5 minuuttia.

15.37 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa rouva puhemies! Mustaa ei kannata yrittää puhua valkoiseksi, on todellisuus sitten mitä tahansa. Toisekseen, valkoista ei kannata yrittää puhua mustaksi, jos se valkoinen on valkoinen.

Ensinnäkin: Jatkossakin tässä maassa on ja tulee olemaan julkinen sosiaali- ja terveydenhuolto, julkisesti rahoitettu sosiaali- ja terveydenhuolto, julkisen vallan vastuulla oleva sosiaali- ja terveydenhuolto. Niissä tilanteissa, joissa palvelutuottaja ei syystä tai toisesta kykene palvelutuottajaksi tai vetäytyy palvelutuotannosta, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin on kirjoitettu: julkinen järjestäjä vastaa siitä, että kyseisen alueen asukkailla on palvelut. Järjestäjä vastaa — vahva, julkinen järjestäjä.

Toiseksi hyvät käytännöt, Kainuu, Eksote: On suotavaa ja jopa sallittua, että näitä hyviä käytäntöjä otetaan toimeen eri puolilla Suomea. Edustaja Henriksson, monet kunnat ovat ihmeissään. Tällä hetkellä kaikkein eniten ihmeissään ovat ne tavan ihmiset, jotka ovat huolissaan omista sote-palveluistaan. Ymmärrän sen, että kunnat ja kuntapäätäjät ovat ih-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

meissään. Suosittelen matkaamaan Etelä-Karjalaan, Pohjois-Karjalaan, Keski-Pohjanmaalle kysymään, mitä siellä on tehty, jotta ne hyvät käytännöt, jotka ovat olemassa, voivat mennä eteenpäin. Esimerkiksi Etelä-Karjalassa tällä hetkellä täyttä vauhtia valmistaudutaan siihen maailmaan, johon hallitus on sosiaali- ja terveydenhuollon muutosta viemässä.

Kolmanneksi sosiaali- ja terveydenhuolto yhdessä: Mitenkähän monta kertaa se pitää kirjoittaa lakiin, niin että tässäkin salissa uskotaan, että jatkossa on ihminen, joka tarvitsee palvelut ja jolle tehdään palvelusuunnitelma, jossa ei katsota sitä, onko ammattilainen henkilö sosiaalihuollon vai terveydenhuollon koulutuksen saanut? Tämä malli, jota hallitus eteenpäinvie, sisältää perusidean sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta.

Neljänneksi, julkisten palvelujen parantaminen yhtenä tavoitteena: Tässä ollaan nimenomaan parantamassa julkisia palveluja, mutta tässä on aivan olennaista se, että kyse ei ole vain järjestelmästä. Arvoisat edustajat, jos tätä lähestyy järjestelmäkeskeisesti, niin siitä tavoitteesta ovat kaikki olleet toistaiseksi samaa mieltä, että ihmiset pääsisivät nykyistä nopeammin lääkäriin, hoitojonot lyhenisivät ja ihmiset saisivat tarpeen mukaisen kuntoutuksen oikeaan aikaan oikeassa paikassa ilman että esimerkiksi se, kuka kuntoutuksen maksaa, aiheuttaa pompottamista. Hallitus lähtee siitä, että ihminen saa tarvitsemansa palvelut, ja se, että tämä on mahdollista, tarvitsee sen integroidun palvelumallin ja sen, että se julkinen vahva järjestäjä huolehtii, että tämä integroitu palvelumalli toteutuu. Kyllä tässä tulee vääjäämättä hyppy myös julkisten palvelujen tuotantoon osana sitä, että meillä ovat jatkossa yksityiset ja kolmannen sektorin palvelutuottajat myös tuottamassa esimerkiksi perustason palveluja.

Viides kohta, julkiset eurot: Jotta voi olla palvelutuottajana tulevassa mallissa, pitää olla avoin sen suhteen, miten eurot on käytetty. Toiseksi, tämä malli, jota ollaan viemässä eteenpäin, ei ole järjestelmälähtöinen, vaan ihan ihminen itse saa päättää sen palvelutuottajan, ja perustasolla siellä sote-keskuksessa tai terveystasemalla — jos nykytermiä käyttää — ihminen voi äänestää jaloillaan eikä mene sellaiseen toimipisteeseen, jossa toteutuu tämä teidän maalaamanne uhkakuva siitä, että eurot marssivat jonnekin maailman ääriin. Ei tarvitse ottaa vastaan sellaisia palveluja. Lainsäädännöt ja niiden pohja lähtevät siitä, että palvelutuottajan tulee kertoa julkisesti omia tietojaan. Niin julkisuuslainsäädännössä, tässä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa kuin lausunnolla olevassa valinnanvapauslaissa on useita kohtia, joissa edellytetään avoimuutta.

Aikooko hallitus kertoa, mistä on kyse? Te saatte, arvon edustajat, vielä tämän kuun aikana 900 sivua luettavaa: kokonaisuuden, jonka perusteella tähän maahan ollaan luomassa ne peruspaalut, joitten sisältöjen tekeminen on terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattilaisten asia.

Nyt ollaan luomassa puitteet sille, että ihminen olisi keskiössä, ja käsittääkseni Suomi on Euroopan viimeisiä maita, jossa tällaiseen toimintatapaan ollaan menossa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan keskustelua, ja muut ministerit saavat kyllä puheenvuoroja hieman myöhemmin. Nyt on edustajien vuoro.

15.42 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kannan suurta huolta tästä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta. Siinä oli selkeitä tavoitteita, esimerkiksi juurikin terveyserojen kaventaminen. Meillä tänä päivänä hyvin toimeentuleva, koulutettu, hyvällä asuinalueella asuva mies elää 12 vuotta pitempään kuin

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

vastaava mies, joka kituuttaa pienillä tuloilla ja jolla on alhainen koulutustaso. Tämä on tämän päivän terveysero [Ben Zyskowitz: Siksi uudistus tarvitaan!] tämän päivän Suomessa. Lisäksi ylikansallisia yhtiöitä tulee suitsia. Verorahat on tarkoitettu palveluihin, ei yksityisten yritysten voittoihin, kuten edustaja Rinne omassa ryhmäpuheenvuorossaan sanoi. Terveyttä ei tule uhrata bisneksen alttarille.

Samoin olen huolissani integraation toteutumisesta. Juurikin perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä tulisi saada nämä saumattomat hoitoketjut toimimaan. Nyt näyttää kuitenkin siltä, että tämä uudistus pakkoyhtiöittämisineen vaarantaa nämä tavoitteet.

Ja valinnanvapauden osalta [Puhemies koputtaa] kysyn: kenen vapaus valita? Harvoin ainakaan pienituloisten tai erityisryhmien.

15.43 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksella on halutessaan yksinkertainen keino saada sote-uudistus valmiiksi: toteuttakaa oman hallitusohjelmanne kirjauksia niin sisältöjen osalta kuin toteuttamisjärjestyksen. Hallituksen olisi aika tunnustaa tosiasiat. Uudistuksen aikataulut eivät pidä, ne alkuperäiset tavoitteet eivät toteudu, ja perustuslakivaliokunnan käsittely koituu mitä luultavimmin esityksen kohtaloksi.

Jos hallitus ei suostu toteuttamaan omaa hallitusohjelmaansa, niin on myös yksi nykylinjaa vähemmän huono vaihtoehto — tässä siis kompromissi, ottakaa koppi: Toteuttakaa sote- ja maakuntarakennelaki pitemmällä siirtymäkaudella. Antakaa maakunnille se verotusoikeus. Irrottakaa tämä valinnanvapauslainsäädäntö tästä prosessista omaksi erilliseksi lainsäädännöksi, jota voidaan myöhemmin arvioida. Ja ottakaa käyttöön parlamentaarinen valmistelu, jotta tämä uudistus kestää myös vaalikausien väliset vaihtelut.

15.45 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä nousi esiin kuntoutus-teema. On hyvä asia, että hallitus laillistaa sosiaalialan ammattitutkinnon kuntoutuksen ohjaaja. Tämä lisää muun muassa sitä, että yhä useampi ikäihminen saa kuntoutusta.

Arvoisa puhemies! Eutanasia-aloite on todellakin tulossa tänne eduskuntaan. Se tulee kansalta, koska kansa on huolissaan siitä, millaista hoitoa tulevaisuudessa saa. Soten keskiöön tulee nostaa myös saattohoito. Olen tehnyt toimenpideoitteen, jolla esitän, että saattohoitolainsäädäntötyö käynnistetään ja selvitetään, olisiko tarvista tällaiselle saattohoitolainsäädännölle. En puhu eutanasiasta vaan siitä, että lailla turvattaisiin yhdenvertaiset palvelut kautta Suomen, saattohoitopaikkoja lisättäisiin, ynnä muuta mitä sinne sekaan nyt sitten tulee. Kysyisin ministeriltä: miltä tämä kuulostaa? Saattohoidon kriteeristöä ollaan päivittämässä. Se on erittäin hyvä asia, mutta toimia on tehtävä, ja uskoisin, että tämänkin eutanasia-aloitteen myötä saattohoito on keskiössä, ja sen parantamiseen kohdistamme kaikki resurssimme.

15.46 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistusta todella tarvitaan, ja maakuntapohja on hyvä etenemistapa. Valitettavasti alkuperäiset integraatiotavoitteet, palveluketjujen parantaminen ja terveyserojen kaventaminen on unohdettu. Vai miten integraatio toteutuu hallituksen mallissa, kun luodaan yksityisten ja julkisten yhtiöiden viidakko? Monin paikoin, esimerkiksi Kainuussa, jo luodut integraatiomallit joudutaan hajottamaan yhtiöihin, joudutaan luomaan tilaaja—tuottaja-byrokratiaa,

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

sopimusvalvontaa ja palveluohjausta, ja verorahaa valuu veroparatiiseihin. Asiantuntijoiden mukaan tämä hallituksen sote-malli tulee vielä veronmaksajille kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Ammatillisessa koulutuksessa on nyt todellinen hätä, suuri huoli koulutuksen laadusta, saatavuudesta ja nuorten syrjäytymisestä. Mikäli valtiontalous on kehittynyt ennakoitua paremmin, voitaisiinko puoliväliriihessä vielä harkita näiden ammatillisen koulutuksen jättileikkausten perumista?

15.47 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Isot terveyserot Suomessa johtuvat vahvasti muun muassa siitä, että peruspalveluihin ei pääse — työttömät, eläkeläiset, lapsiperheet joutuvat odottamaan terveyskeskuksiin ja moniin sosiaalialan peruspalveluihin. Siksi hallitus tekee sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen, että kaikki ihmiset rahapussin sisällöstä riippumatta pääsisivät ajoissa perusterveydenhuollon palveluihin.

Ihmettelen kovasti, miten vastuutonta ja kylmää politiikkaa oppositiolla on. Te haluatte kaataa tämän uudistuksen, joka toisi tavallisille suomalaisille, jokaiselle suomalaiselle hyvät peruspalvelut ajoissa. Teillä ei ole yhtään konkreettista esitystä, miten te vahvistaisitte peruspalveluita, yhtään ei ole kuulunut. Te paheksutte sitä, että myöskin yksityinen sektori ja järjestöt voisivat tuottaa palveluita. Mitä pahaa siinä on? Julkinen valta vastaa. Samaan aikaan te itse käytätte työterveyshuoltoa ja käytätte yksityistä palvelua. Mikseivät myös työttömät, lapsiperheet ja eläkeläiset voisi olla osana tätä suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa, jossa järjestöt, yritykset [Puhemies koputtaa] ja julkinen valta tuottavat palveluita mutta julkinen valta vastaa.

15.48 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraatit haluavat sote-uudistuksen. Olemme olleet sitä edellisen hallituksen aikana viemässä eteenpäin parlamentaarisessa yhteistyössä ja toivoimme todella, että sen ajattelun pohjalta olisi jatkettu tätä työtä. Kysyn nyt hallitukselta: Miksi tätä järjestelmää ei voida viedä eteenpäin yksinkertaisesti? Eli luodaan suuret sote-alueet, joissa palvelut järjestetään, tuotetaan ja rahoitetaan pääosin samoissa käsissä, ja käytetään yksityisiä ja järjestöjä siinä ohella täydentävinä palveluina ja kehitetään valinnanvapausmahdollisuuksia sen jälkeen ja näiden kokeilujen jälkeen sellaisena käytäntönä, että ykkösasiana on, että ihminen saa hoitoa nopeammin, pääsee lääkäriin, saa diagnoosin, ja että voidaan käyttää yksityistä — voidaan hakea konsultaatiopalvelua yksityiseltä asemalta, voidaan kuvantamisia tehdä ja tutkimuksia myös yksityisellä — mutta pidetään tämä pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta julkisena pääosin. Täydennetään yksityisillä ja järjestöillä, [Sari Sarkomaa: Näin on tarkoitus tehdä!] niitä tarvitsemme, [Puhemies koputtaa] ja näin ollen pienetkin yritykset voisivat selviytyä.

15.49 **Sirkka-Liisa Anttila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on jo monessa puheenvuorossa aivan oikein todettu, että olemme oikealla tiellä talouskehityksen ja työllisyyskehityksen suhteen. Tätä kehitystä on nyt vahvistettava ja jatkettava ja huolehdittava siitä, että luottamus Suomen talouteen ja siihen, että Suomessa voidaan tehdä työtä ja yrittää, säilyy, koska se luottamus on äärettömän tärkeä asia. On jouduttu tekemään kipeitä säästöpäätöksiä, ja pääministeri on asettanut professori Saaren työryhmän selvittämään, miten oikeudenmukaisuus on toteutunut. Tämä on tärkeä asia, ja sen pitäisi valmistua ensi vuoden alkupuolella.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Arvoisa puhemies! Vetoan kehysriiheen yhden asian tiimoilta, ja se on Suomen elintarvikehuolto. Me tarvitsemme siellä ratkaisuja, joilla me parannamme elintarvikeketjussa reilun kaupan pelisääntöjä. 20:ssä EU:n nykyisessä jäsenmaassa on jo kansallista lainsäädäntöä, jolla reilun kaupan sääntöjä on tuotu elintarvikeketjuun, ja sitä tarvitaan nyt Suomessa. Tehkää, hyvät ministerit, nyt päätöksiä huhtikuussa, että suomalaisen tuottajan asema paranisi. Meillä tuottaja on todella hankalassa tilanteessa, kärsinyt jo monta vuotta alenevasta tulonkehityksestä.

15.50 **Mats Löfström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää pääministeriä hänen selonteostaan ja sanoistaan Ahvenanmaan taloudellisesta tilanteesta. Ahvenanmaan työllisyysaste on 82 prosenttia. Me haluamme olla mukana saamassa Suomen nousuun. Ahvenanmaalaiset maksavat veronsa Suomen valtiolle aivan kuten kaikki muutkin. Ahvenanmaa saa näistä veroista palautuksena 0,45 prosenttia valtion kaikista verotuloista. Tätä tasoitusprosenttia ei ole tarkistettu sen jälkeen, kun järjestelmä tuli voimaan yli 20 vuotta sitten. Ahvenanmaa on hyvä veronmaksaja, sillä työllisyys on hyvä ja työttömyys alle 4 prosenttia. Ahvenanmaa maksoi viime vuonna 0,71 prosenttia valtion kaikista suorista veroista. Nopeasti kasvavasta väestöstä ja hyvästä työllisyysasteesta huolimatta Ahvenanmaa saa edelleen saman könttäsumman 0,45 prosenttia. Tämä johtaa Ahvenanmaan julkisen talouden alijäämään, vaikka työllisyystilanne on erittäin hyvä. Tämä on valtava ongelma Ahvenanmaalle. [Puhemies koputtaa] Toivoisin, että hallitus tarkastelisi tätä asiaa puoliväliriihessään.

15.52 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lehdessä harmaan talouden asiantuntija totesi seuraavaa: "Harmaan talouden torjunta hyyytyy, vaikka tutkinta tuo valtiolle tuloja. Tässä ei ole mitään järkeä. Nykyinen hallitus näyttää olevan 20 vuoteen ensimmäinen hallitus, joka ei pidä torjuntaohjelmaa tarpeellisena." Kuuntelin tarkkaan pääministerin ja hallituspuolueiden edustajien puheenvuorot. Missään ei mainittu harmaan talouden torjuntaa, sitä ohjelmaa, mitä nyt kahdeksi seuraavaksi vuodeksi aiotaan tehdä. Voisitteko kertoa, valtiovarainministeri, millaisiin uusiin toimenpiteisiin ryhdytään, että harmaata taloutta voidaan kitkeä?

15.52 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opposition esittämä asiallinen kritiikki on aina tervetullutta, mutta kaikki ylenmääräinen synkistely sen sijaan saa aikaan korkeintaan sen, että investoijat kaikkoavat ja kansalaiset tulevat varovaisiksi. On todella tärkeää vahvistaa luottamuksen ilmapiiriä ja uskoa tulevaisuuteen, että tästäkin selvitään yhdessä.

Yksi tämän hallituksen onnistunut työnäyte on ollut kilpailukykysojimus. Se lisäsi luottamusta ensinnäkin siihen, että me selviämme yhdessä ja pystymme neuvottelemaan ja sopimaan asioista yhdessä. Lisäksi esimerkiksi VM arvioi sen vaikutukseksi kymmeniätuhansia työpaikkoja. Nyt, kun ollaan menossa kehysriiheen, niin työttömyysturvaa tulisi uudistaa sillä tavalla, että ihmiset uskaltavat olla aktiivisia ilman pelkoa siitä, että menettäisivät työmahdollisuuksia tai työttömyysturvaa. Haluaisinkin kysyä ministeri Lindströmiltä: missä vaiheessa on niin kutsuttu yhdistelmävakuutus, joka sallisi ansiosidonnaisuuden piiriin myöskin yrittäjän?

Ja sen verran vielä kiitosta tuonne demareitten suuntaan, että tämä esitys tästä nuorison mukaan ottamisesta vahvemmin on kannatettava.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

15.54 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä sosiaali- ja terveyshuollon uudistuksesta on laaja yhteisymmärrys, että se pitäisi tehdä, mutta valitettavasti siihen kohtaan se yhteisymmärrys loppuu, koska tämä hallitus on nyt viemässä läpi sitä tavalla, joka oli vielä muutama vuosi sitten täysin marginaalista ajattelua Suomessa ja josta sosiaali- ja terveyshuollon asiantuntijat ja taloustieteen asiantuntijat ovat olleet hyvin huolissaan. Se suuri ongelma on se, että te teette koko meidän kansallisesta sosiaali- ja terveyshuollon omaisuudesta ja julkisten tehtävien viranhaltijoista koekaniineja sille, voiko näin laajamittainen ja nopealla aikataululla tehty markkinallistaminen toimia. Ja sen takia sitä, mitä edustaja Aalto sanoi, teidän kannattaisi kuunnella tarkkaan: jos tätä tehtäisiin vaiheittain niin, että varmistetaan, että maakunnilla ensinnäkin on edellytykset, toimintakyky ja valta olla vahvoja järjestäjiä ja varmistaa laatu ja valvonta, niin sen jälkeen vaiheittain, maakunnittain, aloittaen peruspalveluista, toteutetaan valinnanvapautta ja sitten päästään testaamaan, miten sitä voi tehdä niin, että hintakilpailu muodostuu sellaiseksi, että kustannukset eivät nouse mutta [Puhemies koputtaa] palvelut paranevat. Jonot voivat vähentyä tämän avulla, ja se on hyvä asia, mutta [Puhemies koputtaa] ei kannata mennä liian kovalla vauhdilla eteenpäin, ettei hukata arvokkaita asioita.

15.55 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osallistuin maanantaina Pirkanmaan sote-ohjausryhmän kokoukseen, ja nyt, kun eri alueilla lähestytään käytäntöä hallinnon järjestämisessä, olen entistä vakuuttuneempi siitä, että hallituksen ajama sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen malli on suuri virhe.

Maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnosta on tulossa erittäin monimutkainen kokonaisuus, ja sen ohjaus tulee olemaan mahdoton tehtävä. Koko uudistusta tehdään täysin nurinperisessä kulmasta: yritykset ja yritysten intressit edellä, ihmiset ja heidän palvelutarpeensa unohtaen. Hallituksen malli tulee johtamaan tilanteeseen, jossa kustannukset kasvavat, yksityiset sote-keskukset kuorivat kermat päältä eikä uudistukselle asetettuja tavoitteita tulla saavuttamaan. Yhteiset verovarot lapioidaan yksityisten terveysfirmojen kassaan. Onko tässä järkeä? Ei ole.

Arvoisa hallitus, vielä ei ole myöhäistä perua hyvinvointivaltion historian suurinta virhettä, jonka te olette nyt tekemässä. Perukaa tämä sote-uudistus. Ottakaa oppositio mukaan parlamentaariseen soten valmisteluun, jota tarvitsemme. [Välihuutoja]

15.56 **Olavi Ala-Nissilä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella kolme tärkeää asiaa on Suomen talouden kannalta: työllisyysaste, työllisyysaste, työllisyysaste. On hienoa, että hallituksen strateginen ohjelma tähtää tähän, mutta Suomihan ei nouse itseään hiuksista vetämällä, vaan me tarvitsemme sitä kilpailukykyä, jota kilpailukyky sopimus on tuonut. Se muuten herättää kansainvälistäkin huomiota. Kun Etelä-Afrikan keskuspankissa vierailimme, niin ensimmäinen asia, mitä kysyttiin, oli: miten tehdään kilpailukyky sopimus? Eli se on tärkeä asia. Oikeastaan ainoa isompi riski taloudessa näyttää olevan se, että oppositiolla ei tunnu olevan mitään konseptia tähän talouteen. "Ei käy" on konsepti, joka tässä tilanteessa vain ei käy.

15.57 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Arhinmäki otti äskettäin esille valtion kassan, ja minäkin otin sitten vähän selvää, miten valtion kassa on kehittynyt vuosien varrella. Silloin, kun edustaja Arhinmäki aloitti ministerinä 2011, valtion kassassa oli varoja 10,3 miljardia, ja kun hän lopetti 2014, kassassa oli enää

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

jäljellä 3,1 miljardia. 7,2 miljardia oli hävinnyt, tai pitäisikö tässä yhteydessä sanoa, että valtion kassa oli vajentunut tämän verran. Ja samaan aikaan, [Hälinää — Puhemies koputtaa] vuosina 2011—2014 valtion kassan huventumisen lisäksi kuntien velka kasvoi 6 miljardia. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oijoi!] On tärkeitä tuoda myöskin tämä asia esille. — Valitettavasti tähän meni minuutti, joten jää se kysymys tekemättä. [Naurua]

15.58 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oleellista ei ole kassan suuruus vaan talouden suunta, mutta [Hälinää — Puhemies koputtaa] — jos saan sanoa, jos saan sanoa — oleellista on se, että kerrotaan faktat, ja Irakin tiedotusmi..., anteeksi, pääministeri Sipilä unohti kertoa, mistä johtuu tämä hehkutettu vain 2,5 miljardin lisävelanotto. Hän unohti kertoa sellaisen pienen asian, että 1,3 miljardia euroa siirrettiin kassasta pois, ja tämä olisi ollut oleellinen fakta kertoa puheessa.

Samantyyppinen fakta itse asiassa on se, että te, pääministeri Sipilä, väititte puheessanne, että pitkäaikaistyöttömyys on laskenut. No, tarkistimme viimeisimmän TEMin taulukon, jonka mukaan vuodenvaihteessa oli 122 000 pitkäaikaistyötöntä — 3 800 enemmän kuin vuosi sitten. Eli tämäkään fakta teidän puheessanne ei pitänyt paikkaansa. Faktat kohdalleen, pääministeri Sipilä!

16.00 Eero Lehti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että talouden suunta on muuttunut. Näen sen siviililyössä: suomalainen elinkeinoelämä on virkistynyt viime keväästä lähtien.

Olen kuitenkin huolissani, mistä se johtuu. Suomen käyttämä valuutta euro, euromaiden valuutta, suhteessa Amerikan dollariin on muuttunut olennaisesti. Pahimmillaan dollari maksoi 1,6 euroa, ja tänään myydään kaiketi 1,05 eurolla, suunnilleen sillä tasolla. Missä valuutassa aikanaan Suomen valtion velat on otettu, on olennainen kysymys sen suhteen, mitä tässä sitten loppujen lopuksi on tapahtunut. Mutta Yhdysvaltain dollari on vahvistunut, on ollut niinkin vahva kuin 0,85 ja kymmenen vuoden aikana 1,6. Mitä Yhdysvaltain dollarille tapahtuu, vaikuttaa koko euroalueen kilpailukykyyn. Ei välttämättä meidän omien toimintojen johdosta tämä talouden nousu ole syntynyt.

Toinen asia, joka uusmaalaisia ja Etelä-Suomessa asuvia huolestuttaa, on, kuinka sotealueilla kansanvalta toteutuu. Jos maakuntavaalit järjestetään samaan aikaan kuin kunnallisvaalit, veikkaan, että valtuusto [Puhemies koputtaa] koostuu Helsingin, Vantaan ja Espoon edustajista. Muilla ei ole mahdollisuutta kunnallisvaalikampanjan yhteydessä käydä viidenkymmentonnin kampanjaa.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeri Orpoa edustajat Tuppurainen, Biaudet ja Laukanen.

16.01 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on onnistunut saamaan sen viestinsä läpi, että taloudessa on tapahtunut käänne myönteiseen suuntaan. Tutkimuslaitokset sitä tukevat, ja Suomi on toden totta pääsemässä mukaan tähän euroalueella tapahtuvaan orastavaan kasvuun, ja se on hyvä se.

Mutta nyt kysymys onkin siitä, pidetäänkö kaikki mukana. Se on itse asiassa erittäin ratkaiseva kysymys, mikä on kriittinen ajankohta solidaarisuudelle, yhteisvastuulle. Silloin kun kaikilla menee huonosti, kun taloudessa menee huonosti, niin voi olla, että ihmiset ymmärtävät, että nyt pitää leikata, nyt pitää säästää, mutta silloin kun kasvu alkaa, niin on to-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

dellakin ratkaiseva kysymys, pidetäänkö kaikki mukana, kokevatko ihmiset, että päätökset ovat oikeudenmukaisia ja he ovat osallisia siitä kasvusta, joka on alkamassa. Tämä on erittäin tärkeä läksy teille, hyvä hallitus, tulevaan kehysriiheen, ja myönnän, että olen huolisani, koska te olette lykänneet tämän kehysriihen kunnallisvaalien jälkeen. Se kertoo jostakin, ja toivon, että se ei kerro siitä, että päätökset tulevat olemaan raskaita tavallisille suomalaisille pienituloisille ihmisille. Toivon, että tartutte siihen sosiaalidemokraattien [Puhemies koputtaa] ojentamaan käteen, että kaikille nuorille tarjotaan kesätyö, [Puhemies koputtaa] koska se olisi tulevaisuuteen suuntaava ele, joka rakentaisi yhteyden... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

16.02 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herra pääministeri, aivan oikein puhutaan työllisyysasteen noususta, mutta oletteko tietoinen siitä, että 34 000 uudesta työpaikasta vain 3 000 on mennyt naisille? Suomessa naisten työllisyysaste on huomattavasti huonompi kuin muissa Pohjoismaissa eikä ole kehittynyt samalla tavalla [Välihuuto] — tämä ei ole vitsi, tämä on oikeasti totta. Jos uskallan siteerata, en tiedä uskallanko, mutta kuitenkin: pääministeri, sanoitte, että aiotte tehdä väsymättömästi työtä tasa-arvon ja naisten aseman puolesta. Haluammekin tarjota RKP:n mallia perhepoliittisesta kokonaisuudistuksesta, jotta voitaisiin jakaa perhevapaita tasaisesti isien ja äitien välillä, mikä toisi huomattavaa muutosta naisten työllistymisasteelle ja voisi myöskin olla tällainen uusi tervehdytysruiske myöskin taloudessa. Tämä ei ole rakettitiedettä, meillä on ratkaisut. Voisimmeko saada auttaa hallitusta tässä? Olemme mielellämme mukana [Puhemies koputtaa] tekemässä yhteistyötä.

16.03 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti juhluvuonna hieno sattuma, että talouden kaikki numerot näyttävät tällä hetkellä ylöspäin, ja siitä pitäisi koko eduskunnan olla tyytyväinen. Tulos olisi vielä parempi, jos hallitus ei olisi tehnyt niin paljon sellaisia leikkauksia, jotka itse asiassa tuottavat lisää kuluja. Minusta tämä arviointi tulisi hallituksen sisällä tehdä, jotta nämä luvut olisivat todellisempia.

Erään asian nostaisin tässä esille ja toivoisin, että ministeri Risikko vastaisi tähän: rahankeräyslain selkeyttäminen. Rahankeräyslakiuudistus viime kaudella jäi kesken, ja nyt tämä on johtanut siihen tilanteeseen, että Poliisihallitus on ottanut ikään kuin ohjat omiin käsiinsä ja lähettää seurakunnille kirjeitä, joissa he murtavat tämän satavuotisen perinteen, että seurakunnat keräävät kolehtia. Nyt Poliisihallitus väittää, että tämä kolehdinkeräys osana jumalanpalvelusta kuuluisi rahankeräyslain piiriin. Tämä tulkinta on Poliisihallitukselta todella villi tulkinta. Toivoisin, [Puhemies koputtaa] että tähän asiaan ministeri Risikko vastaisi. Missä mennään tässä kohtaa?

Puhemies Maria Lohela: Nyt on ministeri Orpon vuoro, 5 minuuttia.

16.05 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Hallitusohjelmassa on kaksi tavoitetta, joihin olemme sitoutuneet: noin 72 prosentin työllisyysaste ja julkisen talouden tasapainottaminen. Nämä ovat aivan oleelliset tavoitteet tulevaisuuden kannalta mutta myöskin sen kannalta, että tämä maa on tasa-arvoinen ja tämä maa on hyvinvoiva myöskin jatkossa, koska vain ja ainoastaan korkean työllisyysasteen kautta tämä on mahdollista.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Jos me saavutamme nuo maagiset 3 prosenttia lisää työllisyysasteeseen eli 72 prosentin työllisyysasteen, joka on edelleen 3 prosenttia alhaisempi kuin Ruotsin työllisyysaste tänään, niin meidän tilanteemme on erinomainen. Se olisi paras lahja 100-vuotiaalle Suomelle, jos me pääsemme tähän ja otamme tähän uraan kiinni. Se tarkoittaa noin 90 000 ihmistä enemmän töissä kuin tänään. Se tarkoittaa noin 90 000 ihmistä vähemmän työttömyyden ankeudessa ja näköalattomuudessa kuin tänään. Se tarkoittaa enemmän verotuloja valtiolle. Se tarkoittaa sitä, että meillä on varaa huolehtia palveluista. Se varmistaa sen, että meidän ei tarvitse sopeuttaa, vaan voimme miettiä, miten me kehitämme hyvinvointiyhteiskuntaa. Tämä on aivan oleellinen asia.

Me olemme yhdessä todenneet sen, että me emme ole vielä tuolla polulla. Me olemme oikealla suunnalla, kuten täällä pääministeri kuvasi, ja talous kasvaa. Se on erinomainen asia. Talous on kasvussa, työllisyys on parantunut, mutta meidän täytyy tehdä enemmän. Me olemme sitoutuneet yhdessä siihen, että me teemme riittävän määrän toimenpiteitä, jotta emme ole enää siinä tilanteessa, missä ollaan oltu aikaisempien hallitusten aikana, että on jouduttu jatkuvasti sopeuttamaan, sopeuttamaan, sopeuttamaan, koska se tie ei johda eteenpäin. Me teemme kaikkemme työllisyyden parantamiseksi ja talouskasvun vahvistamiseksi. Näin me voimme huolehtia mahdollisuuksien tasa-arvon toteutumisesta Suomessa, se on hyvinvointiyhteiskuntamme hieno perusta. [Välihuutoja]

Me tarvitsemme uudistuksia, ja tämä hallitus on niitä tehnyt ja tekee. Me teemme soteuudistusta. Me uudistamme koulutusjärjestelmää joka tasoltaan. Liikennekaari, digitalisaation hyödyntäminen. Työvoimapalveluita uudistetaan parhaillaan, otetaan käyttöön uusia tapoja. Me olemme tehneet verotukseen uudistuksia, jotka edistävät työllisyyttä ja yrittämistä ja kasvua. Me olemme vapauttaneet kauppojen aukioloajat ja luoneet sitä kautta pari tuhatta uutta työpaikkaa. Me olemme uudistaneet työläinsäädäntöä, jolloin ihmisten palkkaaminen on kannustavampaa. Ja me jatkamme tätä uudistusten tietä, koska uudistumatta me emme pärjää, ja ne poliitikot, jotka vastustavat uudistuksia, tuhoavat tulevaisuutta. Siksi meidän täytyy uudistaa, vaikka se on vaikeaa ja vaikka oppositio mäikkäisi kuinka paljon.

Tästä pääsenkin siihen, edustaja Niinistö, kun te jatkatte tällä populistisella syyttelylinjalla näiden koulutusleikkausten suhteen. Haluan vielä kerran sen sanoa: Muun muassa 2 miljardia euroa kuntien valtionosuuksista viime kaudella. Päiväkodeista, kouluista, kouluruokailuista, peruskouluista, lukioista. Niistä se lähtee silloin kun otetaan kuntien valtionosuuksista. Tämä hallitus on vahvistanut kuntataloutta, viime vuonna 450 miljoonalla, ja me luomme pohjaa, että kunnissa voidaan menestyksekkäästi huolehtia koulutustehtävistä myös jatkossa. [Välihuutoja]

Sitten muutamiin muihin asioihin kommentteja:

Valtiokonttorin osalta ja velkamäärän osalta: Valtiokonttori toimii itsenäisesti. Me emme ole siirtäneet yhtään mitään mistään. Valtiokonttori tekee itse päätökset, hoitaa meidän varallisuuttamme, ja kehitys on ollut sellainen kuin pääministeri sen tässä totesi, mutta ne päätökset ovat heidän. Ei siis mitään kaunistelua tämän pohjalta. [Paavo Arhinmäki: Niin, mutta pääministeri jätti kertomatta ne tiedot!]

Harmaan talouden torjunnasta edustaja kysyi — tärkeä kysymys. Me jatkamme juuri sitä samaa ohjelmaa, jota viime hallituskaudella muun muassa sosiaalidemokraattisen valtiovarainministerin johdolla rakennettiin. Sama ohjelma jatkuu, samat resurssit on turvattu. Sen lisäksi sinne tuodaan koko ajan uusia elementtejä, joilla harmaaseen talouteen ja veronkiertoon voidaan puuttua.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Viimeisenä asiana vielä sote ja sen talouskehikko:

Me tulemme huolehtimaan siitä, että pitkällä aikavälillä, siis vuoteen 29 mennessä, saavutetaan 3 miljardin tuottavuus ja tehokkuus. 3 miljardia siis tulevista valtavista kuluista saadaan pois ja vähennettyä. Ei leikata mistään, edustaja Essayah, emme leikkaa mistään. Mutta esimerkiksi vanhusten palveluiden kustannusten arvioidaan nousevan 70 prosentilla 20-luvun loppuun mennessä. Näihin prosentteihin meidän täytyy päästä kiinni, ja siksi me teemme tätä sote-uudistusta.

Me tulemme myöskin huolehtimaan siitä, että veronmaksajien euroja ei häviä minnekään Caymansaarille. Me tulemme tekemään töitä sen eteen, että on läpinäkyvä [Puhemies koputtaa] järjestelmä ja veroeurot maksetaan Suomeen ja että veroeuroista huolehditaan. Markkinat ovat tässä tapauksessa meille hyvä renki, ei isäntä. [Välihuutoja]

Puhemies Maria Lohela: Ennen debattiin palaamista myönnän vielä ministeri Lindströmille puheenvuoron. Mutta, hyvät edustajat, totean, että tätäkin keskustelua seurataan lukuisissa kodeissa, ja mitä enemmän täällä on meteliä, sitä hankalampaa meidän on tätä keskustelua seurata ja sitä hankalampaa muiden on tätä keskustelua seurata. Pyydän malttia ja rauhallisuutta. — Ministeri Lindström, 3 minuuttia.

16.11 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on moneen kertaan mainittu tämä hallituksen tärkein tarvoite, työllisyysasteen nostaminen 72 prosenttiin, ja tätä on tietysti kannustettu ja myös kritisoitu. Itselläni kyllä valitettavasti särähti korvaan tämä edustaja Niinistön toteamus, että hallitus on hukannut kaksi vuotta. On se käsittämätöntä, että hallitus, joka on hukannut kaksi vuotta, on tehnyt näin rohkeita ratkaisuja. Me emme todellakaan ole hukanneet yhtään mitään. Minulla on lyhyt poliittinen historia ja lyhyt poliittinen muisti, mutta kertokaa joku toinen hallitus, joka on näin rohkeasti lähtenyt tekemään myös rakenteellisia uudistuksia, myös työmarkkinoihin — totta kai yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa, siltä osin kuin näin pitää toimia.

Olen aivan samaa mieltä siitä, että uudistuksia on tehtävä, se on ihan totta. Mutta jälleen kerran särähtää korvaan, kun ihmisille kerrotaan, että me kyykyttämme. Me kyllä vastaamme siihen, että meidän tarkoituksemme ei ole kyykyttää yhtään ketään, vaan auttaa ihmisiä. Se on hallituksen tavoite. [Eva Biaudet: Oletteko te huolissanne naisten työllisyysasteesta?] — Me olemme huolissamme kaikkien työllisyysasteesta, koko tämän yhteiskunnan. Tämähän pyörii sillä, että meillä on työtä.

Jos mennään nyt sitten tähän työllisyyteen, niin tarkennan sen verran, että pitkäaikaistyöttömyys oli joulukuun luvuilla 122 000. Se on 3 800 enemmän kuin edellisellä vuonna. Siis näin se meni. Mutta se, mikä siellä on oleellista, on se, että työttömyys on lähtenyt laskuun, ja meidän seuraava haasteemme on saada tulpattua se pitkäaikaistyöttömyyden kasvu, ja se on se kaikkein vaikein haaste. Se on vaikein haaste, ja sen takia me tulemme sitten näihin kohtaanto-ongelmiin, kannustinloukkuasioihin ja tähän täällä mainittuun osallistavaan sosiaaliturvaan, josta tänään sain siis selvityksen. Minulle luovutettiin selvitys, en ole siis esittänyt yhtään mitään — sellainen huomio. Tämä on erittäin mielenkiintoinen raportti, kannattaa lukea se syvällisesti.

Lainaan tätä raporttia, koska tämä kertoo vähän tästä pitkäaikaistyöttömyyden hoitamisen vaikeudesta. Varmaan kaikki asiaa tuntevat tietävät Paltamon mallin. Paltamon kunta päätti poistaa työttömyyden täystyöllisyysmallilla. Silloin työmarkkinatuen, toimeentulotuen ja asumistuen sijaan alettiin maksaa tämmöistä palkkaa ja työsuhteen perusteella ker-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tyi eläkettä. No, sitä arvioitiin, ja sen arvioinnin mukaan se paransi jonkin verran työttömi-
en hyvinvointia. Mutta myönteisiä työllisyysvaikutuksia ei juuri saatu.

Tämä lainaus tästä raportista kertoo minun mielestäni, kuinka vaikea rasti on pitkäai-
kaistyöttömyyden hoito. Se ei ole pelkästään työttömyyden hoitoa, vaan se on moniongel-
maisten ihmisten asioiden hoitamista. Siksi me teemme sitä kaikissa mahdollisissa minis-
teriöissä, joille tämä asia kuuluu. Se on koko hallituksen haaste, ja siihen me pyrimme pu-
reutumaan myös puolivälitarkastelussa.

Puhemies Maria Lohela: Nyt jatketaan debattia.

16.14 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kerran: on to-
dellakin hyvä, että kokoomuksen valtiovarainministeri Orpo on nyt luopunut väläyttele-
mästä näitä lisäleikkauksia. On hyvä, että hallitus piti tämän istunnon.

Mutta fakta on se, täällähän on nyt faktoja käytetty hieman valikoiden, että kolme riip-
pumatonta taho — valtiovarainministeriö, Valtiontalouden tarkastusvirasto, talouspoliti-
kan arviointineuvosto — on sanonut, että näillä luvuilla, näillä nykyisillä ennusteilla, hal-
litus ei saavuta omia työllisyys- ja alijäämätavoitteitaan. [Ben Zyskowicz: Siksi tarvitaan
lisää toimia!] Siis siitä huolimatta, että työllisyys kääntyi kasvuun kesällä 2015, siitä hu-
olimatta, että talous kääntyi kasvuun syksyllä 2015, ennen kuin tämän hallituksen yksikään
talouspäättös oli voimassa. Olkoon niin, iloitsemme siitä, mutta eikö tämä ole juuri osoitus
siitä, että kovat leikkaukset yhdistettyinä tehottomiin veronkevennyksiin eivät toimi? Nyt
olisi aika muuttaa suuntaa: pitää kaikki mukana ja satsata enemmän työllisyyteen, nostaa
esimerkiksi pienyritysten arvonlisäveron raja 30 000 euroon. Pääministeri Sipilä, aiotteko
nyt pitää tästä politiikasta kiinni, joka on johtamassa siihen, että te ette saavuta omia tavoit-
teitanne?

16.15 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rehula sa-
noi osuvasti, että mustaa ei kannata selittää valkoiseksi, ja tältä osin tämä keskustelu on ol-
lut varsin valaisevaa. Olemme saaneet kuulla, että tämä vähentynyt velanoton tarve johtuu
siitä, että valtion kassavarantoja on käytetty, ja olemme myöskin saaneet kuulla, että pit-
käaikaistyöttömyys on kasvanut verrattuna viime vuoteen.

Mutta kun valtiovarainministeri Orpo sanoi, että hallitus ei tule leikkaamaan sote-uudis-
tuksen yhteydessä, niin mielestäni tässäkin suhteessa olisi syytä selkeyttää, mistä on kyse.
Kun sote-menot 2000-luvun aikana ovat kasvaneet keskimäärin noin 2,9—3,5 prosenttia ja
mikäli hallitus painaa maakunnille myönnettävän rahoituksen alle tämän tason samanaik-
aisesti kun siirrytään uuteen järjestelmään, joka kaikkien asiantuntijoiden mukaan nostaa
kustannuksia nykyisestäään, niin mistä maakunnat hakevat tämän erotuksen? Ei ole muita
vaihtoehtoja kuin karsia julkista palveluverkkoa tai nostaa jo valmiiksi Pohjoismaiden kor-
keimpia asiakasmaksuja. Eli toivon, että hallitus tässäkin suhteessa puhuisi suoraan ja sel-
keästi, jotta kansalaiset ymmärtävät, mistä tässä on oikeasti kyse. [Ben Zyskowicz: Kus-
tannusten kasvun hillitsemisestä!]

16.16 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Monien, monien taantu-
vien vuosien jälkeen edessä on hyvin valoisa talouden näkymät. Sekin pitää myöntää, että
Suomen rajojen ulkopuolelta tulee joitakin uhkatekijöitä, jotka saattavat vaikuttaa talou-
teen. Autoteollisuuden, Äänekosken sellutehtaan ja laivatilausten lisäksi meidän pitää saa-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

da lisää tämänkaltaisia projekteja, ja se edellyttää, että meidän julkinen talous ja Suomen kilpailukyky ovat sellaisia, että vientiteollisuus saa näitä uusia tilauksia. Sen tähden hallitukselle pitää antaa tunnustus siitä, että monet ikävät asiat, joilla julkisen talouden tasapainoa on yritetty saada aikaan, ovat nyt toteuttaneet sen, että suomalaiset ovat valmiit hyväksymään sen näkemyksen, että tulevaisuus näyttää valoisammalta. Ja meidän täällä pitää rakentaa edelleen näitä portaita tästä eteenpäin, jotta sitten voimme toteuttaa niitä muita asioita, kun saamme aikaan valtion kassaan sitä hyvinvointia, jolla voidaan rakentaa. Kysynkin pääministeriltä: onko [Puhemies koputtaa] teillä puoliväliriihessä edelleen näitä rakennuspuita, joilla kilpailukykyä voidaan parantaa?

16.18 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on toiminut erinomaisesti. Tämän päivän suuri uutinen on se, että uusia leikkauksia ei enää tule. Ne on tehty, ja ne näkyvät nyt tässä talouden kehityksessä valtiontalouden ja koko kansantalouden osalta. Ministeri Lindströmille on annettava erinomainen kiitos siitä, että hän on rohkeasti mutta rakentavasti tehnyt työelämän uudistuksia, vienyt eteenpäin — ja jatkakaa sillä samalla tiellä, saatte täyden tuen. Ministeri Rehulan ynnä muiden johdolla on sote-uudistusta viety eteenpäin, eläkeuudistus on jo voimassa ja niin edelleen, ja nämä suuret uudistukset tarvitaan.

On hämmästyttävää, että vieläkin vasemmisto-oppositiosta kuuluu, että koko sote-uudistus pitää repiä ja aloittaa alusta. Se on aivan vastuutonta puhetta. Kyllä tämä pohja, joka on demokraattinen malli, on se malli, joka voidaan toteuttaa ja jolla saadaan paras tulos. Sosiaalidemokraattien Inhimillisempi sote -malli, johon tutustuin taannoin, on perustuslain vastainen. Siellä on aluekuntamalli, josta todettiin jo perustuslakivaliokunnassa, että se ei ole mahdollinen — kunnat maksajina mutta eivät päättäjinä.

16.19 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Rehula, te totesitte tässä aikaisemmin, että toimivia, hyväksi todettuja, hyviä käytäntöjä tulee jatkaa, ja viittasitte Etelä-Karjalan Eksoteen, kiitos siitä. Etelä-Karjalassa sosiaali- ja terveyspalvelut sekä erikoissairaanhoito on koottu yhteen kokonaisuuteen, ja tämä on mahdollistanut sen, että siellä on voitu kehittää vahvasti integraatiota ja palveluiden sisältöjä. Tämä on myös mahdollistanut sen, että olemme voineet hyödyntää yksityisiä palveluntuottajia ja valinnanvapautta sitä kautta laajentaa asiakkaille. Nyt ongelmana on se, että kun hallitus toteuttaa tämän oman mallinsa, niin nämä Eksoten hyvät palvelukäytännöt pilkootaan pieniin yhtiöihin, elikkä tämä integraatio ei enää toteudu vastaavalla tavalla, koska palvelut pilkootaan. Ja nyt meidän suuri huolestus on se, että se hyvä kehitys, jota Etelä-Karjalassa Eksotessa on toteutettu, ei tule enää jatkossa parantamaan palveluiden laatua. Nyt kysyisin ministeri Rehualta vielä: onko näin, kuten on eri suunnissa väitetty mutta lainsäädäntötoimijat tulkitsevat eri tavalla, pitääkö Eksote pilkkoa osiin [Puhemies koputtaa] vai pystyykö se toteuttamaan palvelunsa yhtenäisesti, kuten tähänkin mennessä?

16.20 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Selvää on, että työ ja työllisyysasteen nostaminen on edelleen ykkösasia, ja kun täällä puhuttiin tästä eriarvoistumisesta, niin työ on myös keino tämän eriarvoistumisen vähentämiseen ja oikeastaan paras keino siihen, sillä suurin eriarvoisuuskuilu on juuri työttömien ja työssäkäyvien välillä. Kuten Jokinen totesi täällä, työmarkkinoilla on erikoinen tilanne siinä, että työttömät ja työpaikat eivät tällä hetkellä kaikin osin kohtaa, ja tähän tokikaan ei ole työttö-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

mien vika vaan järjestelmän vika, ja tältä osin järjestelmää on korjattava. Kannustinloukuja on purettava ja toimiin on ryhdyttävä myös muuten. Perhevapaita tulisi uudistaa, ja toivottavaa olisi myös, että työmarkkinajärjestöt pitävät lupauksensa kansainvälistä kilpailukykyä parantavan, ventialojen palkanmaksukykyyn perustuvan niin sanotun Suomen mallin toteuttamisesta. Tämä toivottu muutos syntyy monien toimenpiteiden summana yhdessä — tillsammans — kuten tänään ollaan monessa puheessa kuultu.

Vielä kysyisin edustaja Rinteeltä, kun te täällä olette useampaankin kertaan tuoneet, että SDP:n vaihtoehto ottaisi vähemmän velkaa: miten niin, [Puhemies koputtaa] ja eikö tämä keskustelu nyt ole täällä salissa useampaan kertaan käyty tästä Sitran ryöstöstä ja näiden lukujen paikkansapitävyydestä?

16.22 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan totta, että työllisyyden nostaminen on se tärkein asia. Siitä me voimme varmasti kaikki olla yhtä mieltä. Tässä pääministeri viittasi myös Ruotsiin ja sanoi, että ei pitäisi olla meillekään mahdottomuus päästä parempiin lukuihin. Siinä olen samaa mieltä, mutta Ruotsissahan ollaan sitten tehty eräitä asioita. Siellä ei ole tarveharkintaa, se on poistettu, elikkä ulkomaalainen työvoima voidaan ottaa töihin silloin kun yrittäjä katsoo, että se on tarpeellista. Siellä on myös paikallista sopimista ihan eri tasolla kuin Suomessa ja siellä on aivan erityyppinen perhevapaamalli, jossa on enemmän joustoa ja joka on myös tasa-arvoisempi. Elikkä, pääministeri, muun muassa näillä toimenpiteillä ja näillä uudistuksilla myös Suomi voisi pystyä parempaan, ja nyt on kysymys siitä, onko hallituksella halua lähteä uudistamaan myös tällä saralla.

Sitten kysyisin vielä: kun euron suhdehan dollariin on nyt heikentynyt, mikä on hallituksen arvio siitä, paljonko tästä orastavasta talouskasvusta on nyt sen ansiota, [Puhemies koputtaa] että euro on heikompi tänä päivänä kuin on ollut aikaisemmin?

16.23 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toden totta SDP:n vaihtoehto ottaa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaisi, ja se johtuu siitä, että me olisimme jo parin vuoden ajan tehneet toimia, millä työllisyys olisi lähtenyt kasvuun, konkreettisia esityksiä olemme tehneet lukuisia, ja veropolitiikkaa tekisimme toden totta toisin. Me emme suosisi hyväosaisia veronkevennyksillä, sellaisilla veronkevennyksillä, jotka eivät edes tuo työpaikkoja, vaan tekisimme veronkevennyksiä pieni- ja keskituloisille palkansaajille ja eläkkeensaajille ja sitä kautta ostovoimaa parantaisimme.

Mutta, puhemies, hyvä uutinen tänään on se, että lisäleikkauksista on nyt luovuttu. Tietenkin minä olen hirveän tyytyväinen siitä, että tässä suhteessa kokoomuksella järki voitti ja näistä lisäleikkaushaaveista nyt sitten pääministeri Sipilän tahtipuikon mukaan on luovuttu, ja se on positiivista ja hyvä.

Kun täällä tuli vähän kehuja sieltä keskustan puolelta tähän SDP:n Kesäduuni-aloitteen, kaikille nuorille kesäduuni, niin olisi miellyttävä kuulla, arvoisa pääministeri, teiltä nyt vielä siitä arvio, että koskas pistetään tämä SDP:n hyvä ehdotus toimeen.

16.24 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän sote- ja talouskeskustelun ohelle sanon, että viime kesältä jäi mieleen ajatus siitä, millä tavalla "tuomme juhliinne surun ja öihinne veren". Tämä terroristien viesti Euroopassa on vakava. Tiedämme, että rauhaa uhataan ja meidän länsieurooppalaisia arvojamme ollaan haastamassa. Me olemme tilanteessa, jossa välitön sota ei ole meitä uhkaamassa, mutta sen käy-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

töllä uhataan ja sen mukaisesti toimitaan tilanteessa, jossa pitäisi löytyä täysin toisenlainen sävel. Me emme tarvitse tänne kauppasotia, me emme tarvitse tänne lisää muureja. Me tarvitsemme tänne lisää yhteistyötä ja ymmärtämystä ja pyrkimystä sen tapaisesti, mihin pääministeri omassa puheenvuorossaan minusta hyvin perusteellisesti viittasi — tilanteessa, jossa Euroopan pitäisi olla vahva, selvä johtaja maailmanpolitiikassa. Sen vuoksi siteeraan joitakuuta muita sanomalla: Make Europe great again!

16.25 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun Suomi täyttää 100 vuotta tänä vuonna, niin on todella hyvä, että talous on sen kunniaksi lähtenyt nousuun ja hallituksen toimet purevat. Ihmettelen kyllä opposition puheenvuoroja ja kannanottoja tämän asian osalta, kun kaivetaan nyt sitten kaikki mahdolliset möröt ja kummitukset maan alta, että ei tämä olekaan totta. Ihmettelen suuresti, että eikö teilläkin pitäisi olla tällaista positiivista mielialaa, kun kahdeksan vuotta on laman suossa tarvottu ja nyt on saatu talouden suunta selkeästi kääntymään. Pitäisihän tässä nyt pikkuisen olla teilläkin me-henkeä, että saadaan tämä Suomi nousuun ihan aidosti. Ei tämä ole syntynyt vahingossa, mitä nyt on tehty. Se on määrätietoisen politiikan tulos.

Mitä tulee esimerkiksi tähän nuorten työllistämiseen, niin esimerkiksi kotikuntani on sitä tehnyt jo pitkään. Nuoria on otettu töihin, ja kunta on pannut siihen rahaa. Edustaja Hautala tässä vieressä todisti juuri, että hänenkin kotikuntansa Kauhajoki on samaa asiaa tehnyt. Suomen Yrittäjät lanseerasi tämän kampanjan myös. Kyllä tässä pitää kiitos antaa myös niille, joille se kuuluu.

Ymmärrän, että olette ehkä hieman katkeria, mutta olisihan teillä ollut monta mahdollisuutta ennen tätä päivää tehdä toisin. Turha se on jälkeinpäin itkeä, kun ei ole mikään autanut.

16.26 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri käytti puheensa alkupuolella mukavan puheenvuoron. Hän kehuu Ahvenanmaata ja Pohjanmaata, ja aivan syystä. Tunnen molemmat maakunnat hyvin, ja niitähän yhdistää se yhdessä tekeminen ja henki siitä, että pidetään kaikki mukana.

Arvoisa pääministeri, olette viime päivinä sanonut, että nyt pitää ajatella "out of the box", ja olette myös sanonut, että otatte vastaan kaikki hyvät ideat työllisyyden parantamiseksi. Meillä on konkreettinen, hyvä esitys: esitämme, että me kaikki yhdessä — valtio, kunnat, yritykset ja järjestöt — tekisimme nyt kaikkemme, jotta voisimme tarjota mahdollisimman monelle nuorelle kesätyön tänä kesänä. Kaikkien koulutus- ja opintotukileikkausten jälkeen se olisi tärkeä signaali nuorisolle satavuotiaassa Suomessa siitä, että on tulevaisuutta, on toivoa. Pääministeri Sipilä, oletteko valmis tarttumaan tähän rakentavassa hengessä tehtyyn esitykseen, että saisimme mahdollisimman monelle suomalaiselle nuorelle kesätyöpaikan ja sillä tavalla myös positiivisen toivonnäkymän?

Puhemies Maria Lohela: Otetaan sitten pääministeri Sipilä, 3 minuuttia.

16.28 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa puhemies! Neljään asiaan:

Ensinnäkin tähän pitkäaikaistyöttömyyden hienoiseen laskuun kääntymiseen: Sillä viitataan siihen, että se on jatkuvasti noussut, ja me huolella seuraamme tätä lukua koko ajan, koska se on yksi suurimmista huolistamme, ja tuosta elokuun huipusta me olemme tulleet

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

nyt 6 000 alaspäin. Toki olemme edelleen vuoden takaiseen verrattuna kasvussa, ja se huoli on edelleenkin kova. Tämä oli tuossa oman sanomani takana.

Eriarvoisuuteen, eriarvoistumiskehitykseen: Huoli siitä, että kaikki pysyvät mukana, on yhteinen. Tämä on pitkän ajan kehitys. Työllisyyden parantuminen auttaa tähän kahta kautta. Ensinnäkin niin, että työ sinällään auttaa jokaisen työttömän tilannetta, joka saa töitä, ja se parantaa tietenkin sitten myöskin julkisen talouden ja julkisen sektorin mahdollisuutta huolehtia kaikista. Mutta Suomen kuntoon laittaminen ei ole vain talouden kuntoon laittamista. Suomi ei ole kunnossa ennen kuin jokainen suomalainen on mukana, ja me tarvitsemme uusia keinoja tähän. Tämän vuoksi Juho Saaren työryhmä tekee töitä, ja tämä on hallituksen jälkimmäisen puoliskon yksi tärkeimmistä tehtävistä: varmistaa, että kaikki suomalaiset pääsevät mukaan.

No, sitten tähän Kesäduuni-asiaan: Hallitus on vedonnut ministereitten toimesta sadoissa tilanteissa yrityksiin ja yhteisöihin: Anna lahja satavuotiaalle Suomelle — investoi Suomeen, työllistä Suomessa. Sovitaanko yhdessä, että täältä lähtee lista ja lisätään siihen listaan, että työllistääkö nuori kesätöihin? Anna lahja satavuotiaalle Suomelle — investoi Suomeen, työllistä Suomessa, työllistä nuori kesätöihin. Jos tämä sopii, niin laitetaan tämä yhteisenä vetoamuksena kaikilta eduskuntapuolueilta. [Eduskunnasta: Sopii!]

Sitten kilpailukykysovimuksesta: On hyvä, että tässä on myöskin akateemista keskustelua siitä, miten lasketaan sen vaikutukset, mutta se tuo joka tapauksessa kymmeniätuhansia työpaikkoja. Sen kautta on myöskin luottamus lisääntynyt siihen, että työn tekeminen Suomessa kannattaa jatkossakin. Mutta paljon, paljon toimia pitää tehdä tämän lisäksi. Kilpailukykysovimus, maltilliset palkkaratkaisut, joita on tehty 2015, 2016 ja tälle vuodelle, Suomen malli, ja sitten yrityksissä ja yhteisöissä tehtävä tuottavuuskehitystyö — kaikki tämä johtaa siihen, että työtä kannattaa jatkossakin tehdä Suomessa. Tässä tuottavuustyössä meillä on vielä tehtävää, ja tämä on yksi niistä keskeisistä haasteista myöskin kehysriehessä, että löydämme osaamisen, tutkimuksen, tuotekehityksen puolelle lisää lääkkeitä.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Soini, 3 minuuttia.

16.31 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Kanervaa siitä, että hän toi ulko-, turvallisuus- ja miksei puolustuspoliittisenkin kannan tähän keskusteluun. Kas kun mikään ei ole kunnossa, jos me emme ole turvassa. Jos meillä ei ole järkevästi hoidettua ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa, niin meillä on kaikki muukin rempallaan. Ja tästä voinee vetää sen johtopäätöksen, että hallituksen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa on hyvin hoidettu.

Sitten on ollut keskusteluja maailman muutoksista: Ne vaikuttavat meille — brexit vaikuttaa, vaalitulokset vaikuttavat. Mihinkä me pystymme vaikuttamaan? Me pystymme vaikuttamaan ensin omaan linjaamme, sen muodostamiseen, ja sitten me viemme sen linjan niin Euroopan unioniin kuin USA:han, me viemme oman linjamme, oman vaihtoehtomme merkiksi. Meillä ei tarvita lääkäreitä eikä tuomareita näihin asioihin, me tarvitsemme vastuullista politiikkaa. Meidän pitää olla aktiivisia, meidän pitää olla tekemisissä. Esimerkiksi Yhdysvallat on meidän kolmanneksi suurin kauppakumppani. Transatlanttiset suhteet ovat tärkeitä. USA:n merkitys Euroopan turvallisuudelle on elintärkeä. USA:n ja Suomen välinen yhteistyö on meidän puolustuksen — itsenäisen puolustuksen — kannalta erittäin tärkeä. Euroopan unionissa brexit on nyt Britannian kansan päätös. Nyt meidän täytyy tehdä hyvä sopimus, niin hyvä sopimus kuin mahdollista Britannian ja EU:n välillä — ei kos-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tomentaliteettia, ei pahaa tahtoa, vaan sellainen sopimus, jolla me, jotka EU:ssa olemme, pärjäämme ja jolla Britannia pärjää, ja mahdollisimman vähillä vaurioilla. Ja siihen kun saadaan vielä kytkettyä Yhdysvallat, niin meillä on todella iso alue, toivottavasti vapaa-kauppa-alue, jolla me saamme työtä, jolla meidän tuotteet pääsevät markkinoille, joilla meidän vaikutusvalta turvataan. Tästä on suurelta osin kysymys.

Samoin meidän pitää olla aktiivisia Syyriassa ja Ukrainassa. Me emme voi hyväksyä tappamista, murhaamista. Me emme voi katsoa sitä sivusta. Sen takia me olemme mukana peshmerga-joukkojen kouluttamisessa Irakissa. Sen takia me olemme mukana Afganistanissa, jotta siellä ääri-ilmiot ja ääriajattelu eivät saa valtaa. Sen takia me olemme tehneet EU:ssa Turkin kanssa sopimuksen, jotta emme joudu 3 miljoonan pakolaisen uudelleen-
vyöryyn kohteeksi vaan jotta niitä ihmisiä autetaan siellä.

Tämä on järkevää politiikkaa, ja tämä saa aikaan sen kehikon, että me voimme kehittää koulutusta, huolehtia vanhuksista, tehdä nämä kaikki tarpeelliset asiat.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo vielä, 3 minuuttia.

16.34 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa rouva puhemies! Vielä kerran totean, että me olemme yhteistuumin todenneet sen faktan, että nykyiset toimet, vaikka ne ovat oikeansuuntaisia ja ne ovat tehonneet, eivät riitä vielä siihen talous- ja työllisyyskehitykseen, minkä me itse itsellemme olemme asettaneet. Meidän täytyy tehdä siis enemmän, ja me teemme kaikkemme. Me valmistelemme huolella kohti puoliväliriihtä lisätoimia työllisyyden ja talouskasvun aikaansaamiseksi, ja tämä on tärkeä asia, koska julkisen talouden tasapainoon tämä nyt saavutettu, sinänsä hyvä talouskasvu ei vielä riitä ja julkisen talouden tasapainottaminen on kuitenkin meidän — taas jälleen kerran — hyvinvointimme perusta. Otan esimerkin siitä: jos meidän valtionlainan korot nousisivat yhden prosenttiyksikön, niin se tarkoittaa miljardin korkomenojen kasvua. Miettikää, millainen haaste olisi ottaa se miljardi jostakin. En sitä halua nähdä. Siksi meidän kaikkien täytyy ponnistella myöskin hartiavoimin julkisen talouden tasapainottamiseksi, ja siihen taas paras tapa on työllisyyden parantaminen.

Meillä on myöskin muita syitä, miksi tämä julkinen talous täytyy saada tasapainoon ja kohtuullisen nopealla aikavälillä, kuten hallitus on asettanut tavoitteeksi. Ensi vuosikymmenellä, joka on jo ihan nurkan takana, meillä on edessämme ikääntymisen aiheuttamat haasteet. Sitä varten tehdään sote-uudistusta, mutta edessä on joka tapauksessa suuret haasteet. Ja muun muassa tässä edustaja Kanervan esille nostamassa ja ulkoministerinkin käsittelemässä aihepiirissä meillä tulee myöskin ensi vuosikymmenellä isot Puolustusvoimien hankinnat: Hornetien korvaaminen sekä laivaston alushankinnat. Nämä ovat noin 10 miljardin ponnistus. Ne on pakko tehdä, kun ei tekemättä voi jättää. Meidän täytyy huolehtia meidän puolustuksestamme ja sen peruselementeistä, ja siksi näihinkin täytyy pystyä varautumaan. Olen erittäin tyytyväinen, että tässä asiassa käydään hyvää keskustelua parlamentaarisesti ja haetaan yhteisiä ratkaisumalleja, koska nämä ovat yli hallituskausien meneviä ratkaisuja, joissa meidän täytyy löytää yhteinen näkemys.

Arvoisa puhemies! Haluan vain kiteyttää tämän Olavi Ala-Nissilän hengessä, kolme keskeistä sanaa: työllisyys, työllisyys, työllisyys. Kaikkien toimien, mitä hallitus tekee tästä päivästä viimeiseen päivään ennen vaaleja, pitää tähdätä työllisyyden parantamiseen, koska vain siten me voimme turvata suomalaisen hyvinvoinnin.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Sitten jatketaan vielä debattia.

16.37 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ulkoministeri Soinille hyvästä, analyttisestä puheenvuorosta ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta. Samalla totean tyytyväisyydellä ministeri Orpolle — joka joutuu näköjään poistumaan — että nyt näyttäisi siltä, että leikkaukset eivät tässä tulevaisuudessa käytössä ole. Toivon, että otatte myös meidän vaihtoehostamme mukaan niitä työllisyystoimenpiteitä. Sieltä vaihtoehtobudjetista löytyy paljon toimia vuosille 2016 ja 2017 yrittämiseen ja pienten ja keskisuurten yritysten tukemiseen, sieltä löytyy elinkeinopolitiikan uudistamiseen, siellä on arktista rataverkkoa ja datakaapeliverkkoa. Ottakaa niistä vaari ja sitä kautta vahvistakaa työllisyyttä.

Mutta erityisen paljon haluaisin nyt sanoa pääministerille kiitoksen siitä, että tartuitte tähän meidän aloitteeseen tästä nuorten kesäduunista. Se on tärkeä asia, koska sieltä lähtee liikkeelle se ihmisten tutustuminen työelämään, että pääsee kesällä töihin, ja sitä kautta luodaan pohjaa sille, että ihmisillä on mahdollisuus työllistyä tulevaisuudessa työmarkkinoille. — Kiitoksia.

16.38 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tässä on nyt käyty läpi nämä faktat, se, että Valtiokonttori vuodesta 2011 lähtien on tehnyt itsenäisesti päätökset. Silloin kun itse olin ministerinä, Valtiokonttori teki ne päätökset itsenäisesti, ja nyt tekee edelleen itsenäisenä. Ainoastaan silloin ei kehuttu sitä, että valtionvelka vähenee Valtiokonttorin päätöksillä, mutta nyt sitä velanoton vähenemistä keuhuttiin täällä.

Toinen seikka on se, pääministeri Sipilä, että ei työttömyyslukuja voi katsoa niin, että mitä elokuusta tähän päivään on tapahtunut, vaan ne katsotaan aina verrattuna edelliseen vuoteen kuukausittain johtuen siitä, että yleinen työttömyys vaihtelee kuukausittain. Jos katsotte kaikissa näissä kuukausissa, niin se on noussut viimevuotiseen nähden. Eli tämä kannattaa huomioida.

Mutta viimeisenä ministeri Orpolle — joka jo poistui: Me kysyimme viime syksynä kilyn vaikutuksista julkiseen talouteen. Silloin hallitus ei halunnut antaa niistä arviota, nyt se arvio on tullut arviointineuvostolta, ja ne vaikutukset ovat negatiiviset. Valitettavasti tässä olimme oikeassa.

16.39 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämän päivän todellinen uutinen oli se, että pääministeri totesi, että tämä talouden myönteinen kehitys alkaa näkyä nyt myös julkisessa taloudessa, ja tämä kyllä kannustaa hallitusta jatkamaan samalla valitulla linjalla. Sehän ei tarkoita sitä, että nyt olisi mahdollisuus löysätä tai tiputtaa hankkoja, vaan juuri niin kuin hallitus tekee, uudistaa Suomea. Me emme voi nyt antaa katteettomia lupauksia kansalaisille, että on tulossa joitain uusia ilmaisia palveluita.

Minusta tämä ajatus, joka on nostettu esille, että kaikille nuorille kesäduuni, on aivan erinomainen, ja on hyvä, että sitä yhdessä tuetaan. Se ei kuitenkaan voi tarkoittaa sitä, että se työpaikka nuorelle syntyy niin kuin tarjottimella, vaan nuoret tarvitsevat myös positiivisia kokemuksia työhausta ja tietenkin työelämästä, ja tähän meillä on olemassa jo työkaluja.

Arvoisa puhemies! Toivon, että näillä alkavilla valtiopäivillä me voisimme vähän enemmän puhaltua yhteen hiileen. Poliitikassa on erilaisia mielipiteitä, ratkaisuja, arvoja, mutta

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

ne voidaan esittää eri tavalla, ja meillä on yhteinen maali, yhteinen isänmaa, jota rakennamme.

16.41 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo oli sitä mieltä, että koulutusleikkausten vastustaminen on populismia. Palautetaan mieliin, mitä ministeri Orpo ja myös ministeri Sipilä ennen vaaleja lupasivat: he olivat kyltit kädes­sä sanomassa ihmisille, että koulutuksesta ei leikata. Tämä oli kuukausi ennen vaaleja mi­nisteri Orpon näkemys. Sen jälkeen hän ilmoitti, että vaalien jälkeen taloustilanne tuli tie­toon ja olikin pakko leikata. Minun kysymykseni on nyt: onko ministeri Orpo jälleen sitä mieltä ennen kuntavaaleja, että ei pitäisi leikata, mutta kehysriihessä kahden viikon päästä sen jälkeen onkin toinen arvio taloustilanteesta? Siksi teiltä vaaditaan selkeitä vastauksia, koska historia on tämä. Haluan korostaa sitä, että muut olivat tosissaan. Vihreät olivat to­sissaan siinä, [Eduskunnasta: Höpö höpö!] että panostus varhaiskasvatukseen, peruskou­luihin, toiselle asteelle ja korkeakouluihin nostaa Suomessa tuottavuutta, nostaa koulutuk­sen tasa-arvoa ja ihmisten osallisuutta. Viime vaaleissa sen takia luvattiin, koska taustalla olivat jo liian kovat leikkaukset, että enää ei leikata. Te petitte sen lupauksen — petättekö sen jälleen uudestaan kehysriihessä?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

16.42 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhe­mies! Jos tässä olisi kysymys arvovalinnasta, niin ei leikattaisi euroakaan koulutuksesta ja sivistyksestä. Mutta mikä oli julkisen talouden tila silloin kun hallitus aloitti: se oli armo­ton. Ja se on edelleen, me velkaannumme edelleen.

Arvoisa edustaja Niinistö, kuten todettu, te olitte viime hallituksessa leikkaamassa kou­lutuksesta aivan samalla tavalla. [Välihuutoja] Aivan samalla tavalla kuin te esitätte syy­töksiä tänne, aivan yhtä perusteettomia ovat nyt ne teidän lupauksenne — aivan yhtä pe­rusteettomia. Ja sanon edelleen, kun te kerrotte, että te hoidatte kunnissa hallituksen teke­mät leikkaukset: me emme ole leikanneet kuntien valtionosuuksista, joilla järjestetään pe­rusopetusta, päivähoitoa, varhaiskasvatusta, lukiokoulutusta, vaan kuntatalous on vahvis­nut, edustaja Niinistö.

16.43 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvoinnin perus­edellytyksiä on hyvä työllisyystilanne. 72 prosentin työllisyystavoite ei ole mahdoton, kun­ten pääministeri totesi. Ympäri Suomen kantautuu rohkaisevia viestejä, kuinka uusia työ­paikkoja syntyy, ja tämän myötä on tärkeää näin kannustaa kansaamme myös positiivisilla uutisilla.

Teiden ja satamien kunto ja toimivuus liittyy kiinteästi myös työllisyyden hoitoon. Muun muassa Varsinais-Suomessa Turun telakka ja Ukin autotehdas ovat nousukiidossa, ja elinehto tälle jatkossakin ovat Turun ja Ukin satamien toimintaedellytykset ja Kasitien parannus edelleen. Niinpä kysyisinkin liikenneministeri Berneriltä: oletteko samalla linjal­la?

Ja vielä sosiaalidemokraateille: Te sanoitte, että pienyrityksiä ei ole tämä hallitus muis­tanut eikä tehnyt niiden hyväksi juuri mitään. Muun muassa maksuperusteisesta alvista on tullut todella hyvää palautetta juuri näiltä pieniltä yrityksiltä.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

16.44 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty todella suuria sanoja, ja ne sanat ovat paikallaan, koska maailmantilanne on todella, todella muuttunut. Me olemme vuonna 2017 uudessa maailmassa, jossa kasvavat uhat toisaalta niin Atlantin takaa kuin kotoperäisesti täältä ihan Euroopastakin. Vanhat aatteet — nationalismi, jopa fasismi — nostavat päätään, ja taloudessa puhaltavat protektionismin tuulet. Se sellainen maailma on Suomen kaltaiselle maalle kyllä hyvin haavoittuva maailma, ja se vaatii meiltä nyt aktiivista otetta ennen kaikkea siellä, missä me voimme vaikuttaa, ja se on Euroopan unioni. Pieni maakin voi olla kokoansa suurempi. Muistamme kaikki noin 40 vuoden takaa: Suomi kokosi maat Helsinkiin Ety-kokoukseen, jolla rakennettiin tuolloin uutta maailmaa ihmisoikeuksien, oikeusvaltion ja demokratian pohjalta.

Nyt minä haluaisin kuulla, onko myös muulla hallituksella yhtä vahva internationalistinen, kansainvälinen ote kuin ulkoministeri Soinilla äsken tuossa teidän erinomaisessa puheenvuorossanne, koska se olisi nyt tarpeen. Suomen on oltava vahva näissä kansainvälisissä kysymyksissä. Euroopan unionissa sen on oltava aktiivinen toimija. Minä kiitän ulkoministeri Soinia teidän otteestanne, [Puhemies koputtaa] mutta koko hallituksen tulisi nyt olla vahvasti Eurooppa-myönteinen ja kansainvälinen.

16.45 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Reetta Rätty kirjoittaa kolumnissaan Ylellä, että kriisitunnelmaa lietsotaan maassa, joka sijoittuu aivan kärkeen monilla eri sektoreilla kansainvälisissä vertailuissa, ja hän kehottaa meitä olemaan joskus ylpeitä Suomestamme. Minä olen hänen kanssaan erittäin paljon samaa mieltä.

Nyt täällä on moneen kertaan nostettu esille se, että monissa aivan keskeisissä asioissa tämä hallitus on alkukautensa aikana päässyt oikealle uralle — puhutaan nyt työllisyydestä, viennin kehittämisestä, taloudesta, bkt:n kasvusta, investoinneista, ja myöskään sellaisia uutisia ei nyt saada, että joka viikko sanottaisiin irti ihmisiä. Tästä on erittäin hyvä jatkaa. Mutta kyllä korostan itsekin pitkäaikaistyöttömyyden, joka on todella vaikea ja kipeä ongelma, ja nuorisotyöttömyyden hoitoon edelleenkin vahvoja, hyviä uusia keinoja, ja olen sitä mieltä, että monet nuoret tarvitsevat ihan räätälöityjä malleja päästäkseen kiinni omaan elämäänsä ja opin polulle ja yhteiskuntaan. Kannustan hallitusta löytämään uusia keinoja vielä näihin kipeisiin työllistämisasioihin.

16.46 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erinomaista, että taloudessa on tapahtunut käänne. Mutta Suomi ei ole vielä pois tästä tietyllä lailla haastavasta hetkestä, koska suhteessa tämä talouden kasvu ei riitä siihen velkaantumisen taittumiseen, joten enemmän toimia tarvitsemme, ja nimenomaan sinne työllisyyspuolelle. Tämä kysymys tulisi ehkä osoittaa ministeri Lindströmille: paljon on kannustinloukkuja, ja tullaanko esimerkiksi tähän ylivelkaantumisen hoitoon millään lailla keskittymään nytten? Voitaisiin ehkä puhua positiivisesta luottorekisteristä tai ulosottokäytäntöjen muuttamisesta sellaisiksi, että työn vastaanottaminen myös näille sadoilletuhansille suomalaisille tulisi kannattavaksi. Onko näistä puhuttu suhteessa esimerkiksi tulevaan kehysriiheen?

16.47 **Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on moneen kertaan jo sanottu, että tämä hallitus on joutunut tekemään säästöjä ja rakenneuudistuksia mutta myös työllisyyttä parantavia ehdotuksia, ja osoituksena on, että työttömyysluvut ovat

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

komistuneet ja samoin kuntatalous. Tiedämme, että vain työllisyydellä ja yrityksillä saamme tätä taloutta kohentumaan. Se on koko maan etu, kunhan vielä tämä vientiteollisuus saadaan polkemaan vähän eteenpäin.

Mutta kaiken päätöksenteon ytimessä on aina muistettava se ihminen. Jokaisella suomalaisella vauvasta vanhuuteen on ihmisarvoinen elämä, ja se tulee muistaa tässä sote-asiasa. Toivon, että tämä sote-juna menee kohti päämääräänsä. Edellisellä kaudellahan siitä ei tullut mitään.

Haluan myös sanoa, että meillä on hirvittävän hyvä, vakaa ja turvallinen Suomi. Meidän pitäisi kaikkea tätä rakentaa edelleen toisiamme kunnioittaen ja myös, niin kuin usein lapsillekin sanon, siunaten toisiamme. [Puhemies koputtaa] Tällä saamme Suomen nousuun.

16.49 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo kyseenalaisti edustaja Essayahin kritiikkiä koskien leikkauksia ja vastasi, että hallitus ei leikkaa. KD:n eduskuntaryhmä pyrkii rakentamaan oppositiopolitiikkaan, mutta toisaalta se tarkoittaa myös, että meillä on sekä oikeus että velvollisuus kyseenalaistaa asioita, mitä hallitus tekee, silloin kun olemme eri mieltä.

Siteeraan omaa puheenvuoroani joulukuun budjettikeskustelussa: "On ajattelematonta, että hallitus leikkaa yli 50 miljoonaa euroa lisää teknisestä tutkimustoiminnasta, ja nyt vuorossa on lisäksi ammatillinen koulutus, johon ensi vuonna kohdistetut 190 miljoonan euron leikkaukset on ajoitettu taitamattomasti." Kysyn ministeri Orpolta: oliko joulukuun väitteeni väärä vai oikea?

16.50 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme täällä tänään kuulleet hallituksen edustajien toimesta, mitä kaikkea hyvää on tapahtunut tämän hallituskauden aikana, mutta yllättävän vähän on kuitenkin puhuttu köyhyiden ja eriarvoisuuden kasvusta. Leipäjonot ovat pidentyneet, ja leipäjonoissa on yhä enemmän pienituloisia lapsiperheitä ja köyhiä eläkeläisiä. Jos hallitus kävisi kysymässä leipäjonossa seisovalta eläkeläiseltä Suomen tilanteesta, niin tilannekuva olisi kyllä kovin toisenlainen. Eläkeläisköyhyys on todellinen ja kasvava ongelma, ja minun mielestäni 100-vuotiaan Suomen pitää pystyä ratkaisemaan tämä asia.

Arvoisa puhemies! Hallituksen sote-mallilla integraatio, eheät hoitoketjut ja byrokratian purkaminen eivät tule asiantuntijoidenkaan mukaan toteutumaan, vaikka hallitus tuntuu itse kovasti siihen uskovan. Parlamentaarisen valmistelun lisäksi asiantuntijoiden parempi kuuleminen olisi mahdollistanut hallituksen esitystä huomattavasti paremman sote-mallin syntymisen. Kovin monta asiantuntijaa ei nimittäin tästä valtakunnasta löydy, jotka tukisivat tätä hallituksen mallia ja näkisivät, että se toteuttaisi [Puhemies koputtaa] sen alkupe räiset tavoitteet.

Puhemies Maria Lohela: Sitten lyhyet puheenvuorot, ministerit Risikko ja Vehviläinen. Risikko, 1 minuutti.

16.51 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä kysyttiin tästä rahankeräyslaista. Rahankeräyslakihan on tällä hetkellä meillä ollut selvitetävänä — aivan niin kuin edustaja tuossa kertoi, niin se oli viime kaudella jo — ja nyt me olemme tehneet vielä kuulemiskierrokset, ja nyt alkaa hiljalleen hahmottua, mitä sille pitää tehdä. Tuossa viittasitte nykytilanteeseen ja kerroitte niistä epäkohdista, ja nämä

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

asiat, juuri nämä teidän nostamanne epäkohdat, tulevat siinä tulevassa päätöksessä sitten huomioon otetuksi, mutta tässä tilanteessa on nyt pakko todeta, että me emme voi vaikuttaa ministeriöstä itsenäiseen päätöksentekijään eli Poliisihallitukseen siinä, miten he sen päätöksen siellä tekevät. Mutta tietysti esimerkiksi tämä teidän puheenvuoronne varmasti välittyy heille, ja ne kaikki viestit, mitä te olette meille monesti kertoneet, on välitetty Poliisihallitukselle. Eli he tietävät kyllä teidän esittämänne ongelman, mutta kuten sanoin, ministeriö ei voi itsenäiseen päätöksentekijään millään lailla vaikuttaa vaan he tekevät siitä sitten päätöksen.

Kaiken kaikkiaan totean, että täällä on tullut hyviä puheenvuoroja koko päivän ajan ja on hienoa, että meillä on tilannetajuinen eduskunta ja että myöskin [Puhemies koputtaa] ollaan siitä sote-uudistuksesta hyvin pitkälle sitä mieltä, että eteenpäin pitää saada.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Vehviläinen, 1 minuutti.

16.52 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänä päivänä Tilastokeskus kertoi näkemyksiä viime vuoden kuntataloudesta, ja kuten täällä on jo viitattu, niin kuntatalous on vahvistunut. On ilo kertoa se, että kuntatalous viime vuonna oli yli 800 miljoonaa euroa ylijäämäinen, velkaantumisen kasvu on taittunut, kustannukset kasvoivat erittäin vähäisesti kunnissa. Tiedämme, että tällä hetkellä ei ole yhtään kriisikuntaa ja velkaantumisessakin todellakin kasvu on taittunut. Sitten emme ole myöskään tehneet kuntien valtionosuusleikkauksia, mikä on omalta osaltaan auttanut. Mutta täytyy sanoa, että kuntapäätäjät ovat toimineet kunnissa vastuullisesti ja tehneet sopeuttamisohjelmia. Se on varmasti yksi iso syy siihen, että kuntatalous voi nyt hyvin. Yhteiseen näkemykseen tästä Kesäduuni-asiasta me kaikki voimme vaikuttaa myös niissä yhteisöissä ja niissä kunnissa, missä toimimme, niin että nuoria myös otetaan kesätöihin.

Puhemies Maria Lohela: Keskustelulle varattu aika alkaa käydä vähiin, mutta ehditään ottaa vielä muutama puheenvuoro.

16.54 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti tärkeää, että hallitus etenee hyvin määrätietoisesti ja pidetään kiinni muun muassa tästä 72 prosentin työllisyystavoitteesta ja etsitään vain uusia keinoja tavoitteen saavuttamiseksi. On tärkeää, että näissä uudistuksissa edetään määrätietoisesti ja muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa mennään määrätietoisesti eteenpäin. Toki rakentavaa arviointia on syytä kuunnella.

On myös tärkeää, että hallitus pyrkii päätöksenteossaan oikeudenmukaisuuteen, ja tähän oikeudenmukaisuuteenhan kuuluu myös huolenpito koko maasta. Onkin erittäin arvokasta, että hallitus muun muassa on vahvistanut kuntataloutta, ei tehdä valtionosuusleikkauksia, infrahankkeita on kohdistettu ympäri maata, bioenergiaan on panostettu rajusti ja sitä kautta saatu uusia investointeja, rahoitus- ja verotusratkaisuilla on kannustettu yritystoimintaa ympäri koko maan, ja on erittäin arvokasta, että maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksella annetaan kehittymisvaltaa itse alueille ja maakunnille.

16.55 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa valinnanvapaus on noussut esille lähinnä uhkana, mutta voisiko ajatella niin,

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

että valinnanvapautta voidaan tarkastella myös potilaan itsemääräämisoikeuden eräänä osana ja jatkona sille. Kannattaa muistaa, että puhutaan nimenomaan potilaan ja asiakkaan valinnanvapaudesta, ei siis palveluntuottajan valinnanvapaudesta.

Sitten vielä yksi näkökulma soteen, joka on jäänyt keskustelussa huomioimatta: Tapaan paljon sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaisia ja käyn heidän kanssaan keskustelua tästä tulevasta muutoksesta, ja he ovat vuosikautia tehneet töitä tietynlaisen epävarmuuden vallitessa, ja nyt viesti sieltä on kyllä todella selvä, että kunpa nyt viimeinkin jotain tapahtuisi, tehkää jotain. Eli jälleen kerran lainaten tasavallan presidenttiä: tekemättä ei voi jättää.

16.56 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuli mieleen, kun puhuttiin säästöistä ja paljon lukuja on käyty täällä tänään läpi ja pääministeri kertoi meille näistä 4 miljardin leikkauksista, että meidän on nyt hyvä muistaa se, mitä meille työttömyyden hoito vuodessa maksaa. Se on 6 miljardia. Jos me saamme valtiovarainministeriön laskujen mukaan 1 prosentin laskun työttömyyteen, niin me säästämme siinä 800 miljoonaa.

On äärettömän tärkeää tämä työttömyyden hoito. Muistaakseni kristillisdemokraattien ryhmäpuheenvuorossa peräänkuulutettiin inhimillistä otetta. Mikä voisi oikeastaan olla tärkeämpi inhimillisen otteen tavoite kuin se, että me yritämme saada kaikille töitä, ja ne, jotka töitä pystyvät tekemään, pystyvät maksamaan veroja, jotta me voimme huolehtia niistä, jotka joutuvat olemaan tukien varassa.

Nämä ovat mittavia lukuja, kun näitä yrittää verrata keskenään. On hyvä muistaa, mikä mitäkin maksaa.

Puhemies Maria Lohela: Ennen pääministeriä vielä edustaja Arhinmäki.

16.57 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Orpo täällä moneen kertaan puhui siitä, miten edellinen hallitus leikkasi koulutuksesta. Se pitää paikkansa. Muistan hyvin, kun toimin silloin puheenjohtajana, miten jokainen puolue sanoi, että "viime kaudella leikattiin liikaa koulutuksesta, me annamme lupauksen: koulutuksesta ei enää leikata". Mutta mitä on tapahtunut? Pointti on se, että yhtäkään näistä viime kauden leikkauksista, joita kaikki pitivät liian suurina, ei ole peruttu, ja nyt hallitus vastoin koulutuslupausta on leikannut näiden vanhojen leikkauksien päälle vielä valtaavan summan lisää. Kysymys on siitä, että koulutuslupauksesta tuli koulutuspetos, ja tämä ei ministeri Orpon puheilla miksikään muutu. Valitettavasti se muuttuu ainoastaan sillä, että hallitus peruuttaa koulutusleikkaukset.

Puhemies Maria Lohela: Tämän keskustelun päätteeksi vielä pääministeri Sipilä, 3 minuuttia.

16.58 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset edustajat! Kiitoksia hyvästä keskustelusta. Ehkä yhteenvetona voisi todeta sen, että tähän eriarvoistumiskehitykseen — huoleen siitä, että jokainen suomalainen ei pysy mukana — täytyy nyt hallitus- ja eduskuntakauden toisella puoliskolla kiinnittää erityistä huomiota. Suomea laitetaan kuntoon, ja julkisen talouden täytyy olla hyvässä kunnossa siellä pohjalla, ja siihen meillä hallituksella on selkeä ohjelma. 10 miljardin kestävyysvaje hoidetaan 4 miljardin rakenteellisilla uudistuksilla, jotka tähtäävät sinne vuoteen 2029, tai siinä tasossa sitä mitataan,

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

ja niitä on todella paljon nyt tällä kaudella ja tänä keväänä käsittelyssä. Tämä tulee työllistämään eduskuntaakin todella paljon. 4 miljardia tehdään säästöillä, leikkauksilla, ja ne päätökset on jo tehty, niin kuin tässä on jo moneen kertaan todettu.

Miten tuo työllisyysaste 72 prosenttia saavutetaan? On selvä, että jos talouskasvu on 0,8 tai 1 prosentin paikkeilla, sitä ei tulla saavuttamaan. Se on selvä asia. Työttömyys ei juuri pienene prosentin talouskasvulla. Tarvitaan parin prosentin talouskasvu. Jotkut instituutiot ovat jo ennustaneet 1,8:aa tälle vuodelle, 2:ta prosenttia ensi vuodelle. Tällaisilla luvuilla se työllisyysastetavoite saavutetaan. No, ne eivät ole vielä ennusteissa, ja aika harva ennustaa tässä vaiheessa vielä niin kovaa kasvua, joten töitä on jatkettava sen eteen, että tuolla uralla pysytään.

Seuraavassa kehysriihessä, puolivälitarkastelussa nämä asiat ovat keskiössä, ja niin kuin mainitsin, kaikki ehdotukset, mitä nyt tulee työllisyysasteen parantamiseksi, otetaan vastaan. Meillä ei ole talouden liikkumavaraa kovin paljon käytettävissä, joten se liikkumavara täytyy hakea sitten uudelleenkohdistamisesta ja rakenteellisista uudistuksista. Samoin se, että paikallinen sopiminen menisi nyt ensi syksynä liittokierroksilla askeleen taas eteenpäin, on hallituksen tavoitteiden mukaista, ja siitä on aika yksimielinen talousviisaisten näkemys, että paikallisen sopimisen lisääminen tulee näkymään myöskin työllisyysasteen paranemisessa.

Hyvää eduskuntakevättä ja -kautta koko eduskunnalle! — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 272/2016 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskustelua tästä asiakohdasta käydään kello 19:ään saakka. Keskustelua jatketaan tarvittaessa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Mikäli keskustelu päättyy ennen kello 19:ää, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 12. asiakohtaan.

Keskustelu

17.02 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä keskeisin asia on yleispalveluvelvoitteiden sopeuttaminen nykyi- kaan synnyttäen samalla, hankintamenettelyä käyttämällä, uutta jakelutoimintaa erityises- ti haja-asutusalueille. Esitys mahdollistaa sen, että yleispalvelulähetymiä eli yksityisten henkilöiden lähettämiä postimerkillisiä kirjeitä voitaisiin kaupunkialueilla jakaa kolmena

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

päivänä viikossa. Kolmipäiväinen jakelu kaupungeissa postimerkillisten lähetysten osalta mahdollistetaan siksi, että kaupunkialueilla on yleispalvelun tarjoajan jakeluverkon lisäksi myös muita jakeluverkkoja, joita lehdistö, yritykset ja muut toimijat voivat hyödyntää toiminnassaan. Näin ollen mahdollisuus jopa seitsemänpäiväiseen jakeluun on edelleen olemassa. Niillä alueilla, joilla ei ole yleispalvelun tarjoajan jakeluverkolle vaihtoehtoista jakeluverkkoa, taataan edelleen viisipäiväinen jakelu kuten nykyisinkin.

Jakelu järjestetään hyödyntäen yleispalvelun järjestämää hankintamenettelyä, joka yhdessä liikennekaaren kanssa mahdollistaa aidosti kuljetusten yhdistämisen esimerkiksi postin, lääkkeiden ja henkilöiden osalta. Uudistus myös luo uutta yrittäjyyttä jakelutoiminnan osalta erityisesti haja-asutusalueille. On tärkeää huomata, että mahdollinen kolmipäiväinen jakelu on mahdollista vain yleispalvelukirjeiden osalta. Sairaalakirjeiden, laskujen, sanomalehtien, pakettien, aikakauslehtien ja niin edelleen jakelusta sovitaan kahdenvälisin kaupallisin sopimuksin, mikä mahdollistaa esimerkiksi joidenkin sanomalehtien seitsemänpäiväisen jakelun.

Esitys ei aseta kansalaisia eriarvoiseen asemaan, koska kaikilla kansalaisilla säilyy mahdollisuus yhtäläiseen tiedonsaantiin sekä mahdollisuus saada jakelupalveluita jopa seitsemänä päivänä viikossa. Yleispalveluvalloitteita joustavoitetaan siksi, että yleispalvelun tarjoajan toiminta on mahdollista tilanteessa, jossa kirjeiden volyymit laskevat huomattavasti ja jaettavaa on vuosi vuodelta vähemmän. Esityksellä taataan se, että yleispalvelun tarjoaja voisi toimia myös ilman valtion tukea.

Yleispalvelun tarkastelemisen lisäksi esityksessä avataan postinumero- ja osoiterekisteritietoja siten, että niitä hyödyntäen voidaan luoda uusia ja parempia palveluita postinsääjille ottaen huomioon yksityisyyden suojan ja tietosuojan vaatimukset. Samalla poistetaan myös mahdollisia kilpailun esteitä. Esityksessä myös mahdollistetaan jakelu kerrostaloissa huoneistokohtaisen luokun lisäksi myös kerrostalokohtaiseen lokerikkoon. Esitys ei velvoita käyttämään lokerikkoa, vaan sen käyttöönotto on jokaisen taloyhtiön päätettävissä, jos lokerikon asentaminen taloon on ylipäättänsä mahdollista.

Posti ja sen työntekijät ansaitsevat tekemälleen työlle kaiken tuen. Posti on nyt ja tulevaisuudessa tärkeä osa suomalaisen yhteiskunnan palveluja. Postipalveluiden sujuminen kohtuullisin kustannuksin on valtiovallan vastuulla. Kysymys on myös kansalaisten tasarvoisesta kohtelusta. Maailma kuitenkin muuttuu: digitalisaatio etenee vauhdilla ja läpäisee kaikki yhteiskunnan toiminnot. Myös palveluiden käyttäjien tottumukset ja odotukset muuttuvat. Siksi hallitus on valinnut uudistamisen tien, ja tavoitteenamme on huolehtia mahdollistavasta lainsäädännöstä.

Postilain uudistuksen tavoitteena on nimenomaan turvata postinjakelu ainakin viisipäiväisenä koko maassa ottaen huomioon kansalaisten odotukset postipalveluilta. Postilain uudistuksen tarkoituksena on turvata postin jakelupalvelut koko maassa. Sen tarkoituksena ei ole lisätä työttömyyttä, päinvastoin: yhdessä liikennekaaren avaamien uusien mahdollisuuksien kanssa tarkoituksena on saada jakelulle uusia työpaikkoja koko maahan. Postitoimialalla on jatkossakin tärkeää olla hyvä tulevaisuus ja näkymät. Liikennekaaren mahdollistamat monikuljetukset tekevät jakelutoiminnasta kannattavaa myös maaseudulla ja harvan asutuksen alueella, missä ihmiset hankkivat muutenkin palveluita monesta eri lähteestä. Jakelupalveluja tarjoavat yritykset voivat tässä toimia eturintamassa, kehittää palveluita kansalaisille ja samalla taata tehokkaat ja turvalliset postipalvelut myös tulevaisuudessa.

Laki on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1. päivänä kesäkuuta 2017. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Asiasta käydään varmasti pieni debatti. Ensimmäisenä vastauspuheenvuoro, edustaja Heinonen.

17.07 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokoomukselle on tärkeää, että myös haja-asutusalueella postinjakelu turvataan, ja kiitos siitä ministerille, että tämä tässä hyvällä tavalla toteutuu.

Itse olen aiemmin tuonut esille sitä, että kerrostalojen luukkujakelu on kyllä aika raskas järjestelmä, ja itse olisin kyllä sitä mieltä, että voitaisiin mennä ainakin uusien talojen kohdalla siihen, että jakelu ei olisi jokaisella ovella vaan siellä rappukäytävän alapäässä.

Sen sijaan olen ihmetellyt Postin toimia haja-asutusalueilla näiden postilaatikoiden ryhmittelyssä. Siellä matkat ovat usein paljon pidempiä ja vaikeakulkuisempia, huonosti hoidettujen teidenkin varsilla, ja sen takia toivoisin, että näissä asioissa myös voitaisiin toimia.

Arvoisa ministeri, meistä jokainen toivoisi, että saisimme joka päivä edes yhden postikortin, mutta näin ei enää tänä päivänä tapahdu, ja kysyisin teiltä, mitä näiden postikorttien jako tulee tulevaisuudessa maksamaan, jos ne tällä tahdilla vähenevät, [Puhemies koputtaa] mitä muutkin maat ovat osoittaneet.

17.08 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lappia piinaavat postinjakelun viivästykset ovat saaneet monen ihmisen mitan läikkymään yli ja aiheuttaneet kohtuutonta haittaa ihmisten arjelle. Useita päiviä myöhässä olevat kutsut lääkäriin, vanhoina painoksina saapuneet lehdet ja tilaisuuksien peruuntuminen myöhässä tulleen kutsun vuoksi ovat aiheuttaneet mielipahan lisäksi myös kustannuksia.

Lappi on toiminutkin jo ennakkonäyttämönä tälle uudistukselle, kun posti on jaettu miten sattuu, vaikka laki edellyttäisi viisipäiväistä jakelua. Postin omapäinen toiminta on antanut lappilaisille esimakua siitä, mitä tällainen kolmepäiväinen jakelu tarkoittaisi käytännössä. Ministeri Kiuru ei antanut Postin viime kaudella livetä tästä jakelusta. Kysyinkin ministeriltä, miten varmistatte postinjakelun jatkossa, ja nimenomaan tämän ihmisten tasa-arvoisen kohtelun.

17.10 **Mirja Vehkaperä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postin yleispalveluvelvoite tällä hetkellä on liian raskas Posti Oy:n kannettavaksi. Siksi me tarvitsemme uudistusta, jotta ihmiset saavat sekä postikirjeet, sanomalehdet että paketit tarvittavassa ajassa. Yleispalveluvelvoitetta rahoittamaan ei edes viime tai edellisellä kaudella, kun SDP:llä oli viestintäministerin salkku tai omistajaohjaussalkku, oltu halukkaita laittamaan lisää verovarvoja. Siksi me olemme uuden edessä, miettimässä, miten postipalvelut turvataan Suomessa niin kaupungeissa kuin haja-asutusalueilla. Tosi asia on, että 10 prosentin vuosivauhdilla Postin kirjeposti vähenee, ja digitalisaatio vie myöskin aikakauslehdiltä markkinoita. [Puhemies koputtaa] Siksi on tarpeen miettiä, miten jakelu koko Suomessa toteutetaan, turvataan. Ja tässä on yksi esimerkki.

17.11 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ensiksi erityiskiitos tästä näkövammaisia koskevasta uudesta 50 a §:stä, vai lieneekö se uusi, mutta kuitenkin ihan hyvä laajennus ja palvelu heidän osaltaan.

Tämä Postin kehitys on tietysti realiteetti ollut jo jonkin aikaa. Me tiedämme, että meille itse kullekin tulee postilaatikko tänä päivänä hyvin vähän muuta kuin mainoksia. Eli sähköinen puoli on edennyt pitkälle ja etenee väijäämättömästi. Tähän on sopeuduttava, ja

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

näin nyt tapahtuu. Eli pidän tätä lakiesitystä kannatettavana ja oikeastaan lähes ainoana mahdollisuutena. Onko se riittävä pitkällä tähtäyksellä, niin sitä voimme miettiä.

Läheittäjien on varmasti tässä tilanteessa sitten otettava huomioon se, että se kirje saattaa olla vähän myöhemmin perillä. Esimerkiksi eräpäivä laskussa olisi syytä siirtää vähän edemmäksi ja sitten se lääkäriin kutsu lähettää päivää, paria, kolmea aikaisemmin kuin tähän asti.

17.12 Jyrki Kasvi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi edustaja Ojala-Niemelälle on valitettavasti kerrottava, etteivät Postin jakeluongelmat ole Lapin yksinoikeus. Viimeksi tässä pari päivää sitten tuli lokakuussa lähetetty lasku, josta on nyt sitten tullut myös karhut ja maksettu viivästyskorot. Mietin juuri, että kenelle Posti Oy:ssä lähettän laskun.

Mutta sitten tähän itse esitykseen. Yhdenvertaisuuttahan on tässä salissa puolustettu usein, ja me olemme olleet valmiita investoimaan aika paljonkin esimerkiksi siihen, että joka puolella Suomea on tv-lähetys katsottavissa, joka puolella Suomea toimii teleyhteudet, mutta jostain syystä nyt tässä esityksessä ei ollakaan niin tiukkoja siitä yhdenvertaisuudesta. Vaikka kaikki saavat kyllä maksaa saman postimaksun, niin toiselle asiakkaalle posti kannetaan kolme päivää viikossa ja toiselle asiakkaalle viisi päivää viikossa. Mitäs yhdenvertaisuutta se tämä on?

17.13 Katja Hänninen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mikä on Postin tarkoitus? Onko se ruohonleikkuu tai hoivapalvelut? Ei, kyllä se on peruspalvelu, postin kuljettaminen. Postin pitää kulkea luotettavasti ja turvallisesti. Postilain uudistamisen kytkeminen liikenteen palveluiden kokonaisuudistukseen herättää kysymyksiä. Mitä palveluita aiotaan yhdistää? Mistä säästöjä on tarkoitus hakea? Joku ne säästöt kuitenkin aina maksaa.

Ruohonleikkuussa, koulukuljetuksissa tai kotihoidossa on jokaisessa oma ammatillinen osaamisensa, eikä niitä voida noin vain yhdistää postin keräilyyn ja jakeluun. Pelkään, että säästöjä haetaan työntekijöiden selkänahasta heikentyvinä työehtoina ja madaltuvina pätevyysvaatimuksina, suomalaisten taskuista nousevina postikuluina sekä heikentämällä meidän jokaisen peruspalvelua. "Pidetään koko maa asuttuna" on monen puolueen tavoiteohjelmassa, mutta miten lienee käytännössä? Arvoisa ministeri, kysyn teiltä: miten uudistuksessa turvataan [Puhemies koputtaa] oikeasti postipalveluiden kulkeminen koko Suomessa?

17.14 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postin ongelmat eivät ratkea sillä, ettei myönnetä, että ongelmia on. Minä olen tosi pahoillani siitä keskustelusta, mihin edustaja Vehkaperä meidät äsken johdatti. Posti ei ole koskaan pyytänyt pääomittamaan Postia. Sen varmaan ministeri todistaa, hänelläkään tällaista pyyntöä ei ole. Aika iso kysymys olisi, jos tämä hallitus päättäisi toimia niin, kun edeltäväkään ei pystynyt siihen, koska Posti itse tätä ei päättänyt.

Nyt tänään ollaan kokoonnuttu tämän lakiesityksen äärelle kysymään, miten varmistetaan postinjakelu koko Suomessa. Tässä on yksi malli esittelyssä. Minä itse en sitä kannata, sanon sen rehellisesti tässä, koska vain historiankirjat tulevat todistamaan, että tällä mallilla tullaan todennäköisimmin olemaan siinä tilanteessa, että suomalainen sanomalehtijakelu loppuu. Posti tulee tekemään sen sen takia, että se ei ole yleispalvelutuote. Se tulee

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

johtamaan siihen, että juuri näillä alueilla, joilla turvattaisiin viisipäiväisen jakelun kautta postinjakelu, näin ei tule tapahtumaan sanomalehtien osalta. [Puhemies koputtaa] Ja tämä voidaan sitten todistaa myöhemmin vääräksi, mutta kysyn ministeriltä... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

17.15 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Värderade herr talman! Tack för ministrans presentation. Digitaliseringen innebär stora möjligheter men också stora utmaningar i synnerhet för traditionell postverksamhet. Postvolymerna och omsättningen har sjunkit snabbt. Lagförslaget adresserar den här verkligheten och jag stöder förslaget till flera delar. Det är dock några delar jag upplever som problematiska och som jag vill lyfta upp.

Lagförslaget kommer i praktiken att innebära en stor försämring av utdelningen i skärgården. Det oroar mig mycket, och jag undrar om ministeriet sett på alternativa utdelningsmöjligheter som att exempelvis använda drönare för transport av post till öar i skärgården.

Avslutningsvis tidningsutdelningen. En fungerande tidningsdistribution är i grund och botten en demokratifråga, men många tidningshus brottas med snabbt ökande distributionskostnader. Därför anser svenska riksdagsgruppen att tidningsutdelningen borde tryggas genom att omfattas av postlagens samhällsomfattande tjänster. Det har ett pris, men jag tror att det också skulle vara samhällsekonomiskt lönsamt att samköra postutdelningen med tidningsutdelning på morgnarna.

17.17 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Postilakiesitys on oikean suuntainen, kuten tässä puheenvuoroissa on jo tullut ilmi, muun muassa edustaja Löfströmin puheenvuorossa: digitalisaation sun muun seurauksena kannettavan postin määrä on vähentynyt dramaattisesti ja sen voidaan ennustaa vähenevän edelleen. Tämä on kehityskulku, johon emme voi vaikuttaa, ja näin ollen se postin kantaminen sitten sinne eri perukoille ympäri Suomenmaan ei enää ole niin kannattavaa kuin ennen, ja ollaan siis tilanteessa, että pakko on keksiä uusia keinoja, jotta saadaan vietyä perille edes se posti, mikä kulloinkin kuuluu.

Tässä on hyviä piirteitä: esitys lisää kilpailua, maaseudulla voidaan tehdä uusia innovaatioita, voi olla eri tapoja viedä postia ja muita tavaroita. Tietenkin pitää varmistaa se, että sanomalehdet pääsevät vähintään viisi päivää viikossa perille ja niin edelleen. Minusta tämä ajatus siitä, että esimerkiksi kerrostaloissa voitaisiin posti jakaa rappukäytävän alaosassa oleviin laatikoihin, on hyvä ja kehityskelpoinen.

17.18 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On myönnettävä, että näitä lehtiä luetaan sähköisessä muodossa ja kirjeposti on vähentynyt, ehkä ystävänpäiväkortteja nyt saadaan.

Mutta sitten, kun nyt toistaiseksi tulee viitenä päivänä posti tuonne maaseudun korpeen, jossa minäkin asun, ja kun tämä ei kuulu yleispalveluun, niin se voidaan sitten kaupalliselta pohjalta jakaa myöhemmin, ja tämä ei sitten taas kuulemma oikein kuulu postilain piiriin. Kysyisinkin — siinä on yksi mahdollisuus, että valtio voisi sitten tukea näitä harvaan asuttujakin seutuja — mitenkä tämä käytännössä tapahtuu, koska minä en tätä lakiesitystä lukiessani päässyt ollenkaan viisaammaksi, että mikä on sitten näitten tulevaisuudenkuva. Siitä haluaisin jotain selvyyttä. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

17.19 **Ari Torniainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Postin toimintaympäristön raju muutos ei johdu lainsäädännöstä, vanhasta, nykyisestä tai uudesta laista. Se johtuu pikemminkin siitä, että kirjeiden määrä on vuosien saatossa vähentynyt huomattavasti. Ja pitää muistaa, mikä on postin yleispalveluvelvoite tällä hetkellä: se ei koske lehtiä, sanomalehtiä, se koskee nimenomaan kirjeitä, joiden määrä on rajusti vähentynyt. Nyt tämän hallituksen esityksen, tämän postilain kakkosvaiheen, tavoitteena on nimenomaan turvata postinjakelu ainakin viisipäiväisenä koko maassa huomioon ottaen kansalaisten odotukset postipalveluilta. Asia on erittäin tärkeä: huomioidaan, että koko maassa ovat myös nämä palvelut saatavissa. Kilpailuttaminen ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että asiakkaiden jakelukustannukset [Puhemies koputtaa] haja-asutusalueilla nousevat, ja tämä tulee ottaa myöskin jatkossa huomioon.

17.20 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse koen, että nyt on pitkälti kysymys siitä, näkeekö maamme hallitus postinkulun peruspalveluna vai bisnekseenä. On kummallista, että postin perustoiminnan punainen lanka tuntuu olevan palveluiden heikentäminen. Mikään yritys ei voi pärjätä tällaisella taktiikalla, oli markkinatilanne sitten vapaa tai monopoli.

Arvoisa hallitus, kyse on valtion kokonaan omistamasta Postista. Sen lisäksi, että posti tulee jatkossa harvemmin, syötte omaa työllisyystavoitettanne postilaisten kanssa, jatkossa tuhannet postilaiset kun ovat ilman työtä. Esityksessänne hankintamenettely pitää sisällään myös pakkokilpailuttamisen. Ministeri Berner, onko Postin yleispalvelutuotteiden pakkokilpailutuksella tarkoitus tarjota jonkinlainen varma bisnes maaseudun yhteisjakeluyrityksille valtionyhtiön kukkarosta? En näe mitään muuta järkeä tälle pakolle, koska liiketalouden ja toiminnan kannalta perustellut ulkoistukset onnistuvat varmasti Postilta ilman [Puhemies koputtaa] pakkoakin.

17.22 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vehkaperä ihmetteli, miksi aikaisemmat viestintäministerit eivät pääomittaneet Postia. Postihan on voitollinen yritys. Mitä pääomitusta se olisi tarvinnut? Itse asiassa edelleen tämä perinteinen postinjakelu on kannattavaa toimintaa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä!] Postin taloudelliset ongelmathan johtuvat Venäjän-seikkailuista ja muista.

Mutta mitä nyt tapahtuu, kun tätä postilakia uudistetaan? Niillä alueilla, joilla Posti tekee voittoa, jakelu vähennetään kolmeen päivään viikossa, ja niillä alueilla, joiden jakelu on tuottanut mittavaa tappiota, joka on katettu tällä voitolla — eli haja-asutusalueilla — jatkuu viisipäiväinen jakelu.

Minä olen aina puolustanut sitä, että palveluita pitää tasa-arvoisesti kaikkialla Suomessa tuottaa, ja haja-asutusalueiden postinjakelu on hoidettu sillä, että muilla alueilla on tehty voittoa. Nyt näitä kohdellaan huonommin ja samaan aikaan viedään tuhansilta postilaisilta työpaikat. Ei tässä ole, arvoisat kansanedustajat ja arvoisa ministeri, mitään järkeä. Puolustetaan työpaikkoja.

17.23 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä hallituksen esityksessä on paljonkin järkeä. Ainakin itse minä kiitan ministeriä [Hälinää — Puhemies koputtaa] ja koko hallitusta siitä, että tällainen lakiesitys on tuotu eduskuntaan, ja itse ajattelen journalismia ja erityisesti luotettavaa journalismia. Kun edustaja Kasvi kyseli, onko se yhdenvertaista, että jollakin alueella jaetaan kolmena päivänä ja jollakin

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

viitenä päivänä, niin minun mielestäni vielä suurempi yhdenvertaisuuskysymys on se, että ihmiset saavat luotettavaa tiedonvälitystä myös haja-asutusalueilla eli joka puolella Suomea.

Tästä luotettavasta tiedonvälityksestä kannattaa joku sana vaihtaa. Nimittäin tänä päivänä sitä saa ruveta jo etsimään, koska nämä monet otsikot ovat niin viritettyjä ja yksioikoisia, että minusta olisi jopa eduskunnasta hyvä lähteä sellainen vaatimus, että kun me pidämme nyt journalismin puolta, niin journalismi pyrkisi tiedonvälityksessä siihen, että se jakaa neutraalia tietoa ja syventää vähän tietoa, mitä se jakaa, eikä mennä pinnallisen populismin [Puhemies koputtaa] mukana.

17.24 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme, että postinjakelussa on tällä hetkellä enemmän ja enemmän vaikeuksia, ja jotta-kin on pakko alkaa tekemään. Mistä Postin kannattavuus tällä hetkellä tulee — kyllä se tulee siitä moninaisesta ajan hetkessä elämisestä, jolla on saatu Posti pyörimään, sillä valtio ei tällä hetkellä tue eikä sen ole tarkoitus tukea jatkossakaan Postin toimintaa, joten on tehtävä muutoksia lainsäädäntöön. [Välihuutoja vasemmalta] Nyt sitten tilanne on se, että mitä tapahtuu, jos tätä muutosta ei nyt tehdä. Ministeri Berner: Missä me olemme, jos me emme äkkiä tartu tähän tilanteeseen? On todella vastuullista, että me hallituksena tartumme nyt tähän asiaan ja saamme postinjakelun turvattua koko maassa myös jatkossa. Tämä on todella tärkeä asia. Se on meidän peruspalvelu, jonka me olemme hoitaneet ja me vastuullisena toimijana haluamme hoitaa, niin että jatkossakin se pelittää ja toimii koko maassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kymäläinen ja Hoskonen ja sen jälkeen ministerille noin 3 minuuttia.

17.25 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huolestuttaa kylä kuunnella täällä keskustan ja hallituspuolueen edustajien kehua tästä postilain esityksestä, että tämä olisi jonkinsorttinen ratkaisu.

Kädessäni on lainsäädännön arviointineuvoston lausunto tästä postilaista, ja täällä aivan selvästi sanotaan, että puute on, että keskeisten ehdotusten olennaisimmat hyödyt ja kustannukset eivät hahmotu luonnoksesta. Luonnosesityksestä ei saa käsitystä keskeisten ehdotusten euromääräisistä odotetuista vaikutuksista yrityksiin, kotitalouksiin, julkiseen talouteen tai viranomaisiin. Esitysluonnoksen taloudellisista vaikutusarvioista ei käy ilmi, ylittävätkö lainmuutoksella tavoiteltavat, odotetut yhteenlasketut hyödyt yhteenlasketut kustannukset. On aika huolestuttavaa, että siitä huolimatta, että arviointineuvosto esittää, että nämä puutteet ja nämä epäkohdat korjattaisiin ennen esityksen tuontia, te tuotte tämän eduskuntaan käsittelyyn.

17.26 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin aika muuttuu, ja lakien on elettävä sen ajan mukana, missä elämme. Postilaitos on tietenkin meille kaikille tärkeä. On tärkeää, että kun kirje lähtee Rovaniemeltä — tai lähteepä se Utsjoelta taikka Helsingistä — se menee aina perille ja luotettavasti. Siitähän tässä pidetään kiinni.

Maailma on rajusti muuttunut. Muistan ajan, kun postitoimistoja lakkasi paljon. Ilomantsistakin varsinainen postitoimisto lakkasi aikanaan, ja hirmuinen huuto oli silloin, että

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

nyt palvelut heikkenevät. [Välihuuto] Miten kävi? Se meni paikalliseen kauppaan, ja nyt se postitoimisto on auki seitsemänä päivänä viikossa aamuyhdeksästä iltayhdeksään, joka päivä, kaikkina päivinä [Suna Kymäläisen välihuuto] viikon aikana. Elikkä silloin palvelu parani paljon.

On tärkeää pitää huoli siitä, että koko maassa postia jaetaan ja niin, että posti menee luotettavasti perille. Ajan haasteet ovat ankarat — ei kai sitä kukaan kiellä — mutta pakko kai näiden mukana on elää. Postin määrä, jaettavien kirjeiden määrä vähenee valtavasti, digitalisaatio jyrää, pakko siihen on reagoida.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministerille 3 minuuttia ja ministerin jälkeen puheenvuoro ainakin edustajille Koski, Taavitsainen ja Arhinmäki.

17.27 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa herra puhemies! Postin yleispalveluvelvoitteen piirissä ovat todellakin vain kansalaisten toisilleen lähettämät kirjeet. Digitalisaation seuraamuksena kuitenkin postin jaettavat määrät ovat laskeneet merkittävästi ja Postin jakelusta saamat tulot ovat laskeneet 50—70 miljoonaa per vuosi. Kyllä sillä on merkitystä, ja se on näkynyt myöskin Postin toiminnassa heidän viimeaikaisissa ymenettelyissään.

Nykyinen yleispalveluvelvoite on Postille raskas. Digitalisaatio on tehnyt sen, että kirjeitä lähetetään vähemmän ja suurin osa, kolmasosa, niistä kirjeistä, jotka lähetetään, lähetetään lyhyenä aikana joulun ympäristössä. Se tarkoittaa myöskin sitä, että kun meillä on mahdollisuus helpottaa Postin toimintaa ja keventää tätä yleispalveluvelvoitetta näiden kirjeiden osalta, joihin siis eivät kuulu laskut, eivät kuulu sanomalehdet, eivät kuulu mainokset, niin silloin meidän on myöskin syytä huolehtia, että me pääsemme taas askeleen eteenpäin.

Kaupungeissa meillä on tänä päivänä keskimäärin 14 reittiä per luukku ja viikko. Elikkä jokaisella luukulla käydään keskimäärin kaksi kertaa vuorokaudessa. Ei kaikki Postin toimesta, vaan siellä on myös merkittävä määrä muita jakelijoita, jotka jakavat tavaraa jokaiseen luukkuun keskimäärin kaksi kertaa per päivä, jolloin meillä on mahdollisuus helpottaa Postin velvoitetta — jakelua syntyy kuitenkin niin, että käytännössä jokaisessa luukussa käydään seitsemänä päivänä viikossa.

Sen sijaan maaseudulla on keskimäärin viisi reittiä per viikko. Käydään arkisin kerran päivässä. Ja se tarkoittaa sitä, että silloin me emme voi maaseudulta keventää sitä velvoitetta, jotta syntyisi tasa-arvoinen lähtökohta ihmisille, vaan maaseudulla lähdetään siitä, että pyritään — yhdistämällä palveluita ja velvoittamalla kilpailuttamaan se jakelu — synnyttämään yrittäjyyttä ja tukemaan haja-asutusalueiden mahdollisuuksia saada sitä palvelua nimenomaan niin, että se kilpailuttaminen yhdistetään varhaisjakeluun. Silloin mahdollistetaan se, että sanomalehdille löytyy nimenomaan mahdollisuus saada, jokaiselle, varhaisjakelu edes kerran arkipäivässä.

Tämä on tämän harjoituksen tavoite, ja sen takia on äärimmäisen tärkeää, että me yritämme aidosti katsoa, miten me ratkomme pragmaattisesti tämän kokonaisuuden. Arviointineuvoston lausunto tuli lausuntokierroksen aikana. Jos olette tarkistaneet, niin meidän esitystämme on täydennetty tältä osin arviointineuvoston lausunnon jälkeen, saatuamme Postin positiiviset ja negatiiviset vaikutteet ja saatuamme Sanomalehtien Liiton positiiviset ja negatiiviset vaikutteet. Ne näkyvät siellä.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

17.31 **Susanna Koski kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni postilain uudistus on erittäin tervetullut, ja varmasti tässäkin salissa olemme yhtä mieltä siitä, että jotain uudistusta — ja hallittua uudistusta — tarvitaan, jotta postinjakelu tässä maassa voi kohentua.

Tässä salissa on käytetty useita puheenvuoroja, joissa on kannettu järjestään huolta haja-asutusalueista. On kiistelty postilaatikoista ja postilokerikoista. Nämä huolet ovat tietysti ihan todellisia ja olemassa olevia, mutta jotenkin ne saavat minut ajattelemaan, että onko näiden argumenttien valossa Suomi kuitenkaan valmis niin mittaviin uudistuksiin kuin sen pitäisi olla. Jos katsotaan kansainvälistä kehitystä, muissa Pohjoismaissa on erittäin toimivat digitaaliset postinjakelujärjestelmät, joista Suomen pikemminkin pitäisi ottaa mallia, jotta myöskin postinjakelu voi uudistua siinä määrin, että myös uudet sukupolvet saavat sellaiset palvelut, jotka he kokevat lähinnä itselleen [Puhemies koputtaa] omiksi.

17.32 **Satu Taavitsainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri, jos tämän lain perimmäinen tarkoitus oli turvata sanomalehtien jakelu, niin kävikö teillä lainkaan mielessä, että yksi keino olisi ollut määritellä sanomalehdet yleispalveluvelvoitteen piiriin, jolloin se olisi hoitunut myös tasa-arvoisemmin kuin tässä esityksessä?

Perustuslakivaliokunta on joutunut tällä kaudella huomauttamaan hyvin monista hallituksen lakiesityksistä. Viimeksi tänään olin sekä puolustusvaliokunnassa että liikennevaliokunnassa, joissa käsitelimme perustuslakivaliokunnan huomautuksia. Miten, ministeri, aiotte reagoida siinä tilanteessa, kun tällainen jakeluyritys kaupunkialueella lopettaa toimintansa ja sitten ihmiset eivät enää kuulu tälle alueelle? [Puhemies koputtaa] Miten toimitte siinä tilanteessa?

17.33 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Postinjakelussa on ollut suuria ongelmia, on ollut Lapissa, on ollut Espoossa, ja niin on ollut myös Helsingissä. Yksi keskeinen syy tähän on se, että kun postin määrä väheni — mikä on fakta, jonka kai kaikki nyt sentään täällä allekirjoittavat — niin Posti reagoi siihen sillä, että irtisanoi postinjakajia ja laajensi postinjakelualueita, ja vaikka laskennallisesti jossain pääkonttorissa ajateltiin, että isompi määrä luokkuja voidaan jakaa, niin fyysisesti, kun matka pitenee, se ei ole mahdollista. Tästä johtuen meidän postinjakelu on tökkinnyt — ja kuitenkin se on ollut kannattavaa toimintaa. Pitkään, jopa vuosikymmeniä, Postin palveluista irtisanottiin, ja sitten otettiin myöhemmin pätkätöihin takaisin. Ja nyt tämän seurauksena on se, että meidän postin kulku hidastuu taajama-alueilla mutta myös haja-asutusalueilla, ja tämän seuraus on myös se, että meillä työllisyys heikkenee [Puhemies koputtaa] postinjakelupuolella. Paljon on ollut työllistettynä esimerkiksi osatyökykyisiä. [Keskustan ryhmästä: Jotakin on tehtävä!]

17.34 **Mirja Vehkaperä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanomalehdet ovat jo tänä päivänä kilpailuttaneet oman sanomalehtijakelunsa, siis joko jakavat sitä itse tai sitten ostavat sen muualta. Samoin Posti Oy kilpailee jo nyt sellaisilla markkinoilla, jotka avautuvat tässä laissa vielä paremmin kaikkien yritysten ja kaikkien toimijoiden käyttöön. Mutta olen edustaja Arhinmäen kanssa samaa mieltä siitä, että nykyisen Posti Oy:n yt-neuvottelut eivät voi jatkua samalla tavalla tästä eteenpäin. Tämä on kestävätilan tilanne Posti Oy:n työntekijöille: ollaan jatkuvassa epävarmuudessa, jatkuvassa laskukierteessä siinä, että kun kirjepostin määrä ja sanomalehtien määrä koko ajan laskevat, niin mitä nii-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

den tilalle. Uusi liiketoimintamahdollisuus esimerkiksi liikennekaaren kautta mahdollistaa sen, että haja-asutusalueella esimerkiksi postin mukana kuljetetaan muuta: ostoskasseja, lääkkeitä, [Puhemies koputtaa] paketteja ja niin edelleen — monenlaista muotoa.

17.35 Harry Wallin sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun edustaja Vehkaperä väitti, että Posti tarvitsee valtion tukea, niin se ei tosiaankaan pidä paikkaansa. [Välihuutoja] 18 miljoonaa euroa Posti tuloutti viimeksi valtiolle, ja se johtuu siitä, että aikaisemmat postilakiuudistukset ovat perustuneet siihen, että ei ole hyväksytty kermankuorintaa, vaan niillä, jotka tulevat jakamaan, on samat velvoitteet kuin Postilla.

Tässä hallituksen esityksessä jää vain ihmettelemään tätä pakkokilpailutusta haja-asutusalueilla: kun se pitää ulkopuolisen toimijan toimesta toteuttaa, niin miksi tässä ei anneta myöskin Postille mahdollisuutta jakaa, ja sitten jos ei Posti halua jakaa, niin sen jälkeen sitten kilpailutetaan. Mutta tässä lakiesityksessä — jos ymmärrän väärin, niin ministeri varmaan sitten korjaa — tämä on pakko kilpailuttaa, eikä Posti voi sitä itse toimittaa.

Sitten, kuten edustaja Kasvi totesi, kyllä tämä tietysti vähän hämmästyttää, että yleispalveluvelvoite, 3/5 päivää, on kaupungeissa eri kuin haja-asutusalueilla. Aikaisemmin [Puhemies koputtaa] pidettiin yleispalveluvelvoite samana koko Suomessa.

17.37 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan jatkaisin siitä, että kun nyt oppositio antaa ymmärtää, että mitään ei tarvitsisi tehdä, niin meillä kuitenkin totuus on se, että kirjepostivolyyymi on laskenut vuodesta 2009 erittäin jyrkästi, viime vuosina 100 miljoonalla per vuosi eli 900 miljoonasta 800 miljoonaan ja niin pois päin. Tämä tarkoittaa noin 60—70 miljoonan liikevaihdon vähennystä per vuosi. Kysyisin arvoisalta ministeriltä — itse en sitä tässä osannut laskea, sen voi vaikka jälkikäteen toimittaa — mitä tällä laskulla vuonna 2020 kirje maksaa, jos se pitää toimittaa nykyisellä henkilöstöllä eli ketään ei saa irtisanoa — sehän on tietysti aina ikävää, jos irtisanoaan — ja kaikki viedään ja pidetään kiinni tästä? Mitä se kirjeen jako maksaa, kun kerran tässä tuntuu nyt, että annetaan täysin vääränlainen kuva tästä muutoksesta, [Puhemies koputtaa] joka ei ole vain yksin Suomessa. Me siirrymme digitaaliseen jakeluun kovaa vauhtia.

17.38 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä kilpailun avaaminen ei tule kyllä hyödyttämään maakunnassa asuvia, koska uudet toimijat keskittyvät kannattavan yrityspostin tiheimmille jakelualueille. En kyllä ymmärrä tätä: me tunnustamme sen, että jotain on tehtävä, mutta ei voi olla niin, että se, mitä tehdään, on palvelutason heikentäminen, että minä saan Rovaniemellä postin kolmena päivänä viikossa mutta Eeva-Maria Maijala saa Savukoskella viitenä päivänä viikossa. Eihän voi olla näin, että ihmiset pannaan kahden kerroksen väeksi jatkossa.

Sanon, että vanha sananlasku [Paavo Arhinmäen välihuuto] "kyllä posti kulkee, kun Kusti polkee" ei vastaa enää tätä päivää, ja nyt hallituksen on kyllä pantava parastaan, että saadaan taas Kusti polkemaan.

17.39 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä salissa, tässä keskustelussa olen ymmärtänyt, että joka puolella Suomea, siis joka puolella Suomea, Postilla on ollut toiminnassa ongelmia ja hidasteita, ja etenkin postinjakelussa niitä ongelmia on ollut. Voin todeta, että kyllä itsekkin olen saanut yli puoli vuotta aikaisemmin lähetetyn kirjeen kotiin, niin että kyllä näitä on ihan joka puolella.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Mutta ihmetyttää opposition puolelta se, että mitään ei saa tehdä. Kuitenkin kaikki tunnustamme sen, että ongelmia on. Yleispalveluvelvoitteen piirissä olevien kirjeiden määrä vähenee joka vuosi, ja kohta niitä ei enää ole. Digitalisaatio tulee Suomen valtaamaan, ja jotain meidän täytyy tehdä. Omasta mielestäni tämä hallituksen esitys postilaista on siten hyvä asia eteenpäin vietäväksi. Ja tässä on myös hyviä asioita, nimenomaan, että nyt turvataan viisipäiväinen jakelu koko Suomessa. [Suna Kymäläinen: Eikä turvata!] — Kyllä se myöskin kaupungeissa turvataan, [Puhemies koputtaa] se on nyt kolmipäiväisenä, mutta sinne tulee paljon muutakin jakelua, [Puhemies koputtaa] että se tulee viisipäiväiseksi.

17.40 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Opposition logiikka vähän hämmästyttää. [Harry Wallin: Ai vähän!] Nyt on Posti Oy:n kannattavuus ja tuotto turvattu sillä, että on väkeä, työntekijöitä, vähennetty ja alueita laajennettu, mutta me kaikki ymmärrämme, että ei tällä tiellä voida jatkaa loputtomiin, koska posti on kuitenkin jaettava. Näin ollen tarvitaan muita, nimenomaan rakenteellisia uudistuksia, ja tässä nyt niitä tehdään. Me kaikki ymmärtääkseni kannatamme tätä digitalisaatiota, jota hallitus vie ansiokkaasti eteenpäin, ja erityisesti ministeri Berner. Digitalisaatio on vastaus moniin ongelmiin ja se tuo tehoa ja parannuksia meidän palveluihin, mutta pihtiputaan mummo ei välttämättä sitä pysty hyödyntämään ja posti hänellekin on toimitettava. Silloin on luotava nämä mahdollisuudet, ja se kolme päivää riittää varmasti siellä taajama-alueilla, ja näin päästään eteenpäin. Että oppositiolta vähän realistisempi vaihtoehto pitäisi nyt kyllä kuulua tähän malliin.

17.41 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä realismi puuttuu tästä esityksestä, mikä tänään on salissa, logiikka puuttuu. Joku varmasti voi ihmetellä, että jos tosiasiallisesti EU:n piirissä on keskusteltu siitä, voidaanko poiketa koko maan kattavasta viisipäiväisestä jakelusta, niin tässä poiketaan siitä kahdella tavalla.

Yleensä normaalisti ajattelisi, että kuten EU-maissa käytäisiin keskustelua siitä, että joko otetaan käyttöön — joissakin kokeilumaissa on otettu käyttöön siis — se jakelu, jossa ei jaeta viitenä päivänä. Nyt tässä esitetään kolmipäiväistä jakelua kuitenkin sallittavaksi. Sen lisäksi tässä esitetään, että kirjenopeudesta tingitään, ja sitä on tehty näissä maissa, joissa ei ole päädytty luopumaan viisipäiväisestä jakelusta. Tässä siis tehdään kaksi toimea, joissa lähdetään sallimaan se, että kirje voi matkalla viipyä viisi päivää, mikä tarkoittaa viikonlopun yli mennessä sitä, että se voi kestää käytännössä viikon. Siis tämä hallitus esittää, [Puhemies koputtaa] että postin jakelua voisi Suomessa näin digitaalisena aikana hidastaa viikkoon! Minä kysyn vain: onko tässä mitään järkeä? [Puhemies koputtaa] Ja avataan markkinat niin, että Postilta viedään nämä postin hommat, ja pyydetään, että Posti tekee vaikka ruohonleikkuuta tai hoitopalveluita jatkossa. [Puhemies koputtaa] Ei mitään järkeä!

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, nyt jos kaksi kertaa samalla edustajalla kovin paljon menee yli minuutin, niin toivon, että edustaja katsoo sitten seuraavalla kertaa, että edes likimain pysyttäisiin sen minuutin puitteissa.

17.43 Eeva-Maria Maijala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maaseudun palvelut ovat tällä hetkellä Postille kannattamattomia. Sen me kaikki tiedämme. Minkä takia oppositio nyt sitten vastustaa sitä, että me voisimme saada maaseudulle kannattavam-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

maksi sen toiminnan? [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Miksi oppositio vastustaa sitä, niin että maaseudun palveluita ei voida kehittää? Nyt meillä on sekä liikennekaari että tämä postilaki työn alla, ja niistä on muodostettavissa todella hieno kokonaisuus sillä tavalla että maaseudulla voidaan kannattavammin tuottaa monenlaisia maaseudun palveluita. Esimerkiksi samalla kun postia kuljetetaan, voidaan kuljettaa ihmisiä, voidaan lämmittää vaikka pirttiä, katsoa onko se mummo hengissä, kuljettaa tavaroita ja tehdä kaikkia tällaisia asioita sillä samalla reissulla. Ja onko se aina välttämättä se postialan henkilö, joka näitä tekee? Voihan se olla myöskin hoitoalan ammattilainen, joka kuljettaa sen postin ja tekee näitä palveluita samalla kokonaisuudella. Oletteko te oppositiossa valmiita [Puhemies koputtaa] siihen kehitykseen?

17.44 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä täytyy ihmetellä, miten kilpailu takaisi sen palvelun kannattamattomille alueille, haja-asutusalueille, jos ei se nytten onnistu jo 600 vuotta toimineelta Postilta, joka on kattanut noiden haja-asutusalueiden postipalveluiden toimimisen niillä taajamien massapostitusten tuottamilla tuloilla. Miten kilpailu takaisi tämän palvelun? Täytyy ihmetellä.

Ja kyllä huolestuttaa myöskin yksityisten ihmisten tietoturvan taso, kun asiakas ei tiedä, kuka sitä postia jakaa, onko se Posti Oy vai joku yksityinen toimija, ja mihin häviävät ne sähkölaskut tai terveystiedot tai lääkäriin kutsunta-ajat tai työhaastatteluun kutsuajat. Mistä ihmiset tietävät, keneltä niitä peräävät, jos kentällä on monia yksityisiä toimijoita?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Havaintojeni mukaan pyydetyistä puheenvuoroista on käyttämättä vielä edustaja Taimelan. Myönnän hänelle ja sen jälkeen ministerille puheenvuoron, 3 minuuttia. Jos aivan tulenpalavaa ministerin jälkeen vielä on, niin pari kolme puheenvuoroa, ja sitten listaan.

17.45 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan aluksi tässä kohtaa tätä keskustelua on sanottava, että kansalaisten yhdenvertaiset palvelut postipalveluiden osalta eivät voi riippua yksityisten toimijoiden liiketoiminnallisista päätöksistä. Toivottavasti kaikki ymmärtävät tämän tässä keskustelussa.

Sitten kun puhutaan tästä valtion kokonaan omistamasta Postista, niin kyllä minua itseäni ihmetyttää myös se, että Postille tulee nyt tämän hallituksen esityksen mukaan muun muassa sellainen vaade kuin luovuttaa osoiterekisteri muille operaattoreille. Täytyy kuitenkin muistaa, että tämä koko järjestelmä, mikä meillä on Postilla olemassa, on vuosien saatossa maksanut kymmeniä ja kymmeniä miljoonia. Se vaade, että muut mahdolliset operaattorit nyt saavat nämä osoiterekisterit niin sanotusti suoraan syliinsä, on melkoinen tuki näille uusille postiyrityksille, ja kun puhutaan todellakin valtio-omisteisesta Postista, joka tulouttaa myös omistajalleen euroja, niin tämä kuulostaa jotenkin täysin ennenkuulumattomalta, [Puhemies koputtaa] ja voin kuvitella, että kansalaisten on hirvittävän vaikea ymmärtää tätä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Berner, 3 minuuttia.

17.46 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisat edustajat, vielä kerran: Yleispalvelun jakelun ja keräilyn osalta sallitaan poikkeaminen viisipäiväisestä jakelusta, jos jaettavia yleispalvelukirjeitä ei ole, eli helpotetaan Postin yleispalveluvelvoitetta. Li-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

säksi joustavuutta tuo viittaus laatustandardiin ja sähköisiin palveluihin, tämä on pääsääntö. Samalla me esitämme kulkunopeusstandardiin joustavoittamista ja sitä, että jakelussa voidaan käyttää sähköisiä kanavia. Tämä on siis se pääsääntö. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että jokaiselle jaetaan yleispalveluvelvoitteisiin kuuluvat kirjeet, jotka ovat kansalaisten toisilleen lähettämiä kirjeitä — tähän eivät kuulu laskut, eivät kuulu virkakirjeet, eivät kuulu lääkärin kutsut, mitkään tällaiset eivät ole tämän piirissä. Nämä jaetaan siis vähintään kolmena päivänä viikossa.

Mutta samalla on kuitenkin realiteetti, että kaupungeissa on muitakin jakelijoita. Jo nyt on muita jakelijoita postille, ja Posti kilpailuttaa jo nyt alihankkijoillaan palveluita. Ja koska kaupungissa me jaamme käytännössä 7 päivänä viikossa jotakin, 14 reittiä viikossa, niin me lisäämme uuden momentin, jolla me huolehdimme siitä, että vähintään, edes 5 kertaa viikossa, jaetaan niillä alueilla, joissa ei ole varhaisjakelua tällä hetkellä.

Miksi se kilpailuttaminen? Siksi, että se mahdollistaa palveluiden yhdistämistä, että voidaan kuljettaa muita asioita samassa kuljetuksessa. Voidaan tehdä se vähän kannattavammin. Jos ei siellä synny sitä, niin Postilla on edelleen velvoite, tai mahdollisuus, jos se halutaan katsoa niin päin, itse huolehtia siitä toimittamisesta. [Eduskunnasta: Millä rahalla?] Tämä huolehtii kuitenkin siitä, että meillä syntyy kaupallisia sopimuksia, ja ne kaupalliset sopimukset ovat se perusta, jolla jaetaan tällä hetkellä ne lääkärin kirjeet, ne laskut, ne sanomalehdet joka tapauksessa. Posti on monissa näissä jo nyt se sopimuksen tekijä, mutta jatkossa me huolehtisimme siitä, että myöskin siellä haja-asutusalueilla mahdollistetaan tämän tekeminen.

Kysymys tässä on ensinnäkin siitä, että pyritään luomaan jakelupalvelutoiminnalle lisää työllisyyttä ja lisää yrittäjyyttä. Toiseksi, huolehditaan siitä, että haja-asutusalueilla syntyy toimintaa, joka myöskin mahdollistaa siellä paremman resurssien käytön digitalisaation aikana. Nytkin me olemme tämän asian äärellä. Yhdenvertaisuudesta pidetään juuri tätä kautta kiinni. Meillä ei ole muita keinoja tulla Postia vastaan ja samanaikaisesti kuitenkin turvata jakelu koko maassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan. Ehkä sittenkin tehdään niin, että myönnetään vastauspuheenvuoro edustaja Wallinille, ja sitten sen jälkeen puhujalistaan. — Edustaja Wallin.

17.49 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lyhyt kysymys vain: Jos tämä laki nyt tulee voimaan, niin kuin hallitus todennäköisesti sen ajaa, niin miten sitten valvotaan jatkossa tämän lain määräyksiä, kun Viestintävirastohan on se, jonka pitää valvoa? Ja nyt kun on näitä ongelmia sitten maassa nykyisenkin postilain toimesta, niin takaatteko te sen, että Viestintävirastolla on riittävät resurssit? Ja ehkä sellainen lainsäädännön muutos, että se tiukemmin valvoo jatkossa, että tätä yleispalveluvelvoitetta tullaan jatkossa toteuttamaan, eikä niin kuin nyt, että se vain on sinnepäin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Jaha, mennään puhujalistaan. — Katson, että haluaako ministeri sanoa "jaa" tai "ei", mutta hän varmaan sanoo myöhemmässä vaiheessa sitten vastauksen tuohon kysymykseen. [Anne Berner: Kyllä!]

17.50 **Katja Hänninen vas:** Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Meillä tuolla pohjoisessa on todella suuri huoli postista. Monissa tilaisuuksissa, joissa olen ollut, ihmi-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

set ovat tulleet kysymään, voiko tulevaisuudessa enää luottaa siihen, että tieto lääkäriajasta tulee ajoissa.

Tämä on ihan todellinen huoli. Me emme saa unohtaa ikääntyviä suomalaisia; jokaisella ei ole sujuvaa digitaalista osaamista. Tässä esityksessä heikennetään meidän jokaisen peruspalvelua ja asetetaan valitettavasti ihmiset eriarvoiseen asemaan. Kirje saa viipyä matkalla nykyistä pidempään. Ensilukemalta vaikuttaa siltä, että harvaan asutulla alueella tilanne olisi parempi, kun viisipäiväinen jakelu säilyy, mutta kun pykälät kertovat toista. Onko niin, että päivän lehti tulee perille vasta ylihuomenna, jos kirjepostia ei ole? Tämäkin lakimuutos taitaa lopulta iskeä kovimmin syrjäseutujen ihmisiin. Postitoiminnan kilpailutus sanomalehtien varhaisjakelun ulkopuolella ei kuulosta kovin järkevältä. Se vain lisää byrokratiaa ja kuluja ja kurittaa työntekijöitä. Kuluttajien postimaksut todennäköisesti nousevat. Hallitus perustelee tätä uudistusta norminpurkutalkoillaan. Oikeasti tämä esitys heikentää suomalaisten palveluita ja päinvastoin lisää byrokratiaa.

Arvoisa puhemies! Erityistä huolta kannan työntekijöistä. Valtion on oltava vastuullinen omistaja ja työnantaja. Nyt hallitus aikoo pakottaa Postin luovuttamaan osoiterekisterinsä kilpailijoille, ja samalla suomalaisten yksityisyydensuoja voi olla uhattuna. Kilpailutuksen seurauksena työntekijöiden tilanne muuttuu entistä epävarmemmaksi. Oma työ on vaakalaudalla jokaisen kilpailutuksen kohdalla. Me emme voi rakentaa peruspalvelua tällaisen työntekijöiden kyykytyksen varaan.

Tästä esityksestä on vaikea löytää kiitettävää. Tulemme käymään tämän huolella läpi valiokunnassa. Eikö olisi jo aika kehittää postipalveluita eikä heikentää niitä? Eikö meidän olisi jo aika antaa postilaisille heidän ansaitsemansa arvostus?

17.53 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Postiala on suuressa murroksessa. Digitalisaatio syrjäyttää kirjeet ja lehdet yhtä varmasti kuin sähköposti syrjäytti sähköpostit ja faksit. Vastaavasti verkkokauppa lisää pakettilähetysten määrää. Viimeksi viime yönä ostin verkosta kaksi tuotetta Postin pakettiautomaattiin. Esimerkiksi Tanskassa, joka on meitä pari vuotta edellä digitalisaatiossa, laskut ja sanomalehdet ovat jo siirtyneet verkkoon ja viranomaisten kanssa asioidaan vain sähköisesti. Posti jaetaankin Tanskassa enää kahtena päivänä viikossa.

Tämä postilain muutos on vain välivaihe lähilogistiikan rakennemuutoksessa. Toivottavasti Posti käyttää tämän siirtymäajan hyväkseen. Tämä esitys ei kuitenkaan lupaa Postille hyvää. Palvelun laadun laskeminen ei taatusti paranna Postin kilpailukykyä suhteessa kilpailijoihin. Käytännössä nyt esitetty laatutaso tarkoittaisi sitä, että Postin palveluita ei voisi enää käyttää esimerkiksi viranomaisasiointiin tai laskujen lähettämiseen. Vaikka viranomaiskirjeet eivät kuulu yleispalveluvelvoitteen piiriin, kyllä postinjakelun hidastuminen vaikuttaa vääjäämättä myös viranomaiskirjeiden jakeluun. Ei aikakriittisiä kirjeitä voi lähettää, jos merkittävä osa niistä toimitetaan vasta viidentenä arkipäivänä, siis viikon kuluttua lähettamisestä.

Lisäksi on syytä huomata 17 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa oleva lause, jonka mukaan jakelun laatua arvioitaessa riittävänä laatuna pidetään vähintään 96 prosentin toteutumaan jaettavista lähetyksistä. Siis joka 25. lähetys voi viipyä matkalla yli viisi arkipäivää. Miten silloin käy esimerkiksi työttömälle, jolle TE-keskus on lähettänyt tiedon avoimesta työpaikasta? Kun hän ei hae työpaikkaa ajoissa, hän joutuu karenssiin ja menettää työttömyyspäivärahansa. Tällaisia tapauksia on jo nyt aivan liikaa, jo nykyisen lain puitteissa.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Joka tapauksessa kirjepostissa lähetettyjen laskujen eräpäiviä joudutaan myöhentämään ainakin viikolla. Eikä viikko aina riitä, sain tosiaan pari päivää sitten postilaatikkooni laskun, joka oli lähetetty lokakuussa. Karhut ja viivästyskorot on maksettu, ei Postin vaan omasta pussistani. On merkille pantavaa, että esitetyn lain laatustandardipykälässä ei kiinnitetä huomiota toimitusvarmuuteen, vain aikaan. Postilaki lähtee olettamuksesta, että kaikki lähetykset jaetaan oikeaan osoitteeseen, kuten ilmoitus poikani palvelukseenastumismääräyksestä, joka kannettiin naapuritaloon. Sekä kentältä tullut palaute että oma kokemukseni kertovat, että jakeluvirheet ovat valitettavan yleisiä. Itseltäni on jäänyt esimerkiksi kaksi lääkäriaikaa käyttämättä, koska kutsukirjeet eivät tulleet koskaan perille.

Arvoisa puhemies! Hyvä lakiesitys on selkeä ja yksinkertainen. Tämä ei sitä valitettavasti ole. Esimerkiksi 17 §:ssä sanotaan selkeästi, että yleispalveluun kuuluvat kirjelähetykset on keräiltävä ja jaettava viitenä arkipäivänä viikossa arkipäiviä lukuun ottamatta noudattaen 19 §:ssä säädettyä yleispalvelun laatustandardia. Ja 19 §:ssä todetaan, että lähetyksistä vähintään 50 prosenttia on perillä viimeistään neljäntenä arkipäivänä ja vähintään 97 prosenttia viimeistään viidentenä arkipäivänä jättöpäivästä. Vasta, kun lukija perehtyy 19 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin, hän huomaa, että viisi arkipäivää viikossa tarkoittaakin tässä laissa kolmea arkipäivää viikossa. Ei lain lukeminen saa olla salatiedettä. Kyllä pykälästä on käytävä suoraan selville, kannattaako postilaatikkolle mennä tiistaina vai torstaina.

Arvoisa puhemies! Kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta olisi vähintään kyseenalaista, että posti jaettaisiin eri paikkakunnilla eri tavalla. Kaikki kuitenkin maksavat lähetyksistään saman hinnan siitä riippumatta, jaetaanko ne jokaisena arkipäivänä vai ei. Kaikkein tasa-arvoisimpia olisivat kuitenkin muiden EU-maiden kansalaiset, joiden lähetykset jaettaisiin Suomeen kaikkein nopeimmin, siis nopeammin kuin Suomesta Suomeen lähetetyt. Tätä en tältä perussuomalaisten hallitukselta olisi osannut odottaa.

Ymmärrän hallituksen huolen maakuntalehtien kohtalosta, mutta eikö tämä mene jo vähän liian pitkälle? Ensin Yleisradion maakuntatoimitukset piti piilottaa Ylen nettisivuilta, jotta ne eivät kilpailisi maakuntalehtien kanssa. Nyt hallitus yrittää turvata maakuntalehtien viisipäiväisen jakelun taajamien postinjakelua harventamalla. Ehkä hyvä maakuntalehdille, mutta parantaako tämä Postin kilpailukykyä? Hallitus tietää kyllä vastauksen: ei paranna.

17.58 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi postilakia. Hyvä niin, koska nyt on sen aika. Esityksessä ehdotetaan, että yleispalvelukirjeiden jakelu jatkuisi viitenä päivänä viikossa niillä alueilla, joilla ei ole sanomalehtien ylläpitämää jakeluverkkoa eli lehtien varhaisjakelua. Pohjois-Suomessa tämä tarkoittaa edelleen sitä, että niin sanottu aamuposti tulee kello 18. Mikään ei siis tältä osin muutu — toivottavasti muuttuu eli olen väärässä.

Sanomalehden mielestäni pitää tulla aamuisin, koska muutenhan ne eivät ole mitään uutisia. Tällöin kannattaa miettiä myös, onko mitään syytä hankkia esimerkiksi maakuntalehtiä, jos ne tulevat illalla kello 18, koska sen saman lehden voi lukea jo netistäkin. Mutta jos ei nettikään toimi, jäänee ainoaksi vaihtoehdoksi odottaa iltapostia ja iltauutisia televisiossa tai radiosta.

Kuten jo mainitsinkin, postinjakelu jatkuisi lakiuudistuksen myötä viitenä päivänä viikossa niillä alueilla, joilla ei ole sanomalehtien ylläpitämää jakeluverkkoa eli lehtien varhaisjakelua. Tämä mahdollistaa sanomalehtien viisipäiväisen jakelun nykyiseen tapaan

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

myös haja-asutusalueilla. Tämä on tärkeä periaate, ja tästä on pidettävä ehdottomasti kiinni. Osaltaan tällä tavoin saamme pidettyä koko maan asuttuna, myös maaseudun. Tervetuloa maaseudulle asumaan.

Harvaan asutuilla alueilla jakelu ehdotetaan esityksessä toteutettavaksi yleispalvelun tarjoajan järjestämän hankintamenettelyn kautta. Tämä tulee nähdä mahdollisuutena eikä uhkana. Toki uhkana tätä ei voi pitää, mikäli itse asuu kaupungissa. Pidän myös tärkeänä, että harvaan asutulla alueella asuvat saavat postinsa jatkossakin paperisena versiona, mikäli niin itse haluavat, vaikka sähköinen viestintä voimakkaasti lisääntyisikin.

Tässä esityksessä on paljon hyvää, ja joka tapauksessa [Puhemies koputtaa] postilakia tulee uudistaa.

18.00 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen sielu ilmenee tässä postilaissa. Vähät välitetään ihmisistä, tasa-arvosta, perustuslaista ja yhteiskunnan peruspalveluista. Pakottaminen on ilmeisesti hallituksen motto. Hallituksen toiminnan kehityskulku alkoi pakkolaeista, eteni soten pakkoyhtiöittämiseen ja suomalaisten sotilaiden pakkolähtämiseen ulkomaille ja tiivistyy nyt pakkohankkimiseen.

Postin olisi pakko kilpailuttaa ja hankkia jakelunsa maaseudulla yrityksiltä. Tällä tavalla hallitus on luomassa tehottoman, byrokraattisen järjestelmän, jossa autot ajaisivat peräkäin niin, että yritykset jakavat yleispalveluvelvoitteen alaisia kirjeitä ja posti perässä jakaa muita kirjeitä ja paketteja, sillä miksi Posti luovuttaisi tekemänsä sopimukset esimerkiksi vakuutusyhtiöiden kirjeiden jakamisesta sille maaseudun yrittäjälle? Ei kuulosta järkevältä, tehokkaalta ja laadukkaalta toiminnalta. Yritykset voivat myös lopettaa toimintansa hyvin nopealla varoitusaajalla, ja tällöin jakaminen sekä maaseudulla että kaupunkialueilla on heti aivan sekaisin.

Perustuslakivaliokunta on joutunut useasti huomauttamaan hallituksen lakiesityksistä. Viimeksi tänään sekä puolustusvaliokunnassa että liikennevaliokunnassa oltiin sen tilanteen edessä, että ministeriön esitys sisälsi perustuslain vastaisia ehdotuksia. Nyt käsiimme annetaan taas yksi tällainen lakiesitys. Puuttuuko hallitukselta kunnioitus suomalaisia ihmisiä ja oikeusvaltiota kohtaan?

Kaupunkialueilla elävät suomalaiset aiotaan siis asettaa eriarvoiseen asemaan maaseudun asukkaisiin nähden. Jaon perusteena on jakeluyritysten toiminta-alueen raja. Kukaan ei kuitenkaan tiedä, missä ne rajat menevät. Eipä sitä ollut lain perusteluissakaan liitteenä, ja entäpä kun yritys muuttaa tuota jakelualuetta — samalla muuttuu myös ihmisten oikeus saada postia suuntaan tai toiseen. Lehtiä jakavien varhaisjakelufirmojen reittirajathan muuttuvat sen mukaisesti, miten ihmiset lehtiä tilaavat.

Postia jaettaisiin eri perusteilla asuinpaikan mukaan: toisille nopeammin ja toisille hitaammin, kaupunkilaisille jopa vasta viikon päästä. Ministeriö siis vähät välittää siitä, että ihmisten jaottelu asuinpaikan mukaan tuntuu olevan perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussääntelyn vastaista. Lain omassa tekstissäänkin kerrotaan lain tarkoituksena olevan postipalveluiden turvaaminen tasapuolisin ehdoin koko maassa. Näin ei kuitenkaan ole esityksen sisällössä. Vastaako ihmisten jaottelu sen perusteella, asuvatko he jonkun yrityksen jakelualueella vai eivät, kuvaanne hyvästä lainsäädännöstä?

Kaupungeissa siis postinkulku hidastuisi juuri, kun uhkasakon voimalla ollaan saatu postin jakeluhäiriöt kuriin. Viimeisen kahden viikon aikana ei ole ollut kuin vähän jakeluhäiriöitä siitä syystä, että Postin johdon on ollut välttämätöntä palkata riittävästi työntekijöitä tai alkaa maksaa sakkoja. Postihan on vältellyt työntekijöiden palkkaamista kuin rut-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

toa, ja hallitus — tällä esityksellään — tukisi tätä Postin johdon linjaa ja käytännössä tekisi 2 500—3 000 ihmistä työttömiksi. Näyttääkin siltä, että Sipilä ei ohjaa valtionyhtiötä vaan Posti ohjaa pääministeri Sipilää ja ministeri Berneriä.

Postinkulku on peruspalvelu, sillä emme ole niin digitaalinen yhteiskunta, että posti olisi tarpeeton. Yli 2 miljardia lähetystä kulkee vielä vuosittain postin kautta. Tämän esityksen myötä kannattaa Haaparannassa asuvien käydä postittamassa kirjeensä Ruotsin puolelta, sillä EU:n sääntely takaa sen, että ulkomaan posti on jaettava nopeammin kuin tämän esityksen myötä.

Arvoisa puhemies! Postin jakaminen on ollut se osa Postin toimintaa, joka on tuottanut rahallista tulosta kymmeniä miljoonia euroja vuodessa, ja osinkoa valtiolle esimerkiksi viime vuonna kertyi 18 miljoonaa. Sen sijaan, että Posti olisi keskittynyt perustehtäväänsä, on se tuhannut satoja miljoonia euroja rahaa ostamalla kuljetusyrittäjiä ja -kalustoa muun muassa elintarvikkeiden kuljettamiseen. Tämä syö suomalaisten kuljetusyrittäjien leipää. Ja ihmettelen, siunaako pääministeri omistajaohjauksesta vastaavana yhtiökokouksessa Postin hallituksen toiminnan. Eikö pitäisi vaatia jo erityistilintarkastusta ja vaihtaa hallituksen jäseniä, jotta saadaan Posti ohjattua perustehtävänsä pariin ja lopettamaan rahojen tuhlaaminen ja kitinä postin jakelukustannuksista?

Tässä laissa on sellainenkin pakko, että posti pakotetaan antamaan muille jakeluyhtiöille osoitetietonsa, myös niiden henkilöiden, joilla on osoitteenluovutuskielto. Erityisesti joidenkin ammattikuntien edustajille, kuten poliiseille ja sotilaille, on ongelmallista, jos osoitteet ovat kaikkien saatavilla. Meillä on lukuisia kansalaisia, joiden osoitetiedot eivät ole julkisia. Perustuslain 10 §:n mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu ja kirjeen, puhelun sekä muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton. Pykälä turvaa jokaiselle oikeuden luottamukselliseen viestintään. Nyt, kun postitoiminnan laatua tällä esityksellä lasketaan, häviää luottamus toimintaan ja viestintäsalaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Tämä postilaki pitää mielestäni kokonaan hylätä, koska tällaista lakia emme yksinkertaisesti tarvitse. Sen sijaan meidän tulee vastata kansalaisten ja yritysten toiveeseen siitä, että posti kulkisi nykyään voimassa olevan lain aikarajojen mukaisesti.

18.08 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! On hyvä, että saan pitää puheenvuoroni edustaja Taavitsaisen jälkeen, sillä edellinen puheenvuoro sisälsi paljon sellaisia asioita, jotka vahvistavat käsitykseni, että olen todella onnellinen siitä, että me keskustalaiset olemme nyt hallitusvastuussa hoitamassa näitä asioita ja voimme hoitaa asiat sillä tyyllillä, että pystymme palvelemaan suomalaisia, voimme huolehtia nykyajan tilanteesta, nykyisestä kehityksestä, nykyisestä digitalisaation kehittymisestä, emmekä tuota samanaikaisesti valtiolle valtavia lisävelkoja.

Eli tämän mukaan me menemme eteenpäin, ja tällä viestintäpuolella ja liikennepuolella olemme saaneet aikaiseksi hyvin paljon esityksiä — tämä postilaki on yksi palanen tätä isoa kokonaisuutta, liikennekaaripuolella on muita — ja itse syrjäisimmän maaseudun asukkaana olen todella tyytyväinen, onnellinen siitä, että meidän ongelmatilanteemme on otettu nyt huomioon nykyajan kehityksessä. Tämä kehityskulku, missä me nyt olemme mukana, ja olemme työstämässä lakia sen mukaan, vastaa siihen, että maaseudulla ja koko Suomessa, myös kaupungeissa, pystyy elämään tasapuolisesti jatkossakin.

Postinjakelussa on ollut viime aikoina todella paljon vaikeuksia. Me kaikki tiedostamme ja tiedämme tämän tilanteen. Tiedämme myöskin sen, että nämä vaikeudet ovat lähteneet siitä, että Postilla on lakisäätteisiä yleispalveluvelvoitteita, ja samanaikaisesti, kun

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

olemme EU:n jäsen, olemme sitoutuneet monenlaiseen kilpailuttamiseen. Nyt meidän on pitänyt avata postitoimintojen kilpailuttaminen avoimille markkinoille, minkä jälkeen kilpailevat toimijat voivat kuoria kerman päältä, mutta Postille jää myöskin velvoitteet hoidettavaksi. Meidän on tiedostettava tämä ja sen mukaan toimittava ja vietävä asioita eteenpäin.

Elämme tällä hetkellä isojen muutosten aikaa, murrosten aikaa. Yksi asia on se, että digitalisaatio on kehittynyt valtavaa vauhtia. Myös meillä siellä Savukoskella, minun kotikylässäni, 30 kilometriä Savukosken kirkolta eteenpäin, reilu 210 kilometriä Rovaniemeltä Itä-Lappiin, on sama tilanne. Laajakaistarakentaminen on erittäin tärkeä asia. Tänään tässä salissa käymme vielä keskustelua laajakaistarakentamisen tukemisen kehittämisestä. Tässä on yksi merkki siitä, millä tavalla olemme hallitusvastuullisena toimijana ottaneet koko Suomen kehittämisen työn alle. 2018 tai 2019 myös valtion eri virastot siirtyvät siihen, että kirjeposteista siirrytään sähköiseen palveluun. Tämä on hyvä. Muun muassa Keltalta tulee valtava määrä ihan turhaakin postia, joka on tällä hetkellä jaettavissa sähköisesti. Tässä on taas monta kirjettä pois postinjakelusta. Me olemme valmiita ottamaan nämä sähköisessä muodossa vastaan, mutta on hyvä, että siinä vaiheessa myös paperiversioita on tarkoitus olla saatavilla niille henkilöille, jotka postin paperimuodossa tarvitsevat. Sen takia me tarvitsemme jatkossakin postilainsäädännön, joka varmistaa sen, että kaikkialla Suomessa on olemassa joku, jolla on yleispalveluvelvoite ja joka hoitaa ne paperillisetkin versiot perille.

Nyky muodossa, nykytilanteessa meillä ei ole eteenpäin menoa. Meidän on tehtävä muutos. Postilaki tarvitsee muutoksen. Kuuntelen todella kauhuissani sitä, miten oppositio tällä hetkellä sanoo, että pannaan romukoppaan koko esitys. Ettekö te halua kantaa vastuuta siitä, että koko Suomessa posti jaetaan asianmukaisesti? Ettekö te ole säikähtäneet sitä tilannetta, mikä meillä tällä hetkellä on olemassa postien kanssa, kun Posti ei ole toiminut niin kuin pitää toimia? Meidän on tehtävä muutosta. Meidän on oltava valmiit siihen, että me saamme varmistettua kaikille asianmukaiset palvelut jatkossakin. Meillä on erittäin hyviä esityksiä, mutta on myös hyvä, että opposition puolelta saamme joitakin, muutamia konkreettisia esityksiä, miten näitä asioita viedään eteenpäin, mutta pelkällä haukkumisella me emme pääse eteenpäin. Me kaikki tiedostamme, että tämä on erittäin vaikea kokonaisuus. Minä toivon, että te kannatte myöskin osaltanne vastuun ja teette esityksiä rakentavastikin siitä, miten me näitä ongelmakohtia ratkaisisimme. Ongelmia tässä riittää. Tämä lakiesitys on nytten hyvä pohja, ei varmastikaan valmis.

Aika menee kovaa vauhtia eteenpäin. Toivon, että saisimme tästä nyt rakennettua jo lakikokonaisuuden, millä päästään iso askel eteenpäin.

18.13 Katja Taimela sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Hallituksen lakiesityksen ensimmäisen lauseen mukaan "esitys edistää pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa keskeiseksi tavoitteeksi nostettua digitalisaatiota sekä normien purkua." Digitalisaatiota esitys edistää heikentämällä fyysisiä postipalveluita. Haluan muistuttaa meitä kaikkia siitä, että sähköinen asiointi ei voi olla ainoa vaihtoehto, ainakaan vielä. Kaikki meistä eivät vauhtisokeudessaan huomaa sitä, että meillä on keskuudessamme edelleen muun muassa ikäihmisiä ja erityisryhmiä, jotka eivät pysty, eivät halua tai joilla yksinkertaisesti ei ole varaa pelkkiin sähköisiin palveluihin.

Lähden alkuun siitä, jonka jo debatissakin totesin, että kansalaisten yhdenvertaiset palvelut postipalveluiden osalta eivät voi riippua yksityisten toimijoiden liiketoiminnallisista

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

päätöksistä. Koen lainsäädännöllisesti kovin vaikeaksi ehdotuksen siitä, että yleispalveluvelvoitteeseen kuuluvan sanomalehtijakelu määritteli yleispalvelun tason. Perustuslakivaliokunnan on aikanaan annettava lausunto siitä, voidaanko kansalaisten julkisten palvelujen tasoa määritellä sen mukaan, onko alueella itsenäistä kaupallista toimintaa. Kaupallinen toimija voi kuitenkin muuttaa ja lopettaa toimintansa vapaasti, kun lakiesityksen mukaan Postin jakeluvelvoitteet tarkistetaan vuosittain.

Arvoisa puhemies! Ristiriitainen on hallituksen perustelu siitä, että esityksellä varmistettaisiin postijärjestelmän kestävyys postin määrän vähentyessä. Kuluttajien lähettämässä kirjeessä riittäisi, että 97 prosenttia lähetysistä on jaettuna viidentenä arkipäivänä lähettamisestä. Nykyinen raja on 95 prosenttia kahden arkipäivän sisällä. Kirjeen voisi luottaa olevan perillä siis vasta viikon päästä, jos silloinkaan, kun tunnemme käytännön tilanteen.

Lakiesitykseen sisältyvä lisäys kohtuullisesta katteesta yleispalveluvelvoitteiden hinnoittelussa merkitsee käytännössä lupaa hinnankorotuksille. Postijärjestelmämme kannattavuus on riippuvainen riittävistä lähetysmääristä kiinteiden kustannusten kattamiseksi. Kun palveluiden laatua heikennetään ja hinnat nousevat, niin sehän tulee vain entisestään kiihdyttämään postilähetysten vähenemistä, jos palvelua ei koeta kilpailukykyisenä vaihtoehtona. Tämähän on ihan selvä. Tällöin vaarassa on myös muu Postin varassa tapahtuva jakelu, kuten sanomalehtien jakelu, kun yksikkökustannukset tulevat nousemaan. Täytyy muistaa, että peruspostin jakelu on, niin Postin toimesta kuin toimialana laajemminkin, kannattavaa liiketoimintaa. Tämä on syytä todeta ääneen, jotta kaikki meistä sen muistavat.

Arvoisa puhemies! Totesin debatissa, että nyt kysymys on pitkälti siitä, näkeekö maan hallitus Postin kuuluvan peruspalveluun vai bisnekseen. On kovin kummallista, että Postin perustoiminnan punainen lanka tuntuu olevan palvelun heikentäminen. Postin kulkunopeuden, tai realistisesti sanottuna -hitauden, lisäksi yksi käsittämätön linjaus hallituksen esityksessä on ehdotus hankintamenettelystä. Sitähän voi pitää suoraan pakkokilpailuttamisena. Kun Postille on tarkoitus jättää joka tapauksessa velvoite lakisäätteisten postipalveluiden hoitamisesta, niin olisi vähintäänkin kohtuullista, että se voisi itse päättää, miten ja kuka jakelutyön tulee hoitamaan.

Arvoisa hallitus, kun puhutaan valtion kokonaan omistamasta Postista, niin edelleen jaksan ihmetellä sitä, miten voi olla mahdollista, että Postille tulee hallituksen esityksen mukaan nyt muun muassa tämä vaade luovuttaa osoiterekisteri muille operaattoreille. Tämä kaikki on maksanut vuosien saatossa kymmeniä miljoonia, ja tämä vaade on myös nyt sitten melkoinen tuki uusille postiyrityksille.

Kädessäni on Postin palvelusite. Selailin tätä tänään mieltiessäni, mitä tänään puhuisin ja miten tähän postilain lähetekeskusteluun lähtisin. Tässä tekstiossa alkaa niin, että "tavoitteenamme on sujuvampi arki". Jotenkin koen, että hallitus ottaa nyt melkoisen vastuun siitä, jääkö tuo tavoitteeksi vai tuleeko se joskus toteutumaan. Muutoksia ei vastusta edes oppositio, jos ne ovat yhdenvertaisia, kestävät perustuslailliset näkökulmat ja, mikä tärkeintä, parantavat ihmisten luottamusta peruspalveluihimme, joihin ainakin itse Postin luen.

18.18 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä postilaista ei ole tehty suoraan Posti Oy:lle, kuten tästä salin keskustelusta voisi tulla ilmi. Kyseessä on postilaki, jolla turvaamme kirjepostin yleispalveluvelvoitteen minimitason, siis minimitason, kun puhumme näistä 3 ja 5 päivän yleispalveluvelvoitteista.

Minun mielestäni posti on suomalaisten perusoikeus. Siitä lähtökohdasta itse tarkastelen tätä lakia. Postin vaikeuksien syynä on osaltaan digitalisaatio, joka on muokannut pe-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

rusteellisesti ihmisten käyttäytymistä sekä vaatimuksia ja odotuksia postipalveluista. Toimintaympäristö on rajussa muutoksessa, ja se ei johdu lainsäädännöstä, vanhasta tai nykyisestä tai tulevasta, vaan kansalaisten toimintatapojen muuttumisista. Kirjeiden sijasta viestitellään sähköisesti, ja lehdet luetaan netistä. Tulevaisuudessa, lähivuosina, viranomaiskirjeet tullaan saamaan sähköiseen postilaatikkoon, ja mitä kaikkea tekniikka tuokaan tullessaan, sen saamme nähdä.

Kesällä uutisoitiin joka puolella Suomea, että päivän posti ei tullut lainkaan tai se tulee muutenkin vasta iltahämärällä. Marraskuussa 2016 Postille todellakin langetettiin 100 000 euron uhkasakko yleispalveluvelvoitteen rikkomisesta. Olemme siis siinä tilanteessa, että voi kysyä, täytämmekö tälläkään hetkellä tätä yleispalveluvelvoitetta.

Salissa puhuttiin aikaisemmin siitä, miten tällä hetkellä postinkanto, nimenomaan yleispalveluvelvoitteen toteutuminen, pystytään rahoittamaan tai toteuttamaan. En itsekään ole sitä mieltä, että Posti Oy:tä pitäisi pääomittaa tai että julkisin verovaroin pitäisi maksaa postinkulkua. Posti Oy on liikelaitos, ja se toimii markkinoilla, joista sen pitäisi pystyä oma tulovirtansa tekemään itse. Enkä usko, että kukaan muukaan on sitä mieltä poliitikkona, että me julkisin varoin lähtisimme pumppaamaan postipalveluiden turvaamista.

Olemme siis tilanteessa, että myöskin Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä EU:n komissio ovat ottaneet usein kantaa keinotekoisten alalle tulon esteiden poistamiseksi Suomessa, ja on todettu, että toimilupamenettely ei saa aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa alalla toimiville yrityksille tai muodostaa alalle tulon esteitä. Näitä esteitä olemme juuri nyt poistamassa sekä mahdollistamassa sen, että niillä kumipyörillä ja käsissä kulkee muutakin kuin vain kirjepostia ja sanomalehtiä. Todellakin esimerkiksi maaseudulla henkilöliikennettä, postipaketteja, ruokahuoltoa, koululaiskuljetuksia ja niin edelleen voidaan tulevaisuudessa yhdistää, jotta kuljettamisesta, logistiikasta tulee pitkien etäisyyksien Suomessa kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Hallitus vastaa ihmisten toiveisiin postipalveluista. Kun on järjestetty ensimmäinen lausuntokierros postipalveluiden kehittämisestä, niin yksiselitteisesti vastaus on ollut se, että sanomalehtien jakaminen pitää turvata ainakin 5 päivänä viikossa mutta kirjepostin, tuon perinteisen, kohdalla oltaisiin valmiita vähän harventamaan sitä väliä. Siis tämä on kansalaisten suoraa palautetta, ja tähän vastataan yleispalveluvelvoitteella niin, että sitä kevennetään kirjepostin osalta 3 päivään viikossa mutta niin, että se tarkoittaa sitä, että varhaisjakelun piirissä olevilla alueilla postia voitaisiin jakaa 3 päivänä viikossa — paino sanalla "voitaisiin". Käytännössä jakelu tapahtuisi kuitenkin viikon jokaisena päivänä, koska kaupungeissa posteja ja paketteja jaetaan muidenkin kuin Postin toimesta. Mutta viisipäiväisen jakelun turvaaminen koko maassa on erittäin tärkeää, ja maaseudulla me jaamme kirjepostin sitten viitenä päivänä viikossa, ja tämä on äärettömän tärkeä asia.

18.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri ja edustajakollegat! Postilain uudistus keventää Postin yleispalveluvelvoitetta. Yleispalvelukirjeiden jakelu siis voi harventua kolmipäiväiseksi kaupungeissa ja taajamissa, kun taas maaseudulla postia jaetaan jatkossakin viitenä päivänä viikossa. Tämä jakelu siis tapahtuisi viitenä päivänä viikossa vähintään niillä alueilla, joilla ei ole sanomalehtien ylläpitämää varhaisjakeluverkkoa, ja viestintäministeriö määrittäisi alueiden rajat vuosittain. Tämä on hyvin selkeä kokonaisuus.

Yleispalvelukirjeitä itse asiassa jaetaan tänä päivänä keskimäärin 40 kappaletta vuodessa kotitaloutta kohden, ja näistä kolmannes on joulukortteja. Postalalla digitalisaation ai-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

heuttama myllerrys tulee jatkumaan rajuna lähivuosina, sillä jaettavan postin määrä vähennee edelleen. Täällä on käytetty vahvoja puheenvuoroja siitä, että posti on peruspalvelu, ja jopa puheenvuoroja, että jokaisen pitää saada näitä kirjeitä. En tiedä sitten, miten sen me kansanedustajat varmistamme, että jokainen tällaisen kirjeen saa, sillä se vaatii, että joku sen myös lähettää. Tämähän ei siis koske verottajaa taikka muita, vaan niitä kirjeitä, mitä itse kukin, vaikkapa edustaja Kaikkonen, lähettää, ja hän onkin ahkera lähettäjä ja tietysti omalta osaltaan on hyvin pitänyt tätä palvelua yllä.

Muutos on väistämätön. Olen melkein vakuuttunut, että hallitus tekisi tämän, olisivat siellä mitkä puolueet tahansa. Ymmärrän myös sen, että salin vihervasemmistosta tätä rajusti arvostellaan ja osittain keskustaan lyödään näitä kirveeniskuja, että tässä keskittämisestä on kyse, ja ymmärrän sen, että voisi olla, että jos toisenlainen hallituspohja tämän tekisi, ääni salin keskeltä olisi hivenen erilainen, mutta itse olen vakuuttunut siitä, että hallituspohjasta riippumatta tämä uudistus jouduttaisiin tekemään.

Kirjelähetysten määrä itse asiassa lähti jyrkkään laskuun vuonna 2009, jolloin vuosittainen kirjevolyyymi pieneni noin 2 prosenttia. Vuonna 2012 osoitteellinen kirjeposti väheni jo 4 prosenttia, 2013 pudotus oli 10 prosenttia, ja tämä on jatkunut. Kirjepostin volyymit ovat laskeneet Suomessa kuitenkin ehkä hivenen hitaammin kuin muissa Euroopan maissa. Esimerkiksi jos vertaamme Pohjoismaihin, Saksaan, Britanniaan ja Hollantiin, niin osoitteellista kirjepostia lähetetään Suomessa paljon. Tähän ehkä syynä on se, että meillä on hitaammin siirrytty ennen muuta sähköiseen laskutukseen. Laskutuksen sähköistymisen läpimurto tapahtui Suomessa vasta muutama vuosi sitten, 2013, ja Postin arvion mukaan vuonna 2020 sähköisten kuluttajalaskujen osuus olisi jo 75 prosenttia kaikista laskuista.

Yksi valopilkku Postin sektorille on tietysti ollut lisääntyvä postimyynti. Se on näkynyt verkkokaupan kasvun myötä. Toisaalta se on tuonut omia haasteita sitten taas kivijalkakaupoille, mutta ehkä turvannut postipalveluita kuitenkin monin paikoin.

Postin viimeiset luvut näyttävät suuntaa. Osoitteellisten kirjeiden määrä laski vuonna 2014 sadalla miljoonalla kappaleella. Eli kun 2013 jaettiin vielä 900 miljoonaa kirjettä, niin vuotta myöhemmin määrä oli pudonnut 800 miljoonaan. En löytänyt sen tuoreempia tilastoja, mutta Postin arvioiden mukaan lasku on jatkunut ollen noin 10 prosentin luokkaa. Tämä tarkoittaa, että vuosittain Suomessa jaetaan yhä vähempi kirjeitä. Arvio on, että jaettava määrä hupenee nykyään 10 prosentin vuosivauhtia, ja tästä on Postille väistämättä tulossa kannattavuusongelmia. Postin arvioiden mukaan, jos lasku jatkuu samantahtisena, supistuu yhtiön liikevaihto vuosittain 60—70 miljoonaa euroa, mikä täällä on esille tullut.

Nyt kun on annettu ymmärtää, että mitään ei Postissa pitäisi tehdä, eli kaikille pitäisi taa-ta jatkossakin työpaikat, vaikka kirjepostin määrä vähenee, niin itse mielelläni ottaisin sellaisen tilaston taikka laskelman, missä katsottaisiin, mitä vuonna 2020 sen kirjeen lähettämiseen menee. Kun edustaja Kaikkonen laittaa niitä eteenpäin, ja jos hänellä tänä päivänä menee tietty summa niiden lähettämiseen, niin mitä menee vuonna 2020? Täällä kuitenkin aika yleisesti on ollut käsitys, että tätä ei haluta — ei salin vasemmalta eikä keskeltä eikä oikealta laidalta — verovaroin olla tukemassa, jolloin se tarkoittaa sitä, että sen yhden kirjeen hinta nousee merkittävästi, jos sama henkilöstö ja sama jakeluvelvoite pidetään koko maassa vaikka postin määrä vähenee. Tämä olisi hyvin oleellinen tieto ja mielenkiintoista kertoa, niin että pääsisimme tältäkin osin faktoihin ja tosiasioihin perustuvan keskustelun piiriin eikä oltaisi pelkästään tunteisiin vetoavien ajatusten parissa.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

18.30 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Nyt lähetekeskustelussa oleva hallituksen esitys postilain muuttamisesta on ehdottomasti tämän ajan henkeen sopiva lakiesitys. Tällainen esitys on pakko tehdä. Ministeri Anne Berneriä on tästä syytetty, ja pidän niitä syytöksiä täysin kohtuuttomina ja erittäin väärinä. Ministeri Berner on tässä asiassa tehnyt erinomaisen hyvää työtä. Ja tähän jos joku meinaa vielä syyllisiä etsiä vaikka alikirjoittaneesta — edustaja Hoskonen, joka ei ole tähän syyllinen — niin maailma on vain muuttunut ja muutosvauhti kiihtyy. Jos joku vihervasemmisto-oppositiosta kuvittelee, että koskaan et muuttua saa, niin 70-luvulla oli aikoinaan hitti, muuan Jouko ja Kosti esittivät kappaleen Koskaan et muuttua saa, ja teille on tainnut jäädä korvamadoksi se kyseinen kappale. Mutta maailma vain muuttuu, ja sille me emme mahda mitään.

Uusi postilakiesitys vastaa siihen muutokseen, joka on käynnissä tällä hetkellä tässä maassa, ja sitä ei vain kukaan pysäytä. Yleispalveluvelvoite säilyy, ja nyt se kirjataan lakiin, että maaseudulla jaetaan postia viitenä päivänä viikossa. Jos sitä jaettavaa jonakin päivänä ei jostain syystä ole, tämän yleispalveluvelvoitteen piirissä olevaa postia, elikkä ette ole kirjoittaneet niitä postimerkillisiä kirjeitä, niin sitten sitä voidaan jakaa vaikka vähän vähempinä päivinä, kun ei niitä ole, mutta viitenä päivänä kuitenkin lehdet tulevat ja postia jaetaan. Järjen käyttö tässäkin asiassa ei ole kielletty, ja tämä laki sallii sen järjen käytön.

Edustaja Heinonen äsken todisti vahvasti, miten valtavasti tähän yleispalveluvelvoitteen kuuluvien kirjeiden määrä on vähentynyt, ja sillekään me emme mahda mitään. Tämän päivän päiväjärjestyksessä hetken kuluttua alkaa käsittely laajakaistan rakentamisesta yhä tehokkaammin tähän maahan. Sehän syö nimenomaan postin jakelumääriä, kun rakennamme laajakaistaverkkoa. Onko sekään kenenkään syy? Se on nykyaikaa, mutta tämä uusi postilakiesitys varautuu juuri siihen, että laajakaistaverkko laajenee ja digitalisaatio etenee. Se ei ole ministeri Bernerin syy, vaan ministeri Berner aivan oikein reagoi tähän tilanteeseen, mikä tässä maassa ja maailmassa on. Se ei ole kenenkään syy, se on vain tämän hetken aikaa ja kehitystä.

Yleispalveluvelvoitteen luonne on tietenkin muuttunut vuosien saatossa rajusti, ja postitoimistojakin, kuten kaikki tiedämme, on maaseutukyliltä ja kuntakeskuksista hävinnyt valtavasti. Esimerkiksi Ilomantsista kun tässä aikanaan hävisi se postitoimisto, mistä sen turvallisen postilähetyksen voi käydä hakemassa, niin kaikki olivat kauhuissaan, että nyt postipalvelut heikkenevät. Niin ei suinkaan käynyt. Kun se meni paikalliseen isoon kauppaan, niin nyt se on seitsemän päivää viikossa auki aamuseitsemästä iltayhdeksään. Postipalvelujen laatu meidän osaltamme parani sata prosenttia ja enemmänkin. Todella hyvää palvelua saa ja normaaleina kaupan aukioloaikoina seitsemänä päivänä viikossa. Jos joku siitä valittaa, niin kyllä nirppanokan nimen on silloin ansainnut.

Postin tulot vähenevät vuosittain nykyisellä menolla, kun näiden kirjeiden määrä vähenee sen 50—70 miljoonaa euroa per vuosi. Tähänkin meidän on reagoitava, ja oppositionkin on syytä tunnustaa, että tämä realiteetti on olemassa eikä se sillä muutu miksikään, jos me sen kiellämme. Se on vain asia, jonka kanssa meidän pitää elää. Postin jakelu on tänä päivänä vapaata tässä maassa. Kilpailu on vapaata Euroopassa ja maailmassa. Minkä me sille voimme? Postin osoitteisto on vapaasti kaikkien saatavilla, aivan kuten puhelinnumerotkin, ellei niitä joku halua välttämättä jostain erikoisesta syystä salata. Se on ihan vapaasti saatavaa tietokantaa, ja sillekään ei mahda mitään. Se on Suomen laissa, ja sen kieltäminen on itsensä pettämistä. Näin se vain on. Minä tietenkin haluaisin, että maailma olisi jollakin impivaaralaisella tasolla, vaan sitä se vain ei enää ole. Ja ei pidä ihmisiä hämätä sillä, että maailma on täksi mennyt. Se on vain mennyt tällaiseksi, ja vauhti tuntuu kiihtyvän.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Joka tapauksessa osoitteet ovat vapaasti saatavaa aineistoa kelle tahansa, ja sen kanssa meidän on vain elettävä.

Yleispalveluvelvoite on joka tapauksessa tällä uudella lakiesityksellä lakiin kirjattu, ja sillä turvataan maaseudulle se viiden päivän jakelu. Ja sitten viikonloppuna kyllä Posti on sopinut muilla menettelyillä muun muassa sanomalehtien jakelun. Elikkä minunkin kotikunnassani Karjalainen, se maakunnan päälehti, jaetaan jokaiseen kotiin tai niihin postilaitoihin viikonloppunakin. Ei se maailma ole muuttunut miksiäkään, eikä tule muuttumaan.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä lopuksi se, että kun nyt postilaissa sallitaan Postille mahdollisuus jaella muutakin kuin sitä postia, niin sehän on hieno asia. Me vastaamme siihen palvelutarpeeseen, mikä haja-asutusalueilla on. Jaetaan silloin mahdollisesti asiakkaan tilaamia ja kunnan valmistamia ruoka-annoksia taikka jotakin muuta, lääkkeitä, joitakin tiettyjä palveluita — tämä lakihan mahdollistaa sen. En minä näe siinä mitään uhkaa. Kun kerran postin määrä vähenee, niin jos se postinjakaja tuo sinne kotiin vaikka sen lääkepurkin sieltä apteekista tai terveyskeskuksesta tai jonkun ruokapaketin, minkä asiakas on tilannut ja mistä hän pikkuisen maksaa, niin mitä pahaa siinä on?

Kaupungeissa ja taajama-alueillahan postin jakelu tapahtuu aivan varmasti yhtä hyvin kuin ennenkin, ihan varmasti. Siellä Posti jakaa niitä.

Ja meillä on toistakymmentä yritystä tässä maassa, jotka postia jakavat koko ajan, ja jos joku teidän postitoimituksenne, joku kirje tai joku frankeerattu kirje — joka ei muuten kuulu sen jakeluvelvoitteen piiriin — menee väärään osoitteeseen tai tulee myöhässä, niin älkää syyttäkö siitä Postia. Saattaa hyvin olla, että sen on jakanut joku yhtiö, joka on saanut sen osoitteiston haltuunsa ja toimii bisnesperiaatteella. Ei siitä pidä Postia syyttää. Aivan kuin sekään, jos joku ajaa ylinopeutta, ei ole poliisin vika, vaan ehkä se vika on jossakin muualla.

Etä kannattaa pikkuisen oppositionkin miettiä, mitä te sanotte, koska totuus on kuitenkin se totuus, joka ei pala, ja sen kanssa meidän on elettävä. Ja tämä uusi lakiesitys vastaa siihen, mihin maailma on muuttunut, ja se ei ole ministeri Bernerin vika eikä allekirjoittaneen vika, vaan se on tähän maailmaan sopeutumista. Siihen tämä hallituksen esitys, ministeri Bernerin valmistelema esitys, on erittäin hyvä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kymäläinen. [Katja Taimela pyytää vastauspuheenvuoroa] — Annetaan vastauspuheenvuoro edustaja Taimelalle.

18.36 **Katja Taimela sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tästä vastauspuheenvuorosta. — Harvoin teen näin, mutta muistelen viime viikkoa, kun eduskunnan puhemies käytti hyvän puheenvuoron, eikä toki ensimmäistä, vaan hän on joutunut pitämään aika montakin puheenvuoroa siitä, minkälaista kieltä me käytämme toinen toisiamme kohtaan täällä salissa ja muutenkin. Tietysti tänä vuonna vielä, kun juhlitaan Suomen satavuotisjuhlavuotta, kokisi, että edustajat erityisesti miettivät, että pysyttäisiin asiassa eikä lähdetäisi sille tielle, jolle esimerkiksi edustaja Hoskonen nyt omassa puheenvuorossaan lähti. Elikkä minä olen tällä hetkellä karvakorva, minä olen vihervasemmisto, minä olen nirppanokka ja minä olen impivaaralainen.

Mutta tähän itse asiaan mennäkseni: Edelleen minä sanon, että on ihan normaalia, että oppositio voi olla asioista eri mieltä. Niin kuin omassa puheenvuorossani sanoin, oppositio kannattaa hyviä ajatuksia. Me arvostelemme tätä vain tästä yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Jos on otettu huomioon kestävät perustuslailliset näkökulmat ja parannetaan ihmisten luot-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tamusta peruspalveluihin, [Puhemies koputtaa] joihin esimerkiksi Postin itse koen kuuluvan, niin tottahan me kannatamme tällaisia esityksiä.

Mutta toivoisi, [Puhemies koputtaa] että tämä keskustelu olisi asiallista.

18.37 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Taimela on mielensä pahoittanut siitä, että puhuin oppositiosta vihervasemmistona, mutta sitä hän se on: se on vasemmistopuolueet plus vihreät, joista yleiskielessä on käytetty äsken käyttämäni termiä "vihervasemmisto". Jos edustaja Taimela on siitä loukkaantunut, pahoittelen asiaa suuresti, mutta se on yleinen kielikuva siitä, mistä oppositio tällä hetkellä muodostuu tässä talossa. Onko se paha asia, sitä pitää kysyä äänestäjiltä, ei allekirjoittaneelta.

Toinen asia, impivaaralaisuus: Impivaaralaiseksi on meitä maaseudun ihmisiä aika usein moitittu — ensimmäistä kertaa kuulen, että kaupungin asukas moittii maaseudun poikaa siitä, että häntä on sanottu impivaaralaiseksi. Minä näen sen ihan hyvänä asiana.

Alkuperäisissä asioissa kannattaa kuitenkin pysyä. Pahoittelen, jos olen sanonut väärin, mutta missään nimessä en pahaa asiaa tarkoittanut.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, yritin kuunnella aika tarkkaan, mitä edustaja Hoskonen sanoi. Silloin, jos nuo äsken sanotut käsitteet olisi heitetty jotakuta yksittäistä edustajaa kohtaan, se olisi ollut minunkin mielestäni huomauttamisen paikka. En tunnistanut kuitenkaan sellaista, vaan edustaja Hoskonen arvioi joidenkin poliittisten ryhmien näkemyksiä esimerkiksi sanalla "vihervasemmistolaisuus". Onko se ikävä käsite, sellainen haukkumakäsite, jota ei pitäisi käyttää? Minun tulkintani oli, että se ei ole sellainen haukkumakäsite, jota ei tulisi käyttää. Kuitenkin yhdyn edustaja Taimelan asialliseen vetoomukseen siitä, että yritetään käyttää täällä ei vain toisistamme vaan myöskin mahdollisimman pitkälle muista puolueista puhuessamme mahdollisimman asiallista ja korrektaa kieltä. — Edustaja Kymäläinen.

18.39 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä puhuttiin yleissanoista tai -puheista, mutta mietin tässä nirppanokkana ja tahmakorvana, [Välihuuto] miten itse aloitan oman puheenvuoroni.

Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Viestit kansalaisilta ja uutiset julkisuudessa ovat kertoneet hälyttävää viestiä postinjakelun ongelmista niin kaupungeissa kuin harvaan asutuilla alueilla. Postinkulun toimivuus on mitä ilmeisimmin vaakalaudalla ja viestien perustuslaillinen salaisuus uhattuna. Mitä useampi toimija, sitä epävarmemmaksi asia asiakkaan kannalta jää. Kuka on vastuussa, kun syöpäseulontojen kutsut eivät ole menneet lainkaan perille? Hoitajat odottavat asiakkaita, ihmettelevät, ettei ketään kuulu: Kuka maksaa? Siirtyykö joltain elintärkeä tutkimus?

Yleispalveluvelvoite on taannut myös muiden postien jakelun. Kuka korvaa — Posti, hallitus, yrittäjä — kun lasku jää saamatta ja karhulaskut tulevat? Tai työhaastatteluun jää menemättä ja sanktiot purevat? Tai yrittäjä ei saa maksetuksi toiselle yrittäjälle laskujaan, kun ne eivät koskaan saapuneet?

Eduskunta ei voi olla reagoimatta ihmisten jatkuviin, toistuviin viesteihin, ettei posti tule. Keskusta kysyy, eikö mitään saisi tehdä. Kerrotte, että teidän suuntanne on eteenpäin, kerrotte, ettei uudistaminen ole aina mukavaa mutta tekemättäkään ei voi jättää. Eihän uudistusten tekemisessä ole järkeä, jos ne tehdään vain itse uudistuksen vuoksi. Uudistuksen

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tulisi parantaa ihmisten palveluja, ei heikentää niitä. Tämän vuoksi emme voi hyväksyä lakiesitystä, joka heikentää ihmisten yhdenvertaisuutta. Lakiesityksen esittelytekstissä myönnetään, että on alueita, joilla palvelu heikkenee. Teidän "kulkunopeuden joustaminen" tarkoittaa kulkunopeuden hidastumisen sallimista.

Tänään sanoitte tässä salissa, ettei keskusta hyväksy eriarvoistamista. Toivoisin, ettette sitten esittäisi eriarvoistamista, kuten tällä esityksellä teette. Sen sijaan, että hallitus vahvistaisi otettaan Postin omistajaohjauksessa, se tuo eduskuntaan Postin toimintavarmuutta heikentävän esityksen. Täällä te lupaatte, että tämä esitys turvaa postinkulun tulevaisuuden ja että kannatte vastuuta. Olen aivan varma, että ihmiset, joilla jo tällä hetkellä on ikäviä kokemuksia postinjakelun toimimattomuudesta, todella toivovat näin olevan. Harmittaa jo valmiiksi näiden ihmisten puolesta, kun he huomaavat, ettei näin tapahdukaan. Nyt voitte näin vakuutella, mutta edestänne te sen löydätte.

Edellä kuvatut esimerkit kuvaavat postinjakelun tilaa Suomessa ja heittävät raskaan varjon Postin kykyyn selvitä sille lakisääteisesti kuuluvista tehtävistä moitteetta. Lisäksi ne ovat selvästi vaarantaneet kirjesalaisuutta. Ministeri kertoo tämän tuovan työpaikkoja ja yrittäjyyttä. Onko tästä pitävää arviointia, vai onko kyseessä kaunis toive? Posti Oy on toiminut 600 vuotta, ja nyt kilpailuttamisen avaaminen uhkaa sen taloudellisia toimintamahdollisuuksia. Posti on kulkenut haja-asutusalueilla kaupunkien voitoilla. Posti Oy:n työntekijät eivät ole saaneet nauttia työrauhasta, eikä tämä esitys tilannetta ainakaan rauhoita. Postialan työntekijät arvioivat, että esitys vähentää työpaikkoja 2 500—3 000 kappaletta. Aika paljon pitää syntyä kannattamattomille alueille yrittäjyyttä tuon kattamiseksi. Kilpailuttamisen avaaminen heikentää Posti Oy:n toimivuutta. Miksi hallitus heikentää valtiomisteisen yhtiön toimivuutta? Vuonna 2015 valtio sai Postilta tuloutettuna optioita 18 miljoonaa. Miksi sahata omaa jalkaa?

18.44 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys postilain uudistamisesta on jälleen yksi esimerkki nykyisen hallituksen tahtotilasta uudistaa Suomea tämän ajan vaatimuksiin sopivaksi. Globalisaatio, teknologinen kehitys ja erityisesti digitalisaatio ovat haastaneet erityisesti posti- ja media-alan. Näiden alojen perinteiset toimintamallit ovat nopeasti korvautuneet uusilla digitaalisilla malleilla. Perinteisen kirjeiden ja sanomalehtien jakamisen sijasta asiakkaiden kysyntä on lisääntynyt netistä tehtävien ostosten kotiinkuljetuksissa ja logistiikassa. Lainsäädännön saattaminen uuden todellisuuden kanssa paremmin toimivaksi on sen sijaan yleensä ollut kovin hidasta tässä maassa. Siksi hallitus ja ministeri Berner ansaitsevat kiitokset rohkeudesta ja tämän posti- ja muun muassa sanomalehtialalle elintärkeän lain päivittämisestä nopeasti.

Itse lakiesityksen sisältöön, arvoisa puhemies, voi olla tyytyväinen. Esitys on tasapainoinen kokonaisuus, jossa on huomioitu niin kuluttajien, Postia käyttävien toimijoiden, kuten sanomalehtien, sekä Postin itsensä toiveet. Yleispalveluvelvoitteen joustavoittaminen kaupunkiseuduilla sekä sähköisten palveluiden käyttö yleispalvelulähetysten keräilyssä ja jakelussa ovat järkeviä uudistuksia. Toisaalta uudistus turvaa postipalveluiden säilymistä koko maassa. Haja-asutusalueiden jakelu jatkuu jatkossakin viitenä päivänä viikossa. Tämä toteutetaan kilpailuttamalla toiminta.

Täällä käydyssä keskustelussa kilpailutuksesta on tehty kummallinen mörkö. Itse en siihen usko. Oikein toteutettuna tämä palveluiden kilpailuttaminen voi tuoda merkittäviä hyötyjä ja parantaa erityisesti haja-asutusalueiden palveluita. Se voi myös lisätä yritystoimintaa ja työllisyyttä. Tämä tosin edellyttää sitä, että kilpailun pohjana oleva hankintame-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

nettelyn säätely on riittävän tarkkaa. Onko näin tämän esityksen osalta? Uskon, että valio-
kunnassa tämäkin asia selvitetään riittävällä tarkkuudella.

18.46 Ari Torniainen kesk: Arvoisa puhemies! Tällä postilain uudistuksella reagoidaan
nykyhetkeen, postinjakeluun ja Posti Oyj:n toimintaan. Eli kun tässä on keskustelua käyty,
niin on jäänyt vähän epäselvä kuva siitä, että monissa puheenvuoroissa postinjakelu ja Pos-
ti Oyj:n toiminta yhdistetään tässä hyvinkin paljon.

Postin kulkeminen ja tilanne puhuttaa todellakin ja huolestuttaa kansalaisia hyvinkin
paljon. Siksi onkin syytä tarkkaan miettiä Posti Oyj:n velvoitteet ja miten postinjakelu hoi-
detaan koko Suomessa. Kirjepostin määrä on vähentynyt 10 prosentin vuosivauhtia jo
useita vuosia, ja suunta on edelleen vähenevä. Tähän ei näköpiirissä ole suinkaan paran-
nusta, koska sähköinen liikenne korvaa jatkossa kirjepostia yhä enemmän. Myöskin verk-
kokauppa on lisääntynyt sekä Suomessa että maailmanlaajuisesti voimakkaasti, ja tämä
suuntaus varmaan jatkuu koko ajan.

Postilain uudistuksen tarkoituksena on turvata Postin jakelupalvelut koko maassa. Sen
tarkoituksena ei ole lisätä työttömyyttä, niin kuin täällä on useissa puheenvuoroissa tullut
jo esille. Päinvastoin yhdessä liikennekaaren avaamien uusien mahdollisuuksien kanssa tä-
män hallituksen esityksen tarkoituksena on saada jakelualalle uusia työpaikkoja koko maa-
han. Posti Oyj:n työntekijöitä varmaankin joudutaan vähentämään, mutta myöskin uusia
toimijoita tulee tuonne jakelualalle, uskon niin.

Tosiasia on, että sanomalehtien jakelu on tökkinyt pahastikin viime aikoina, ja joinakin
päivinä lehdet tulevat illalla tai vasta seuraavana päivänä. Näin ei voi jatkua. Se on ehdot-
tomasti liian myöhään, koska uutiset vanhenevat hyvinkin nopeasti. Postipalvelu on perus-
palvelua, ja on tärkeätä, että tähän heikentyneeseen tilanteeseen [Puhemies koputtaa] rea-
goidaan tällä hallituksen esityksellä.

18.49 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa herra puhemies! Uudistukset — meillä tavoit-
teena tietenkin on, että aina niiden tulisi parantaa palveluita, mutta aina me emme siihen
pysty. Tärkeintä tässä kuitenkin on varmaan meille kaikille se, että nyt ensimmäiseksi me
saisimme pysäytettyä palveluiden heikentymisen. Postipalveluiden heikentyminen on saa-
tava pysähtymään heti. Jos me saamme myöskin parannettua palveluita, se on vain ekstraa.
Tavoitteemmehan tässä koko liikennekaaressa plus sitten tämän postipalvelulain kokonai-
suudistuksessa on saada parannettua palveluita myöskin enemmän kuin tällä hetkellä tilan-
ne on. Muutoksia nykytilaan tulee varmasti, toivottavasti, ja me pyrimme siihen, että se on-
nistuisi.

Minua loukkaa se, että tässä keskustelussa on hyvin paljon tuotu esille sitä, että kaupun-
kilaiset maksavat maaseudun palvelut. Mutta Suomi on iso maa, ja me tarvitsemme toi-
siamme. Me todellakin elämme yhdessä samasta kukkarosta. Lainsäädäntömme tehtävänä
— täällä meidän yhteisenä tehtävänä — on turvata se, että saamme tasattua nämä toi-
minnot kaikissa asioissa. Maaseutu toimittaa ruokaa, raaka-aineita, työpaikkoja, toiminto-
ja kaupungille, että kaupungit taas voivat hoitaa hallinnollisia palveluita. Yhdessä me
muodostamme ison, laajan kokonaisuuden. On minun mielestäni loukkaavaa sanoa, että
kaupunkilaiset elättävät meidät. Minä toivon, että voisitte miettiä asiaa kokonaisuutena
eteenpäin, että mikä on. Jos mietimme pelkkää postipalvelua, voi olla ja on ehkä niin, että
tietyt toiminnot tämän korvaavat, maksavat, mutta nämä asiat ovat myöskin toisinpäin.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Posti on peruspalvelu, ja sen vastuu on yhtenä peruspalvelutoimijoista vastata koko Suomen palveluiden hoitamisesta.

18.51 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tällä uudella lakiesityksellä todellakin kaupungeissa postinjakelu 7 päivänä viikossa jatkuu, maaseudulla 5 päivänä viikossa taataan se postinjakelu ja viikonloput on sitten hoidettu muilla sopimuksilla. Eli maailma ei loppujen lopuksi muutu tämän lakiesityksen myötä juurikaan miksiäkään. Sitä, että tämä kilpailukenttä on muuttunut rajusti, ei kukaan tässä salissa oleva pysty pysäyttämään.

Soitin tästä asiasta edustaja Rossille, joka on Postin hallintoneuvoston puheenjohtaja, ja hän kertoi minulle näitä tietoja tarkemmin, kun hän Postin tarkkaan tuntee, noin yrityksenä. Postin hallintoneuvoston puheenjohtajan velvollisuuksiin kuuluu tuntea oma yrityksensä. Hän kertoi tämän tarinan minulle, ja minä ymmärrän, että kun tämä kilpailutilanne on muuttunut ja osoitteet ovat vapautuneet ja niin edelleen, niin kilpailu on tullut näillekin markkinoille. Jos me nyt siihen jääme itkemään, että me emme tämän asian tiimoilta tee postilaille mitään, ja sitten voivottelemme 10 vuoden päästä, minkä vahingon me teimme, niin siinä ei enää silloin auta mikään sanaselittely siitä, sanoiko edustaja Hoskonen jonkun opposition nimikkeen ehkä väärin tai jotain muuta. Kyllä meidän pitää tilanteen mukaan elää ja todella viilata lakimme tähän päivään sopivaksi. Kohta käsittelemme laajakaistalakkia, joka pitää saada kaikkiin kotitalouksiin Suomessa ulotettua.

Edustaja Maijala sanoi aivan oikein, että hänen mielestään on loukkaavaa käyttää termiä, että kaupunkilaiset elättävät maaseudun. Lapin ihmiset ovat joutuneet luopumaan koskistaan siitä hyvästä, että sinne on tehty valtavat määrät voimalaitoksia ja sähkö on tullut tänne muualle Suomeen. Joku voisi silläkin viisastella, että elättääkö joku jotakin. Sellainen ajattelu ei minun mielestäni sovi tähän maahan. Posti on kokonaisuus, postinjakelu on kokonaisuus, sellaisena se tulee pitää ja sen pitää toimia koko maassa. Suomi on yksi yhteinen alue. Meidän on yhdessä pidettävä se kunnossa. Ja jos joku siitäkin loukkaantuu, esimerkiksi edustaja Kymäläinen — äsken joku käytti termiä, että jonkun alueen Posti tuottaa voittoa ja sillä maksetaan sitten muuta. Siinä on hieman tämmöistä mieltä, että [Puhemies koputtaa] kaupungissa tällainen ilmiö on olemassa.

18.53 **Satu Taavitsainen sd:** Arvoisa puhemies! Varmasti tuolla valiokuntakäsittelyssä vielä tarkasti luetaan tätä lain tekstiä ja niitä pykäläiä, mutta kysymys tässä hallituspuolueitten edustajille ja ministerille: Kun tuo esittelyteksti tuossa laissa on vähän semmoinen sekava, niin sen perusteella, kun sitä tarkasti lukee, saa sellaisen kuvan, että tämä jakelu siellä maaseudulla on kilpailutettava viisipäiväisenä mutta jakelun suorittava osapuoli voi ottaa yleispalvelun laatustandardin joustot käyttöön ja vähentää jakelupäiviä kolmeen päivään viikossa. Elikkä kun täällä on nyt hehkutettu sitä, että maaseudulla säilyisi tämä viisipäiväinen jakelu, niin tämän tekstin perusteella, kun tarkkaan lukee, ymmärtää, että tämä ei sitten pitäisikään paikkaansa. Onko näin?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt myönnän vielä ministeri Bernerille ehkä 3 minuuttia. Sitten tuleekin tähän keskusteluun varattu aikaikkuna käytetyksi. — Ministeri Berner, olkaa hyvä. Kiitos ministerille, että koko kaksituntisen olitte paikalla.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

18.54 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia, kollegat, arvoisat edustajat, tästä keskustelusta, evästyksestä ja palautteesta.

Olen myöskin kuunnellut, edustaja Taavitsainen, teidän näkökulmanne omistajaohjauksesta, ja haluan myöskin tässä yhteydessä muistuttaa teitä siitä, että olette Postin hallintoneuvoston jäsen, ja hallintoneuvoston tehtävä on Posti Oy:n sivujen mukaan ja myöskin osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan "valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa ja että yhtiön asioita hoidetaan terveitä liikeperiaatteita ja kannattavuutta silmällä pitäen sekä lain, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokousten päätösten mukaan". Vastuumme on siis yhteinen tässä asiassa.

Toimintaympäristön raju muutos on ollut väistämätön, ja se ei johdu lainsäädännöstä, vanhasta tai nyt säädettävästä, vaan kansalaisten toimintatapojen muuttumisesta. Nyt meidän tehtävämme on katsoa eteenpäin ja myöskin katsoa postin jakeluketjun päässä olevien kansalaisten odotukset ja tarpeet, joihin me yhdessä vastaamme. Tämä vaatiikin meiltä joskus myös poikkeuksellisia ratkaisuja ja sellaisia ratkaisuja, joissa pyrimme arvioimaan, tarvitaanko poikkeuksellisia tiloja, kun meillä on maa, joka on pitkä, harvaan asuttu ja jossa meillä on myöskin pitkiä etäisyyksiä.

Juuri tämän vuoksi, että postilaki ei ole yksinkertainen kokonaisuus, on valmistelu tehty kahdessa vaiheessa. Ensin on ollut arviomuistio lausuntokierroksella, jolla olemme hakenneet laajaa palautetta kansalaisilta, elinkeinoelämältä, sanomalehdiltä, yrityksiltä, jakeluyrityksiltä ja toki myös Postilta. Sen jälkeen on rakennettu, tämän palautteen pohjalta, hallituksen esitys, joka on ollut uudelleen lausuntokierroksella, johon on saatu myös lainsäädännön arviointineuvoston lausunto ja jossa me olemme katsoneet, että olemme hakeneet mahdollisimman kokonaisvaltaisen ratkaisun, jolla pyritään huolehtimaan siitä, että Suomessa säilyy koko maassa viisipäiväinen jakelu.

Mutta sen viisipäiväisen jakelun turvaamiseksi meillä ei ole yhtäläisiä lähtökohtia. Meillä on ne yritykset, jotka — käyttäkseni ehkä sitä sanontaa, mikä usein täällä salissa kuuluu, "kermankuorinta" — ovat rakentaneet kaupunkeihin rakenteita, joissa palvelua pystytään turvaamaan osin seitsemänä päivänä mutta vähintään viitenä päivänä viikossa, osin kaksi kertaa päivässä. Haja-asutusalueilla näin ei ole, ja siksi joudumme poikkeuspykälän yleissääntelystä turvaamaan, että tämä jakelu siellä myös varmasti on. Näin edistämme tasa-arvoa ja huolehdimme siitä, että eriarvoisuutta ei synny, vaikka taistelemme digitalisaatiosta johtuen postiliikenteen harvenemista ja vähenemistä vastaan.

Posti on valtion omistama yhtiö, ja me yhdessä vastaamme Postin toiminnasta, myös hallintoneuvoston jäsenet. Mutta tässä ei ole kysymys nyt Posti Oy:stä, vaan tässä on kysymys postilainsäädännöstä, ja se postilainsäädäntö rakennetaan kaikille niille toimijoille ja etenkin kansalaisten turvaksi ja postinjakelua mahdollistavaksi kokonaisuudeksi. Ja siellä edelleen huolehditaan siitä, että meillä säilyy viestialaisuus, että meillä säilyvät yleispalveluvelvoitteen tuomat yleiset periaatteet ja että siellä edelleen säilyy Viestintäviraston vastuu.

Näin ollen meidän tehtävämme on pyrkiä huolehtimaan siitä, että ne kaikki lainsäädännöt, joita me teemme myös muilla alueilla, kuten tässä tapauksessa esimerkiksi liikennekaaren kautta, yhdessä tukevat sitä, että meille syntyy kannattavaa jakelua koko maassa. Sitä kautta turvataan yrittäjyyttä, palveluiden syntymistä ja työllisyyttä, ja se on meidän yhteistä tavoitettamme ja meidän yhteistä vastuutamme. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle matkustajien ja matkatavaroiden kuljettamisesta meritse vuonna 1974 tehdyn Ateenan yleissopimuksen vuoden 2002 pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä merilain ja valmismatkalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 271/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueilla koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 2/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

18.59 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä 2/2017 esitetään laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueilla koskevan lainsäädännön muuttamista. Muutoksen tavoitteena on edistää tuettujen laajakaistaverkkojen rakentamista lisäämällä julkisen tuen osuutta hankkeiden kokonaiskustannuksista. Käytännössä muutos tarkoittaa sitä, että tuen saajan maksettavaksi jäävät rakentamiskustannukset alenevat. Tämä mahdollistaa edullisemmat liittämismaksut liittymien tilaajille ja siten lisää liittymien kysyntää. Lisääntynyt kysyntä tietää suurempaa maksavien asiakkaiden määrää ja siten parantaa hankkeiden kannattavuutta.

Edelleen muutoksella sallitaan entistä useammalle laajakaistahankkeelle kunnan ja muiden julkisten tahojen lisätukia esimerkiksi takausten ja edullisten lainaehtojen muodossa. Tämä helpottaa tuettujen laajakaistahankkeiden rahoitusta, ja siten sen odotetaan lisäävän teleyritysten kiinnostusta osallistua laajakaistahankkeisiin. Esitetyt muutokset tukevat myös hallituksen kärkihankkeita, sillä ne vähentävät kaikkien tukiprosessiin osallistuvien tahojen, erityisesti tuen hakijoiden ja Viestintäviraston, hallinnollista taakkaa sujuvoittamalla säädöksiä.

Lisäksi muutokset edistävät digitaalisten julkisten palveluiden käyttöä ja saatavuutta eli niin sanottua Digi1-kärkihanketta sekä digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön kehittymistä eli Digi2-kärkihanketta. Lisäksi lainsäädännön muuttamisessa huomioidaan maakuntien liittojen lakkauttaminen maakuntaudistuksen yhteydessä. Muutokset toteutetaan tekemällä seuraavat muutokset lainsäädäntöön:

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Tähän asti tukea on voinut saada vain alueilla, joilla on asunut vähemmän kuin 5,4 prosenttia Manner-Suomen väestöstä. Tämän lain voimaantulon jälkeen kilpailutettavilta hankkeilta poistuu tuen sitominen väestötiheyteen eli myös nämä niin sanotut punaiset alueet tulevat tuen piiriin. Tukea ei kuitenkaan edelleenkään voida myöntää markkinaehtoisille alueille.

Maakuntauudistuksen on määrä tulla voimaan 1.1.2019. Tämän johdosta maakuntien liitot lakkautetaan 31.12.2018 ja laissa olevat maakuntien liittojen tehtävät muutetaan määräaikaisiksi ja ne ovat voimassa vuoden 18 loppuun asti.

Samoin tukihakemus Viestintävirastolle on tehtävä 31.12.2018 mennessä. Maakuntien liittojen tehtävät ajoittuvat hankealueiden määrittelyyn sekä hankkeen toteuttajan kilpailuttamiseen ja valintaan ennen Viestintävirastolle tehtävää tukihakemusta.

Tähän asti tilaajajohdon tukikelvoton osuus on ollut kaksi kilometriä. Esityksessä tukikelvoton osuus lyhennetään 100 metriin, ja siihen liittymän tilaajalla on mahdollisuus hakea kotitalousvähennystä työn osalta.

Euroopan komission notifiointiprosessissa hyväksymä laajakaistahankkeen päättymisen määräaika on 31.12.2019. Tämän johdosta lakiin esitetään lisättäväksi, että maksushakemus Viestintävirastolle on tehtävä 30.6.2019 mennessä. Tällöin Viestintävirasto ehtii käsitellä ja maksaa tuet vuoden 2019 loppuun mennessä.

Erilaisten julkista tukea sisältävien rahoitusinstrumenttien käyttöä on voitu soveltaa tähän asti vain ennen 12.11.2012 kilpailutettuihin hankkeisiin. Esityksen mukaan jatkossa näitä instrumentteja voidaan soveltaa kaikkiin hankkeisiin, joihin Viestintävirasto ei ole vielä maksanut tukea. Korotettua 90 prosentin tuki-intensiteettiä on voitu soveltaa vain näihin 2012 kilpailutettuihin hankkeisiin. Esityksen mukaan korotettua tuki-intensiteettiä voidaan soveltaa kaikkiin hankkeisiin, joihin Viestintävirasto ei ole vielä maksanut tukea.

Esitetyt lainsäädäntömuutokset eivät edellytä muutosta eduskunnan Viestintävirastolle myöntämään valtiontuen myöntämisvaltuuteen. — Kiitoksia.

19.04 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies, arvoisa ministeri! Esityksessä ehdotetaan laajakaistan rakentamisen tuesta haja-asutusalueella annettua lakia muutettavaksi siten, että tuen myöntämistä ei tulevaisissa hankkeissa rajattaisi ainoastaan niille alueille, jotka ovat väestötiheydeltään sellaisia, että enintään 5,4 prosenttia asuu yhtä harvaan tai harvemmin asutulla alueella. Tämä esitys on enemmän kuin tervetullut erityisesti tuonne maaseudulle.

Nopea laajakaista -hanke käynnistyi hallituksen periaatepäätöksellä jo vuonna 2008. Tämän hankkeen tarkoituksena oli varmistaa valtion tuen avulla nopeiden laajakaistaverkkojen rakentaminen alueille, joille kaupalliset operaattorit eivät tulisi kiinteää laajakaistaa koskaan rakentamaan. Hankkeen päämääränä oli, että vuoden 2015 loppuun mennessä yli 99 prosentilla käyttäjistä olisi saatavilla 100 megan laajakaistayhteys enintään kahden kilometrin etäisyydellä vakituudesta asuinpaikasta tai yrityksen toimipisteestä. Tästä hallituksen tavoitteesta ollaan tällä hetkellä pahasti myöhässä.

On olemassa hyväuskoisia kuntia, jotka luottivat hallituksen esityksen kannustamina pioneerityöhön, ja laajakaistaverkkojen rakentaminen alkoi useilla alueille, muun muassa Rääkkylässä. Kunnassamme nähtiin välttämättömänä kunnan koosta ja talouden resursseista huolimatta huolehtia siitä, että kuntalaisemme saisivat tietoliikenneyhteydet osana infran peruspalveluja. Lisämotivaationa kiinteään laajakaistan rakentamiselle oli myös digitaalisten palveluiden muodostaminen muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä sähköisen asioinnin kehittäminen.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Laajakaistaverkosta pitää ymmärtää, että se on perusinfraa kuten tiestömme. Kiinteä laajakaistaverkko on elintärkeä haja-asutusalueella jo kansalaisten yhdenvertaisuutta ajatella, eikä tietoverkkojen rakentamisen tule kuulua kuntien tehtäviin vaan valtion, kuten vuoden 2008 periaatepäätöksessä mainitaan. Maan hallituksen kärkihanke, digitalisatio ja sähköisten palveluiden kehittäminen, ei ilman kiinteää laajakaistaa ole mahdollinen haja-asutusalueilla, kun siellä eivät edes matkapuhelimet aina toimi. Onkin syytä, että valtioneuvosto tekee nykyiseen rahoitusjärjestelmään sellaisia muutoksia, että kuntien ja tietoverkkoyhtiöiden talousvastuita helpotetaan. Toivottavasti tämä hallituksen esitys tuo lisävaloa tähänkin asiaan.

19.07 **Mirja Vehkaperä kesk:** Arvoisa herra puhemies! Suomeen on rakennettu laajakaistaa kuin Iisakinkirkkoa. Laajakaista kaikille -hanke on lanseerattu, voi sanoa, melkein vuosikymmen sitten, ja Nopea laajakaista -hanke on nyt juuri käynnissä. Meneillään on erilaisia hankkeita. Laajakaistahankkeita toteutetaan osuuskuntamuotoisina, kunnan omina, maakunnan omina, seudun omina, yksityisinä yrityksinä ja niin edelleen. Siis tämä kirjo on valtava, ja joskus on palautetta ollut siitäkin, olisiko valtion tai julkisen sektorin pitänyt ottaa vähän isompi koppi ehkä tästä, että koko Suomen laajakaistahankkeet olisi vedetty hieman valtiovetoisemmin. Mutta toisaalta kirjo on antanut sen, että erilaisiin alueisiin, erilaisiin tarpeisiin on pystytty räätälöimään sitä laajakaistahanketta parhaalla mahdollisella tavalla.

Mutta kaikkein tärkein asia on se, että julkista rahaa käytetään näiden hankkeiden tukemiseen ja käytetään nyt sitten entistä joustavammin. Julkinen hankkeen tuki on ohjattu alueille, joilla ei ole markkinaehtoisesti kannattavaa investoida kiinteän verkon rakentamiseen esimerkiksi alhaisten tilaajamäärien ja pitkien etäisyyksien vuoksi.

No, meiltä monesti kysytään, kannattaako tukea mobiilia vai valokuitua, ja vastaus on varmasti pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen alueilla ja Suomessa se, että tarvitsemme molempia. Valokuituyhteyksiä tarvitaan etenkin toimintavarmuutta ja huippunopeutta vaativiin palveluihin. Kun haluamme edistää esimerkiksi etätyömahdollisuuksia, maatalousyrittäjyyttä laajasti, biotaloutta ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia eri puolilla Suomea — siis työllisyyttä — niin me tarvitsemme moitteettomasti toimivia ja kattavia tietoliikenneyhteyksiä.

Tähän asti ohjelman etenemistä ovat hidastaneet liian tiukat ehdot tuen hyödyntämisessä. Lisäksi rahoja on jäänyt käyttämättä joka vuosi. Nyt siis ehtoja väljennetään, jotta laajakaistojen rakentamiseen tulee vauhtia ja yhä useampi suomalainen saa toimivan verkkoyhteyden. Esteitä on poistettu siis ennenkin näiden hankkeiden aikana. Esimerkiksi etukäteismaksatus on tullut näille hankkeille — ihan viime vaalikauden loppupuolella teimme tämän muutoksen.

Nyt käsillä oleva lakimuutos siis tuo parannusta siihen, että aiemmin viimeiset 2 kilometriä sitä valokuitukaapelin rakentamista eivät ole olleet tukikelpoisia. Jatkossa tämä omavastuumatka on vain 100 metriä, eli tuen hyödyntäminen helpottuu merkittävästi ja kynnys tarttua tukeen madaltuu. Ja bonuksena sitten vielä kaiken päälle on se, että kotitalousvähennyksen hyödyntäminen sen työn osalta on mahdollista. Lisäksi julkisen tuen osuutta hankkeiden kokonaiskustannuksista lisätään ja entistä useammalle laajakaistahankkeelle salliitaan lisätukea muun muassa takausten ja edullisten lainaehtojen muodossa.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

No, lisäksi olen saanut palautetta siitä, että saavatko nyt, näiden tukiehtojen helpottuessa, meneillään olevat hankkeet, tai hankkeet, jotka on jätetty, tukea, vai mitä näille oikein tapahtuu. Mutta ministeri tuossa kertoi, että tukea, näitä helpotuksia, voivat nyt saada ne hankkeet, joille ei tukea vielä ole maksettu. Se on ilmeisesti se tulkinta, jota näissä käytetään. Siis varmasti hankkeet, jotka ovat nyt vireillä, voivat ajatella hyötyvänsä tästä uudesta laista — ne, joille ei todellakaan ole maksettu vielä tätä julkista tukea. Vanhojen hankkeiden toimintaedellytyksiä puolestaan parannettaisiin esimerkiksi tuki-intensiteettiä korrattamalla. Ja tukea saa jatkossa myös vähemmän harvaan asutuille alueille, kun alueen väestötiheyden perusteella ei enää rajoiteta tuen saantia.

On siis huomattava, että meneillään on paljon uudistuksia, jotka tarvitsevat laajakaistayhteyksiä. Otan esimerkiksi nämä sähköiset postilaatikot, joista puhuimme äskettäin, tai liikennepalvelut tai jopa peruskoulun digiloikan mahdollistamisen uusien oppimisympäristöjen, sisältöjen ja pedagogiikan muodossa.

19.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Oikeastaan edellinen edustaja Vehkaperä tuossa aivan lopussa otti esille sen, mistä itse ajattelin puhua. Se on tämä kouluissa tapahtuva digiloikka, ja itse asiassa tällä on erittäin iso merkitys juuri näihin. Nyt meillä ovat monet koulut edelleen sellaisien yhteyksien päässä, että tämä digiloikka on kiinni ei enää oppimateriaaleista eikä osaamisesta — lapsethan osaavat jo kaiken ja opettajatkin kiihtyvällä tahdilla — vaan se on kiinni siitä, että tekniikka ei toimi. Silloin pidän erittäin myönteisenä, että näitä elävän maaseudunkin kouluja saadaan kuituyhteyden päähän, ja itse asiassa eivät edes kaikissa taajamakouluissakaan nämä yhteydet ole sellaisella tasolla. Olen saanut itse entisenä opettajana yhteydenottoja esimerkiksi huolestuneilta abiturienteilta sähköisiä ylioppilaskirjoituksia ajatellen, miten nämä yhteydet toimivat, kun keväällä on aika kirjoittaa — ja hetken päästä jo kaikki kirjoitukset — sähköisesti.

Tämä on kallis urakka, mutta kun tuossa edellisessä kohdassa puhuttiin postinjakelusta, niin pidän kyllä paljon myönteisempänä sitä, että me laitamme niitä kymmeniä miljoonia mieluummin tähän, että rakennamme toimivat sähköiset verkot, kerran täällä on se tulevaisuus, haluamme tai emme. Silloin on hyvä, että etätyö toimii ja digipalvelut saadaan toimimaan. Meillä on erilaisia suunnitelmia myös kuljetukseen ja liikenteeseen. Eli digiloikka pitää nyt oikeasti Suomessa ottaa sillä tavalla kuin ministeri Berner, joka on siinä ottanut hyvän otteen. Tämä työhän on aloitettu jo aikanaan — itse asiassa taisi olla silloin ministerinä Suvi Lindén, kun tätä laitettiin liikkeelle — ja askelia on otettu, mutta ei tarvitse mennä kovinkaan syrjään, kun meillä on edelleen luvattoman heikkoja nettiyhteyksiä, [Puhemies koputtaa] ja hyvä, että tähän nyt tehdään parannusta.

19.15 Jukka Kopra kok: Arvoisa puhemies! Esitys laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueella koskevan lain muuttamisesta on varsin hyvä. Näitä kuituyhteyksiä on yritetty nyt vetää eri puolille Suomea jo monta vuotta, ja monessa tapauksessa rakentamisen esteeksi on muodostunut tiukka tukikriteeristö. Rahaakin on jäänyt käyttämättä, kun tukikelpoisia hankkeita ei ole ollut varatun summan edestä.

Laajakaistarakentamisen näkökulmasta Suomi on harmillisen harvaan asuttu maa. Suureen osaan Suomea ei mitenkään saada rakennettua nykyaikaisia kuituyhteyksiä liiketaloudellisesti kannattavasti ilman tukea. Laajakaistatuki on siis perusteltu.

Pari ajatusta toivon tämän sinänsä hyvän ja kannatettavan esityksen jatkojalostajille harkittavaksi. Voisivatko vapaa-ajan asuntojen valokuituyhteydet myöskin kuulua tuen pii-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

riin? EU-maaseuturahaston tukiehdossa ovat myös vapaa-ajan asuntojen valokuituverkoyhteydet tukikelpoisia. Nyt ja tulevaisuuden maaseudulla vapaa-ajan asunnon tai niin sanotun kakkosasunnon merkitys kasvaa kotitalouden toisena kotina ja pienyrityksen työpaikkana. Julkisuudessa on paljon ollut myös keskustelua kaksoispaikkakuntalaisuudesta.

Olisi varmasti myös hyvä, jos tukiehdot olisivat samanlaisia vapaa-ajan asuntojen suhteen laajakaistalaissa ja EU-maaseuturahaston tukiehdossa. Vapaa-ajan asunnot saataisiin uudessa laajakaistalaissa tukikelpoisiksi esimerkiksi siten, että hyväksyttäisiin ne kustannukset, jotka kohdistuvat tilaajayhteyden osalle, joka ulottuu enintään 100 metrin päähän käyttäjän vakinaisesta tai vapaa-ajan asuin- tai sijaintipaikasta. Tämän lisäyksen vaikuttavuus maaseudun elinvoimaisuuteen voisi olla erittäin suuri.

Edelleen tukikelvottomien niin sanottujen mustien ympyröiden poistoa maaseudulta tulisi harkita ja mahdollisesti saattaa nämäkin alueet tuen piiriin. Hallituksen esityksen mukaan tukikelpoisia eivät ole sellaiset kustannukset, jotka ovat alueella, joka ulottuu kahden kilometrin päähän sellaisesta liityntäpisteestä, josta voidaan tarjota edistyksellisiä viestintäverkkoja. Tässä yhteydessä kahden kilometrin etäisyydellä tarkoitetaan käytännössä Viestintäviraston merkitsemiä niin sanottuja mustia ympyröitä. Maininta on oikea silloin, kun kysymyksessä on kaupunkitaajama, jolla on aito mahdollisuus saada markkinaehtoisesti laajakaista- tai valokuituyhteys. Kuitenkin, jos tämä niin sanottu musta ympyrä on sijoitettu kunnan kirkonkylään tai muulle maaseutualueelle, niin pääsääntöisesti edellä mainittu edistyksellisten viestintäverkkojen tarjonta ei toteudu, ja voi kysyä, pitääkö teleoperaattorin ilmoitus valokuituverkkojen saatavuudesta paikkansa. On riski, että teleoperaattori näennäisellä ilmoituksella edistyksellisten viestintäverkkojen saatavuudesta Viestintävirastolle vain suojaakin omaa kupari- ja mobiililaajakaistan liiketoimintaa. Voi olla niinkin, että Viestintäviraston merkkiaamien mustien ympyröiden alueella maaseudulla ei käytännössä ole markkinaehtoista valokuituyhteyksien tarjontaa, koska isot teleoperaattorit eivät halua investoida valokuituverkkoihin maaseudulle. Tästä on viitteitä eri puolilta Suomea.

Toivon, että lakiesitystä tarkasteltaisiin valiokuntakäsittelyssä edellä esittämäni näkökohdat huomioiden.

19.18 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Laajakaista olisi jo alun perin Suomessa pitänyt rakentaa enemmän valtiovetoisesti, sillä onhan kyse liikenneväylästä. Teillä kulkeminenkin on Suomessa kaikille mahdollista. Minkä takia meidän laajakaistaverkkojemme käyttäminen on vain tiettyjen henkilöitten etuoikeus?

Ongelmaksi on koettu nyt semmoinenkin asia, että on rakennettu paljon pieniä laajakais- taverkkoja kyliin. Niitä on hallinnollisesti erittäin hankala pyörittää, onhan kyse osuuskun- nista monestikin, jotka niitä pyörittävät, ja meidän täytyy nyt miettiä jatkossa, millä tavalla pystyisimme yhdistämään näitä osuuskuntia ja rakentamaan laajempia kokonaisuuksia näistä. Esimerkiksi kunta olisi riittävän iso, jopa maakuntatasolla voitaisiin ihan tämmöi- siä asioita pyörittää. On todella tarpeetonta hallinnon ja byrokratian rakentamista, että on tehty näitä pieniä toimijoita.

Sain Lapista äsken erittäin hyvä viestin henkilöltä, joka vastaa Lapissa laajakaistahan- ketyöstä. Hän kirjoitti: "Olen tänään käynyt kierroksilla koululaisten liikenneturvallisuus- desta ja digitalisaation laajentamisesta ja siitä, miten kunnat pitää sitouttaa ohjelmaan ja valvomaan kokonaisetua toiminnallisesti. Avoin verkko on päivän sana." Avoin verkko on

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

päivän sana. Jatkammeko me sitä hommaa, että rakennamme suljettuja verkkoja? Eikö Suomessa olisi aika lähteä rakentamaan kuitenkin jo avointa verkkoa?

19.20 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on todella kannatettava. Toimivat ja mielellään myös vakaat ja nopeat sähköiset palvelut on saatava kaikkien suomalaisten saataville asuinpaikkaan katsomatta. Laajakaista onkin tuotava kaikkien suomalaisten ulottuville, ja tämä hallituksen esitys laajentaa laajakaistayhteyksien tuettua rakentamista ja samalla myös helpottaa laajakaistan leviämistä koko Suomeen.

Nyt tukea on jäänyt jopa käyttämättä, koska ehdot tuen saamiseksi ovat olleet aivan liian tiukat. Aiemmin viimeiset 2 kilometriä laajakaistakaapelia eivät ole olleet tukikelpoisia. Jatkossa omavastuumatka lyhenee 100 metriin, ja uusi esitys helpottaa erityisesti harvaan asutuilla alueilla tuen hyödyntämistä. Samalla myös erikokoiset laajakaistaa tarjoavat yhteisöt ja yritykset voivat toimia nykyistä joustavammin. Esitys on merkittävä parannus nykyiseen laajakaistatukeen ja helpottaa laajakaistan leviämistä. Tällaisia toimia tarvitaan, jotta koko Suomeen saadaan toimivat palvelut.

Sitten toisena asiana haluan ottaa vielä esille edustaja Kopran esille tuomat kaksi tärkeää asiaa. Toivon, että niitä asioita voidaan viedä eteenpäin myös tuolla valiokuntakäsittelyssä, sillä tosiasia on, että esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen valokuituyhteydet tulisi saada myöskin tuen piiriin, koska ne ovat myös siellä EU:n maaseuturahaston tukiehdoin mahdollisia. Pitää muistaa, että meillä myös tuolla maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa pyritään viemään niitä asioita eteenpäin, että vapaa-ajan asuntojen muuttamista pysyvään asumiseen joustavoitetaan. Se olisi todella tärkeä, tämä asia, ja toinen on niin sanottujen tukikelvottomien mustien ympyröiden poistaminen maaseudulta. Toivottavasti tämä myöskin huomioidaan.

19.22 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Olemme tänään tässä salissa puhuneet paljon yhdenvertaisuudesta ja työllisyydestä, ja näen tämän laajakaistarakentamista lisäämään tarkoitetun lain muun muassa näiden asioiden toteutumisen kannalta hyvin kannatettavana esityksenä. Uskon, että tällä esityksellä voidaan lisätä laajakaistan leviämistä koko Suomeen. On harmillista, että nykyinen lainsäädäntö on aiheuttanut tilanteen, jossa tukea on jäänyt jopa käyttämättä liian tiukkojen ehtojen vuoksi. Uskon, että tämä hyödyttää erityisesti harvaan asuttuja seutuja.

Tavoite saada koko Suomeen toimivat laajakaistat on yhteinen, ja sen tavoittamiseksi tarvitaan toki monia keinoja, ja tämä on yksi toivottava sellainen. Tärkeää on kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että hakemusten fokus on kaikkein eniten tukea tarvitsevilla alueilla, ja tämän varmasti huomioimme valiokuntakäsittelyssä. Myös itse kannatan edustaja Kopran ja edustaja Torniainen tässä jo esille ottamia seikkoja valiokuntakäsittelyssä esille otettaviksi.

19.24 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa puhemies! Arvoiset edustajat! Kiitoksia näistä palautteista ja näkökulmista. Haluan vielä tuoda esille, että hallitus on toivonut, että valiokunta ja eduskunta käsittelevät tämän esityksen kiireellisenä, ja odotan myöskin hyvää vuorovaikutusta ja myönteistä suhtautumista tämän esityksen eteenpäin viemiseksi. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan liitteisiin tehtyjen muutosten hyväksymisestä sekä laeiksi muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 3/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelu

19.24 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä kyseinen esitys on todella paksu paperinippu. Syy, minkä takia minä halusin nyt esittää muutaman sanan tästä paperista, on se, että tämä saattaa tulla meille yllättäen kalliiksikin. Elikkä meillä on vasta käsitelty nitraatti- ja typpidirektiiveihin liittyviä asioita, ja meillä on monia muitakin merenkulkuun liittyviä asioita ollut esillä. Tämä on iso nippu paperia luettavaksi ja selvitettäväksi. Katselin vain tämän otsikkotasolla ja totesin, että meidän on valiokunnassa kiinnitettävä tähän todella huomiota, ettei täällä ole mitään mörköä, joka tulee meidän liikkumisellemme todella kalliiksi.

Tässä on erityisesti ympäristöpuoleen liittyviä asioita. No, onneksi se ei tullut meille ympäristövaliokuntaan, koska samoja ihmisiä meitä on kummassakin valiokunnassa tätä asiaa käsittelemässä. Mutta tässä on hyvin paljon ympäristöpuolen asioita, on öljysäiliöiden väliset lastisiirrot, on käymäläjätevesiasiat, kiinteitä jätteitä koskevaa kokonaisuudistusta, hiilidioksidipäästöjä ja kaikkia tällaisia asioita mukana.

Suomi on saareissa, ja lähes kokonaisuudessaan Suomen vienti on kiinni siitä, minkä hinnoista on meidän merenkulkumme. Toivottavasti tämä ei tule tuomaan meille lisää ongelmia ja esteitä tämän asian hoitamisessa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahankeräyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 264/2016 vp

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle siivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

19.26 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys rahanke-räyslain muuttamisesta ansaitsee kyllä kehunsa. Jos ja kun tämä esitys tulee voimaan, se tu-kisi suomalaista kulttuuria ja korkeakoulutusta. Erityisesti ammattikorkeakouluissa on iloittu siitä, että niille säädettäisiin nyt oikeus toimeenpanna rahankeräyksiä niiden lakisää-teisistä tehtävistä huolehtimiseen sekä vuosina 17—19 ammattikorkeakoulun pääomitta-miseksi. Esimerkiksi meillä Jyväskylässä paikallisen ammattikorkeakoulun edustajat ovat sanoneet tämän avaavan uusia mahdollisuuksia heidän oman toimintansa kehittämiseksi. Ainoa isompi kritiikin kohde on tämän valtiontaloudelle kustannusneutraalin esityksen määräaikaisuus. Siksi ehdottaisinkin esimerkiksi sitä, että nyt tästä esityksestä saatujen ko-kemusten perusteella pohdittaisiin vielä ennen vaalikauden loppua tämän muutoksen teke-mistä pysyväksi.

19.28 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Kannatan tätä esitystä, ennen kaik-kea sitä, että tässä autetaan eri tahoja niiden oman toiminnan kehittämisessä ja sillä tavalla vähennetään byrokratiakokonaisuutta. Tässä yhteydessä haluan tuoda esille sen, että toi-von rahankeräyslain muuttamista laajemminkin, ja siinä tapauksessa tuon esille oman lakia-loitteeni siitä, että arpajaislakia muutettaisiin sellaiseksi, että siinä helpotettaisiin eri taho-jen rahankeruumahdollisuuksia eikä kaikessa aina tarvitsisi olla niin paljon byrokratiaa ja lupaprosesseja pientenkin rahamäärien hakemisessa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otetaanko tähän väliin ministeri Risikko? Ole hy-vä, ja sen jälkeen jatkamme puhujalistaa.

19.28 **Sisäministeri Paula Risikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hal-litus esittää rahankeräyslakia muutettavaksi. Voimassa olevan lain mukaan Kansallisgalle-rialla ja yliopistoilla on oikeus toimeenpanna luvanvaraisesti rahankeräyksiä toimintansa pääomittamista varten vuosina 2014—2017. Sisäministeriössä on elokuussa 2016 käynnis-tetty rahankeräyslain uudistamiseksi hanke, jonka yhteydessä julkisyhteisöjen asema ra-hankeräysten toimeenpanijoina arvioidaan nykyistä lainsäädäntöä laajemmin. Kansallis-gallerian ja yliopistojen pääomittamista varten toimeenpantavien rahankeräysten jatkuvuu-den turvaamiseksi rahankeräyslain uudistamistyön ajaksi hallitus esittää, että Kansallisgal-lerian ja yliopistojen pääomittamista varten toimeenpantavilla rahankeräyksillä asetettua määräaika jatketaan vuoden 2019 loppuun. Lisäksi rahankeräysoikeutta esitetään säädet-täväksi myös ammattikorkeakouluille.

Ammattikorkeakoulut muodostavat yhdessä yliopistojen kanssa Suomen korkeakoulu-laitoksen. Ammattikorkeakoulujen oikeudesta toimeenpanna rahankeräyksiä ei säädetä erikseen rahankeräyslaissa, eivätkä ammattikorkeakoulut täytä voimassa olevan rahanke-räyslain mukaisia luvan saamisen edellytyksiä. Yliopistojen oikeudesta rahankeräykseen

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

säädettiin vuonna 2014 vastaavasta syystä. Ammattikorkeakoulujen saaminen nopeasti, ennen rahankeräyslain kokonaisuudistusta, rahankeräysoikeuden piiriin on tärkeää ammattikorkeakoulujen taloudellisen aseman ja toimintaedellytysten parantamiseksi. Rahankeräysoikeutta tukee käyttöön otettava lukuvuosimaksupakko, joka koskee opintonsa 1. päivänä elokuuta 2017 tai sen jälkeen aloittavia EU-/ ETA-alueen ulkopuolelta tulevia opiskelijoita. Ammattikorkeakouluilla on oltava apurahajärjestelmä tähän maksulliseen tutkintokoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden tukemiseksi.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmaan sisältyy tavoite ammattikorkeakoulujen pääomittamisesta 24 miljoonalla eurolla vuonna 2018. Pääomituksen toteutustavasta ei ole päätöksiä. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista ammattikorkeakouluille pääomituksen toteuttamista yliopistoille ja Kansalligallerialle mahdollistetun niin sanotun vastinrahakeräyksen tapaan, jossa valtion sijoitus kuhunkin ammattikorkeakouluun olisi riippuvainen niiden itse keräämästä pääomasta. Tämän pääomittustavan mahdollistaminen ammattikorkeakouluille edellyttää, että niille säädetään oikeus rahankeräyksen toimeenpanoon samaan tapaan kuin yliopistoille. Edellä mainituista syistä johtuen ehdotetaan, että ammattikorkeakouluille säädetään yliopistoja vastaava oikeus toimeenpanna rahankeräyksiä niiden lakisääteisistä tehtävistä huolehtimiseen sekä vuosina 2017—2019 ammattikorkeakoulun pääomittamiseksi. — Kiitos!

19.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Tämä on erittäin tervetullut toimenpide, joka nyt laajentaa tätä Kansalligallerian ja yliopistojen mutta myös ammattikorkeiden rahankeräysoikeutta. Se on hyvä, että meillä on tällaisia malleja.

Kun rahankeräyslaki nyt on tietyllä tavalla auki, niin haluan nostaa esille tämän jo edellisellä vaalikaudella aika laajastikin kansanedustajien keskuudessa tukea herättäneen rahankeräyslain suuremman uudistuksen, jota nyt ollaan suunnittelemassa. Itse kannatan vahvasti sitä, että avoimuus ja jälkikäteisvalvonta olisivat tulevaisuudessa riittäviä tällaisen keräyksen järjestämiseksi, on sitten kyse vaikkapa yhdistyksestä. Eli turhaa byrokratiata voitaisiin purkaa ja raskaan lupamenettelyjärjestelmän sijaan siirryttäisiin rekisteriin, joka olisi esimerkiksi verkossa kaikkien selattavissa ja tutkittavissa, ja jälkivalvonta sitten toimisi sen osalta. Joukkorahoitus on kuitenkin tullut jäädäkseen Suomeenkin, ja tuntuu hullulta, että aikanaan ulkomaista palvelua joutui käyttämään esimerkiksi Linda Liukas, Hello Rubyn tekijä, joka keräsi yli 220 000 euroa tämän Kickstarter-pohjan kautta. Miksi meillä ei voisi olla tämäntyyppisiä malleja myös Suomessa ja voitaisi hoitaa niitä Suomessa? Uskoisin, että ne olisivat silloin paremmassa valvonnassa ja seurannassa, kun ne olisivat suomalaisia pohjia, ja ehkä ne voisivat tähän maahan jotain työllisyttäkin lisää tuoda.

19.34 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoite pidentää yliopistojen ja Kansalligallerian rahankeräysoikeuksia rahankeräyslain uudistamistyön ajaksi on kannatettava, ja on hyvä, että myöskin ammattikorkeakoulut pääsevät tulevaisuudessa tämän lain piiriin. Yksityishenkilöille on ollut käytössä verovähennysoikeus: jos yksityishenkilö tekee korkeakoululle lahjoituksen, joka on yli 850 euron arvoinen, niin yksityishenkilö voi tämän verotuksessa vähentää. Mutta se koskee ainoastaan ansiotuloja. Useat henkilöt, jotka eivät ole välttämättä enää ansiotyössä tai ovat toimineet esimerkiksi yrittäjinä, ovat ilmaisseet, että heillä olisi halukkuutta osoittaa kiitollisuuttaan korkeakoululle,

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

josta he ovat oppinsa aikanaan ammentaneet. Ministeri, toitte esiin, että amkin pääomitukselta ei ole vielä tarkkoja selvityksiä. Kuitenkin toivoisin, että voitaisiin tulevaisuudessa miettiä myöskin sitä, että tämä yksityishenkilöiden verovähennysoikeus voitaisiin kohdistaa myös pääomatuloihin, ei pelkästään ansiotuloihin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain, rikoslain 41 luvun 1 §:n ja poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 266/2016 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

19.35 Sisäministeri Paula Risikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-aseen hankkimista ja hallussapitoa koskevia säännöksiä. Esityksen tavoitteena on uudistaa aselupamenettely aseturvallisuutta vaarantamatta. Nykyinen aselupamenettely vaatii useita henkilökohtaisia käyntejä poliisilaitoksella, ja se koetaan monimutkaiseksi ja hankalaksi sekä poliisiin että harrastajien kannalta.

Uudistuksen taustalla on poliisin lupahallintostrategia vuodelta 2012, jonka mukaan kaikkiin lupalajeihin tehdään samat kehittämistoimet eli lupaprosesseja selkeytetään, otetaan käyttöön sähköinen asiointi, luovutaan kotipaikkasidonnaisuudesta ja vähennetään turhaa käyntiasiointia. Vastaavat uudistukset on tehty jo passeihin, henkilökortteihin ja yksityisiin turva-alan säädöksiin. Hankkeella toteutetaan myös hallituksen norminpurkavoitetta.

Kaksivaiheinen hankkimis- ja hallussapitolupamenettely yhdistettäisiin esityksen mukaan aselupamenettelyksi. Aselupa olisi ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voitaisiin liittää oikeus aseiden hankkimiseen. Aselupaa voisi hakea sähköisesti, eikä lupahakemista olisi sidottu enää hakijan kotikuntaan, mikä joustavoittaisi menettelyä.

Sähköisen menettelyn rinnalla säilyisi mahdollisuus hakea lupaa poliisilaitoksella asioimalla. Hakija ei kuitenkaan voisi valita poliisilaitosta, joka käsittelee hänen lupahakemuksensa. Aseluvan hakijan soveltuvuuden arviointia kehitettäisiin kohdistamalla nykyisessä lupaprosessissa hakemuksen tekniseen käsittelyyn ja soveltuvuustestin suorittamiseen käytettävä aika ja poliisiresurssit uuden lupamenettelyn myötä mahdollistuvaan hakemuksen entistä yksilöllisempään käsittelyyn. Nykyisestä soveltuvuustestistä siis luovuttaisiin, koska sen hyödynnettävyys on ollut huono eikä se ole tuonut lisäarvoa aseturvallisuuteen. Testillä ei ole ollut merkitystä hakemuksen menestymisen kannalta, eikä testin antama palaute ole johtanut yhteenkään kielteiseen päätökseen aseiden hankkimislupa-asiassa. Aseluvan hakijan soveltuvuuden arviointia tehostettaisiin uudessa lupamenettelyssä tekemällä

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

haastattelusta entistä yksilöllisempi sekä hyödyntämällä viranomaisella jo olevia tietoja entistä paremmin lupaharkinnassa.

Esityksessä ehdotetut lupamenettelyn kehittämistoimet, kuten sähköisen asioinnin käyttöönotto, vähentäisivät merkittävästi hakemuksen vireillepanoon ja tekniseen käsittelyyn sitoutuvia henkilöresursseja. Poliisin henkilöstön työaikaa olisi käytettävissä teknisluontoisen työn sijaan enemmän hakijan soveltuvuuden ja muiden lupien myöntämisen edellytysten arviointiin.

Voimassa olevan ampuma-aselain mukaan kaikki hankitut aseet ja aseiden osat esitetään poliisille lukuun ottamatta tiedostonpitoon oikeutetun keräilijän aseita ja osia. Käytännössä siis asetta, joka on jo kertaalleen esitetty poliisille, käydään esittämässä uudelleen omistajan vaihtuessa. Esityksen mukaan aseiden esittämistä nyt siis vähennettäisiin. Suomessa toimivalta ase-elinkeinonharjoittajalta hankittua asetta ei pääsääntöisesti esitettäisi poliisilaitoksella, vaan elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi luovutuksesta poliisin asetietojärjestelmään. Yksityisten välisellä luovutuksella siirtynyt ase tulisi esittää poliisille, jos aseiden luovuttajan hallussapitoon oikeuttava lupa olisi myönnetty ennen vuotta 2000. Tuota vuotta aikaisemmin myönnettyjen lupien osalta saattaa poliisin asetietojärjestelmässä olevissa aseiden yksilöintitiedoissa olla puutteita ja virheellisyyksiä johtuen rekisterinpidossa tapahtuneista merkittävistä muutoksista. Lisäksi poliisi voi aina tarvittaessa pyytää aseiden esittämistä.

Jatkossa ase-elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi aseiden ja osien, tehokkaiden ilma-aseiden ja kaasusumuttimien yksilöintitiedot sekä patruunavarastot poliisin asetietojärjestelmän sähköistä asiointia käyttämällä. Ilmoitus siis korvaisi nykyinsäädännön mukaisen tiedostonpitovelvoitteen ja parantaisi aseiden elinkaaren ja sijaintitietojen hallintaa sekä mahdollistaisi sähköisen asioinnin käyttöön ottamisen lupamenettelyssä. Siirtymäaikana ennen sähköisen asioinnin käyttöön ottamista tiedot voitaisiin toimittaa poliisille sähköisessä muodossa, josta ne siirrettäisiin massasiirtona asetietojärjestelmään.

Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan asekeräilijöillä ei olisi enää oikeutta pitää tiedostoa hankkimistaan aseista ja aseiden osista hallussapitoon oikeuttavan luvan hakemisen sijaan, vaan keräilijöiden tulisi hakea aseille ja aseiden osille aselupaa. Uusi lupamenettely olisi niin joustava ja selkeä, ettei poikkeusmenettelylle olisi tarvetta. Ennen lainmuutosta hankitut aseet ja aseiden osat luvitettaisiin vuoden siirtymäaikana maksutta. Tällä esityksellä ennakoitaisiin myös asedirektiivin hyvin todennäköistä muutosta, jolla keräilijät tullaan sisällyttämään direktiivin soveltamisalaan, minkä jälkeen tiedostonpito ei tule olemaan enää mahdollista.

Esitettyjen muutosten myötä lupamenettelystä tulisi sujuvampaa niin lupaviranomaisien kuin hakijankin kannalta. Luvanhakijan osalta uudistukset vähentäisivät pakollista käyntiasiointia poliisilaitoksella, ja lupaviranomaisen osalta hakemuksen tekniseen käsittelyyn ja hakijan asiakaspalveluun kuluva aika voitaisiin kohdistaa hakijan soveltuvuuden arviointiin ja lupahakemuksen perusteiden selvittämiseen.

Arvoisa puhemies! Pyydän kaikkia kuulijoita huomioimaan, että aseluvan saaminen ei tällä esityksellä millään lailla helpotu, vaikka prosessia sujuvoitetaan, sillä luvan myöntämisen edellytykset säilyisivät ehdotuksen mukaan ennallaan. Hallituksen esityksen mukainen lupa- ja valvontaresurssien parempi kohdentaminen kuitenkin parantaisi aseturvallisuutta. Esimerkiksi ampuma-aseet ja aseiden osat merkittäisiin poliisin asetietojärjestelmään heti, kun ne valmistetaan tai tuodaan Suomeen. Tämä aseiden koko elinkaaren seuran-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

ta asetietojärjestelmässä mahdollistaisi nykyistä tehokkaamman viranomaisvalvonnan ja poistaisi erillisten tiedostojen käytöstä syntyviä virhemahdollisuuksia.

Muutokset on tarkoitettu pääosin tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sähköistä asiointia vaativat muutokset tulisivat kuitenkin voimaan vasta joulukuussa 2018, jolloin poliisin asetietojärjestelmän uudistuksen on tarkoitus olla voimassa.

Arvoisa puhemies! Vielä yksi asia tähän loppuun: Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös poliisilain sisäänpääsyä ja etsintää koskevaa pykälää. Lausuntokierroksella eduskunnan apulaisoikeusasiamies on ehdottanut, että poliisille tulisi säätää oikeus aseiden väliaikaisen haltuunoton toteuttamiseksi päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan. On nimittäin totta, että voimassa oleva lainsäädäntö on poliisin toiminnan kannalta ongelmallinen, sillä aselaki edellyttää poliisin ryhtyvän toimenpiteisiin eli ottamaan aseet haltuun, jos on perusteltu syy epäillä, että asetta, sen osia tai patruunoita käytetään väärin taikka jos ampuma-aseluvan peruuttaminen on vireillä. Poliisilla ei kuitenkaan ole toimivaltuutta toimeenpanna aselain edellyttämää väliaikaista haltuunottoa. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on lausunnossaan juuri tähän kiinnittänyt huomiota. Nimittäin poliisilla voi olla tietoa esimerkiksi aseenhaltijan jatkuvista ongelmista alkoholin tai huumeiden kanssa yhdistettynä vaikeaan elämäntilanteeseen, ja väärinkäytön vaara on voitu todeta ilmeiseksi. Vaikka laki edellyttää poliisia ryhtymään toimenpiteisiin aseiden haltuun ottamiseksi, poliisilla ei kuitenkaan ole tällä hetkellä toimivaltaa mennä noutamaan aseita aseenhaltijan kodista, jos siellä ei ole tapahtunut rikosta, jota voitaisiin selvittää, tai jos ei ole akuuttia tilannetta eli välitöntä hengenvaaraa käsillä. Eli tässä on ollut selvä ongelma, ja laki on edellyttänyt mutta ei ole antanut toisessa laissa toimivaltaa, ja nyt sitä on sitten pyritty korjaamaan.

Mielelläni vastaan sitten kysymyksiin. — Kiitoksia.

19.44 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ampuma-aselain ampuma-aseiden hankkimista ja hallussapitoa koskevia säännöksiä, poliisilakia ja rikoslakia. Esityksen tavoitteena on aselupamenettelyn uudistaminen turvallisuutta vaarantamatta. Tavoite on hyvä.

Esityksessä on paljon hyvää mutta myös sellaista, joka pistää ajattelemaan esityksen kehittämistä. Pidän hyvänä sitä, että aselupaa voi hakea jatkossa sähköisesti. Tämä joustavoittaa ja nopeuttaa lupamenettelyä ja vähentää henkilökohtaisen asioinnin tarvetta poliisiasemalla. Tämä korostuu erityisesti siellä, missä poliisiasemat ovat harvassa. Poliisijohdon tarkoitus on edelleen vähentää poliisilaitosten ja sitä kautta lupakanslioiden määrää, jolloin myös aseasioita käsitteleviä henkilöitä on entistä harvemmassa.

Sähköisen menettelyn rinnalla säilyisi perinteinen mahdollisuus hakea henkilökohtaisesti lupaa poliisilaitokselta. Erinomaisena uudistuksena pidän sitä, että aseluvan hakeminen ei olisi jatkossa sidottu hakijan kotikuntaan tai kotipaikkaan vaan lupahakemuksen voisi jättää haluamalleen poliisilaitokselle esimerkiksi lomareissulla.

On myös tarkoituksenmukaista, että jatkossa vuonna 2011 voimaan tulleen aselain mukaisesta soveltuvuustestistä lupamenettelyn yhteydessä luovuttaisiin. Kokemukset sen hyödyllisyydestä ovat saamani tiedon mukaan olleet hyvin ristiriitaiset. Testin hyödynnettävyys on ollut huono, eikä se ole todellisuudessa tuonut kovin paljon lisäarvoa aseturvallisuuteen.

Esityksen mukaan soveltuvuuden arviointia uudessa lupamenettelyssä parannettaisiin hakijan entistä yksilöllisemmällä haastattelulla sekä poliisilla jo olevan tiedon tehokkaam-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

malla hyödyntämisellä lupaharkinnassa esimerkiksi tietojärjestelmien automaattista tiedonvaihtoa kehittämällä. Tässä voikin todeta, että toivottavasti poliisin uusi tietojärjestelmä Vitja saadaan viimeinkin valmiiksi — johan sitä on vuosikaudet yritetty.

Lääkäreilläkin on ollut velvollisuus ilmoittaa poliisille henkilöistä, jotka ovat sopimatonta ampuma-aseen, aseiden osan, patruunoiden tai erityisen vaarallisten ammusten hallussapitoon. Viime aikojen uutisoinnin mukaan tällaisia ilmoituksia on tehty varsin vähän. Myös muilla terveydenhuollon ammattilaisilla on ilmoitusoikeus. Ehkäpä tässä asiassa olisi myös kehitettävää.

Tiedän myös aseasioista vastaavia päällystötason poliisimiehiä, jotka ajattelevat, että miten saisin evättyä henkilöltä uusien aseiden hankkimisen. Mielestäni poliisin tehtävä ei ole evätä vaan mahdollistaa harrastustoiminta silloin, kun siihen on olemassa perusteet. Jokaista aseharrastajaa, reserviläistä ja metsästäjää tulisi kohdella koko Suomessa tasapuolisesti. Tässä on vielä paljon tekemistä.

Esityksessä kerrotaan, että ampuma-aselaisissa ei ole säädetty siitä, millä perusteella luvan peruuttamismenettely voidaan panna tai on pantava vireille. Tässä kohdin tulee nykyisin kaikkein eniten ylilyöntejä ja selviä oikeusmurhia. Tiedän tapauksia, missä avioerohakemuksen ohessa on metsästäjältä otettu aseet poliisin haltuun, kun toinen osapuoli on tehnyt poliisille ilmoituksen epäilyistä insestistä. Kyseinen rikos on erittäin inhottava, mutta samalla tutkinnan ja oikeusprosessin aikana henkilö ei pääse harrastamaan ehkä sitä ainutta harrastusta, mikä hänellä on. Aseet palautetaan takaisin muutaman kuukauden päästä ja todetaan, että onhan näitä metsästyskausia tulossa jatkossakin. Onko tämä kohtuullista ja oikein? Mielestäni ei.

Esityksessä on myös mainittu poliisilain 2 luvun 6 §:ssä ehdotettu uusi kohta 4, jossa kerrotaan: "...ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin tai niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille". Mikä tarve tätä kohtaa on nyt muuttaa, kun edellisellä kerralla, kun lakia muutettiin, se torpattiin? Miksi erikseen pitäisi mainita aseet, kun ne kuuluvat jo muutenkin nykyisen lain piiriin? Mielestäni tuo kohdan 4 lisäys on aseiden osalta tarpeeton.

Olisi hyvä myös keskustella oikeasti siitä, mikä on perusteltu syy panna vireille aselupien peruuttaminen. Onko se insestiepäily avioerohakemuksen yhteydessä, talousrikos, tahaton ylinopeus vai mikä? Mielestäni juuri tässä kohdin olisi vielä paljon tekemistä, ja laki tulee tuskin koskaan täysin valmiiksi tältä kohdin. Pääasia olisi kuitenkin, että kaikkia aseharrastajia, metsästäjiä ja reserviläisiä kohdeltaisiin tasapuolisesti niin eteläisessä kuin itäisessäkin Suomessa.

19.50 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Risikolle tästä, että aselupaprosessia nyt sujuvoitetaan. Tämä on ollut aika iso haaste vastuullisille aseenkäyttäjille Suomessa. Ymmärrän sen, että jotain piti tehdä, mutta nämä liikkeet, mitä tehtiin, olivat minun mielestäni kyllä ylidramaattisia, ja sen takia on hyvä, että nyt esimerkiksi soveltuvuustesteistä luovutaan ja sähköistä hakua otetaan käyttöön.

Edelleen tämä harrastamaan pääsy jää tämän jälkeen aika vaikeaksi, ja on valitettavaa, että ihan tavalliset, kunnolliset nuoret eivät enää innostu urheiluammunnasta taikka metsästyksestä sen takia, että on tehty vaikeaksi sen harrastamisen pariin pääseminen. Tietysti aseilla voidaan tehdä myös pahoja tekoja, niin kuin on tehtykin, mutta ne eivät ole olleet yleensä luvallisia aseita tai näiden aseiden saantiin on liittynyt jokin muu rikos. Toki pro-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

sesseissa on kehittämisen varaa — ainakin oli yhdessä valitettavassa tapauksessa, joka tietysti julkisuuteen paljon tuli.

Yksi asia, jonka itse haluan tässä keskustelussa esille nostaa, on tämä aseiden näyttö, joka on järjetön. Sen voi tänä päivänä tehdä niin, että yksi ihminen vie ison määrän aseita näyttäväksi poliisille, eli sen näyttäjän ei siis tarvitse olla kyseinen aseiden ostaja, vaan jos minulla on vastaaviin aseisiin lupa, minä voin kerätä 25 aseita autoni takalaatikkoon ja lähteä näyttämään niitä poliisiasemalle. Minkälainen riski ja vaara siinä on, kysyn vain, ja sen takia olen itse tehnyt ehdotuksen, jota minulle eräs asekauppias ehdotti, että tämä rajattaisiin esimerkiksi niin, että ainoastaan niissä tilanteissa tuo näyttö olisi, kun aseita ei myy virallinen kauppa. [Puhemies koputtaa] Eli jos minä teen oston mattimeikäläiseltä, niin joutuisin käymään aseita näyttämässä, mutta jos ostan sen luvallisesta aseliikkeestä, [Puhemies koputtaa] niin näyttöä ei olisi. Toivon, että tätä vielä harkittaisiin. — Kiitos.

19.52 Juho Eerola ps: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsillä oleva esityshän on pääosin oikein hyvä esitys, kuten tietysti suurin osa tämän hallituksen esityksistä on oikein hyviä. Mutta tässä on tosiaan tähän lain 6 §:ään tulossa oleva kohta, johon, ministeri, itsekkin viittasitte, eli poliisimiehellä on oikeus päästä kotirauhan suojaamaan tilaan, jos on perusteltua syytä olettaa, että "ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin taikka niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille". Tämä on uutta, ja tämä on huolestuttanut harrastajapiirejä, eli pelätään, että tämä avaa jonkunlaisia ovet poliisiin ehkä mielivallalle tehdä yllätysratsioita aseomistajien koteihin, tai ei niinkään ehkä poliisiin mielivallalle vaan tämän aseomistajan vähemmän hyvälle ystäville.

Kysynkin nyt vastaavalta ministeriltä, miksi tämä kohta on näin tarpeellinen, ja erityisesti: Mikä on se perusteltu syy? Onko se nyt vain se, että joku ilmoittaa, että siellä se riehuu aseiden kanssa, vaikka mitään ei olisi tapahtunut? Juuri niin kuin edustaja Kulmala tuossa takana sanoikin, minullakin on tiedossa lukuisia tällaisia tapauksia, joissa huoltajuuksiin tai avioeroiriitojen keskellä toinen puolisoista soittaa poliisille ja epäilee eksänsä olevan väkivaltainen tai uhkaava. Tämä aika useasti jo nyt, nykyisen lain voimassa ollessa, on johtanut siihen, että poliisi takavarikoi tämän toisen henkilön aseet pois. Se tutkinta tosiaan saattaa kestää useita kuukausia, vaikka mitään todisteita tästä väkivaltaisuudesta ei löytyisikään, ja vaikka aseet sitten palautettaisiin tälle henkilölle takaisin, niin se on sitten se metsästyskausi jo monta kertaa ohi. Se tosiaan saattaa jossain päin Suomea olla ainoa henkireikä — kenties tälle masentuneellekin ihmiselle — ja sellainen harrastus, mistä saa edes jotain valoa siihen elämään, kenties juuri tämä metsästys, ja nytten tämä sitten poistettaisiin. [Puhemies koputtaa] Tämän takia kysynkin: mikä on tämä "perusteltu syy olettaa"?

19.54 Reijo Hongisto ps: Arvoisa herra puhemies! Esityksen tavoitteena on aselupamenettelyn uudistaminen aseturvallisuutta vaarantamatta, ja tämän on erinomainen ja hyvä lähtökohta. Esityksessä on hyviä ja kannatettavia uudistuksia, mutta valitettavasti on myös kohtia, jotka vaativat ainakin minun mielestäni vielä hieman hiomista. Nostan aluksi esille lakiesityksestä ne kohdat, jotka minun mielestäni ovat hyviä ja kannatettavia, ja sen jälkeen sitten lopussa keskityn tähän toiseen puoleen.

Ensimmäinen mielestäni hyvä asia on tämä hankkimislupamenettelyn yksinkertaistaminen ja sähköistäminen. Hankkimis- ja hallussapitomenettely sekä yksityistä valmistamis-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

lupaa koskeva lupamenettely yhdistettäisiin aselupamenettelyksi. Aselupaa voisi hakea sähköisesti, mikä joustavoittaisi ja nopeuttaisi lupamenettelyä ja vähentäisi henkilökohtaisen asioinnin tarvetta. Sähköisen menettelyn rinnalla säilyisi mahdollisuus hakea lupaa poliisilaitoksella asioiden. Aseluvan hakemista ei olisi sidottu hakijan kotikuntaan tai kotipaikkaan, vaan lupahakemuksen voisi jättää haluamalleen poliisilaitokselle. Muutos joustavoittaisi lupamenettelyä. Tämä on ainakin minun mielestäni erinomaisen hyvä ja kannatettava ajatus.

Toisena kohtana palikkatestistä luovutaan. Eli soveltuvuustestistä lupamenettelyn yhteydessä luovuttaisiin, koska testin hyödynnettävyys on huono eikä se ole käytännössä tuonut lisäarvoa aseturvallisuuteen. Tämä on erittäin hyvä ja tervetullut uudistus. Voin kertoa, että taisi olla kansanedustajatoimeni ensimmäisiä asioita keväällä 2011, kun esitin silloiselle poliisiylijohtajalle Mikko Paaterolle, että tästä kansankielellä palikkatestiksi kutsutusta testistä luovuttaisiin. Toistelin esitystä aina, kun poliisiylijohtajan tapasin, ja ilokseni huomaan, että viesti on tainnut nyt mennä perille. Tämä on erittäin hyvä ja kannatettava muutos aiempaan käytäntöön.

Ei joka asetta näytille. Hyvä muutos on myös se, että asealan elinkeinonharjoittajalta hankittua ampuma-asetta, tehokasta ilma-asetta ja aseosa ei pääsääntöisesti tarvitsisi esittää poliisilaitoksella. Yksityisten välisellä luovutuksella siirtynyt ampuma-ase, tehokas ilma-ase ja aseosa tulisi esittää poliisille, jos luovuttajan hallussapitoon oikeuttava lupa olisi myönnetty ennen vuotta 2000. Lisäksi poliisi voisi aina pyytää esittämistä. Enemmistö asekaupoista tehdään käsitykseni mukaan aseliikkeissä, aseliikkeitten kautta, joten tämä on merkittävä kevennys aseita tarkastavien poliisien työmäärään. Erinomaisen hyvä uudistus.

Kun äsken tuli ruusuja, niin sitten vähän risuja. Mielestäni esitys ei sellaisenaan ole valmis hyväksyttäväksi, vaan korjattavaakin löytyy.

Ensimmäisenä korjattavana kohtana otan tämän, mistä ministerikin mainitsi, etsinnän suorittamisen. Nyt kerron oman tulkintani tähän asiaan. Siis poliisilain 2 luvun 6 §:n 1 momenttia esitetään muutettavaksi niin, että vaara- ja vahinkotilanteissa poliisimiehellä on oikeus päästä kotirauhan tai julkisrauhan suojaamaan tilaan tai muuhun paikkaan, johon ei ole yleistä pääsyä, taikka kulkuneuvoon ja suorittaa siellä tarvittaessa etsintä, jos on perusteltua syytä olettaa — nyt olen tämän alleviivannut ja ympyröinyt sanan "olettaa" — että ampuma-asetta, aseosa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin taikka niitä koskeva luvan peruuttaminen on pantu vireille.

Kotirauhan suoja on kirjattu perustuslakiin, ja se on vahva. Se on todella vahva. Jos laki toteutuu nyt esitetyssä muodossa, tulkintani mukaan riittäisi pelkkä patruuna keppihevoiseksi suorittaa kotietsintä aseosa omistajan asunnossa taikka autossa. Minun mielestäni tulkinta on erikoinen, sillä pakkokeinolaissa mainitaan kotietsinnän edellytykset silloin, kun etsintä kohdistetaan rikoksesta epäillyn asuntoon, autoon tai muuhun sellaiseen kotirauhan suojaan nauttivaan paikkaan. Silloin pitää olla vahva epäily — siis ei riitä oletamus, vaan pitää olla vahva epäily — jo tapahtuneesta rikoksesta. Tämän lain muutoksessa riittäisi siis pelkkä oletama. Ainakin itse, kun lakiesitystä luin, pohdiskelin, kuka olettaa ja millä perusteella olettaa. Riittääkö oletukseksi vaikkapa rajanaapurusten välinen kiista siitä, että toisen grillin savu ja herkullinen lihan tuoksu leviää vegaaninaapurin patiolla? Naapuri soittaa kiukustuksissaan hätäkeskukseen ja kertoo pelkäävänsä rajanaapuriaan, kun sillä on niitä aseita. Kuka vastaa siitä, jos poliisi tekee kotietsinnän ja toteaa, että mitään ei jää

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

käteen eli etsintä on ollut turha? Tuskin tämä perättömän ilmoituksen tehnyt naapuri kuitenkaan.

Tässä voi jäädä sellainen vaikutelma, että ampuma-aseen omistajaa kohdellaan ikään kuin toisen luokan kansalaisena, jonka kotiin taikka kulkuneuvoon voi mennä lähes millä perusteella haluaa. Minä ymmärrän etsinnät ja tarkastukset erinomaisen hyvin silloin kun poliisilla on perusteltu syy — siis perusteltu syy — olettaa, että jollain on hallussaan luvaton ampuma-ase, mutta tässä ollaan minun tulkintani mukaan jälleen kerran puuttumassa luvallisten ampuma-aseiden omistajien oikeushyvään, ja sitä ainakin minun on erittäin vaikea hyväksyä. Mielestäni olisi syytä keskittyä luvattomien ampuma-aseiden haltijoihin, eikä usein ja toistuvasti kiristää ja hankaloittaa luvallisten aseomistajien elämää.

Toisena kohtana, joka ainakin minua mietityttää, esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ase-elinkeinon harjoittajalle velvollisuus ilmoittaa maahantuomansa, siirtämänsä, hankkimansa, valmistamansa tai muuntamansa ampuma-aseen ja aseensa osan yksilöintitiedot poliisin asetietojärjestelmään. Olen ympyröinyt tästä sanat "aseen osa". Esityksessä puhutaan yksiselitteisesti aseensa osasta. Moni tietää, että ampuma-aseissa on paljon osia, joista jotkut ovat varsin pieniä: jousia ja ruuveja. Mietin, millä tavalla merkitään ja erotetaan vaikkapa jonkun aseensa laukaisukoneistossa oleva kierrejousi esimerkiksi monen kansanedustajan työpöydällä taikka kädessä olevan kuivamustekynän kärjen kierrejousesta. Pitääkö aseensa laukaisukoneiston laukaisuvastusta säätävään kierrejouseen stanssata aseensa sarjanumero, ja jos pitää, niin miten se tehdään? Jousi voi olla todella pieni ja ohutta lankaa. Minä ymmärrän erittäin hyvin, että yksilöinti tehdään esimerkiksi piippuun ja aseensa sulkulaitteeseen, mutta en sitä, että jokainen aseeseen kuuluva ruuvi taikka jousi merkitään ja ilmoitetaan. Se vaikuttaa aika mahdottomalta ajatuksena. Pidän ehdottoman välttämättömänä, että tähän kohtaan kiinnitetään valiokuntavalmistelussa huomiota ja yksilöinti ulotettaisiin koskemaan vain aseensa piippua ja sulkulaitetta, ei siis jokaista ruuvia ja nippeä.

Arvoisa puhemies! Viimeisenä vaan ei vähäisimpänä epäkohtana nostan esiin asekeräilijät. Lakiehdotuksessa esitetään, että luovuttaisiin asekeräilijän oikeudesta pitää tiedostoa hankkimistaan ampuma-aseista ja aseensa osista hallussapitoluvan hakemisen sijasta. Keräilijän tulisi hakea aselupa hankkimilleen, myös keräilysuunnitelmaan kuuluville ampuma-aseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseensa osille. Tietämäni mukaan maassamme on useita satoja keräilijöitä. Muistan kuulleen joskus luvun noin 300, mutta se on muistamani mukaan. Siis satoja asekeräilijöitä — ja jos lakiesitys tässä muodossa toteutetaan, joutuvat nämä sadat keräilijät hakemaan uudestaan lupia jo hallussaan oleviin aseisiin ja näyttämään ne poliisiasemalla. Keräilijällä on pääsääntöisesti kymmeniä, joillakin voi olla jopa satoja ampuma-aseita. Pohdiskelin esitystä lukiessani, ovatko lakiesityksen kirjoittajat miettineet, mitä näiden aseiden uudelleenluvittaminen tulisi maksamaan keräilijöille ja minkä verran tähän kuluu lupahallinnon työaika, sillä tietämäni mukaan yhtä asetta kohti varataan lupahallinnolta noin 30 minuuttia, ja jos henkilö joutuu esittämään kymmeniä tai satoja aseita, niin tähän on aivan käsittämätön tilanne. Esitänkin, että keräilijästatuksen omaavalla henkilöllä säilyy myös tulevaisuudessa oikeus pitää tiedostoa hankkimistaan ampuma- ja ilma-aseista sekä niiden osista.

Arvoisa herra puhemies! Ampuma-aseen omistajilta edellytetään erittäin huolellista käytöstä ja huolellisia, vakaita elämäntapoja. Jokaisessa asiassa pitää olla tehostetun tarkka, jotta aseensa hallussapitolupia ei peruta. Mielestäni aseensa omistajilla on oikeus odottaa ja

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

edellyttää samaa pikkutarkkuutta myös lakitekstejä laativilta. [Puhemies koputtaa] — Minuutti, sopiiko?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Joo, huomautan tästä 10 minuutin ajasta. Se jää puhujan harkittavaksi.

Jos ympäripyöreät ja monesti tulkinnanvaraiset lakiesitykset hyväksytään sellaisinaan valmiiksi laeiksi, tulee hyvän lain asemasta suttu ja sekundaa ja niitä kuuluisia vahinkoja. Mielestäni tämä ei ole hyvän hallinnon mukaista. — Kiitoksia, arvoisat kuulijat ja arvoisa puhemies.

20.05 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Kuten ministeri Risikko tässä hyvässä ja kattavassa esittelypuheenvuorossa toi esiin, kyseessä on kannatettava hallituksen esitys. Tämä ehkä näkyy myöskin tässä salikeskustelussa, koska en tällä hetkellä näe yhtään oppositiokansanedustajaa salissa.

Tämän uudistuksen taustalla on siis poliisin vuoden 2012 lupahallintostrategia, jonka mukaisesti kaikkiin poliisin lupalajeihin tehdään samat kehittämistoimet eli selkeytetään lupaprosesseja, otetaan käyttöön sähköinen asiointi, luovutaan kotipaikkasidonnaisuudesta ja vähennetään turhaa käyntiasiointia. Tämä uudistushan on tehty muun muassa passeihin jo aikaisemmin, ja viime vuoden osaltahan nämä passien sähköistä hakemusta käyttäneiden lukumäärät olivat varsin korkeat. Kyseessä on myös normienpurkuhanke ja itsellenikin henkilökohtaisesti tärkeä hanke, koska ensimmäiset yhteydenotot ampuma-aseisiin ja lupahakemuksiin liittyvistä asioista olivat juurikin tämän hallituksen esityksen toiveitten kaltaisia.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta on käsitellyt asedirektiiveihin ja ampuma-aseisiin liittyviä asioita useaan otteeseen, erityisesti viime vuoden valtiopäivillä. Olemme nostaneet lausunnoissamme esiin huolen siitä, että EU-tasolla ymmärrettäisiin suomalaisten ampuma-aseiden erityispiirteet, erityislaatuisuus ja luotettavuus sekä maamme erityispiirteet, kuten vankka reserviläisten asema maanpuolustuksessa ja monipuoliset ampuma-aseharrastukset, joissa myös turvallisuuteen on panostettu, sekä muun muassa jo täällä salisakin äsken kuultu asekeräilijöiden suuri osuus.

Arvoisa puhemies! Sähköisen aseluvan haun ja toimivuuden kannalta oleellista ja aivan keskeistä on se, millaiseksi sähköinen hakemus tehdään. Onko se tarpeeksi yksityiskohtainen mutta riittävän selkeä? Tässä ovat tietenkin valtion ict ja valtiovarainministeriön rooli oleellisia, mutta kun on kyse ampuma-aselain lähetekeskustelusta, tuon sen myöskin esiin. Ampuma-aseiden myöntämisperusteet eivät uudistuksessa muutu, mutta hakemus on suunniteltava ja toteutettava erityisen huolellisesti — sekä asiakaslähtöisesti että toimijalähtöisesti.

Kuten edustaja Kulmala toi kattavassa puheenvuorossaan esiin, Suomessa on valitettavasti esiintynyt myös yksittäisiä poikkeuksellisia ja epäoikeudenmukaisia ampuma-aseluvan epäämisiä muun muassa metsästysharrastukseen liittyen. Toivottavasti tämä hallituksen esitys myös korjaa ne toimenpiteet.

Sitten vielä tähän ampuma-aselain liitännäislakina olevaan poliisilain muutokseen: On hyvä, että tähänkin lain epäkohtaan on kiinnitetty nyt huomiota ja se korjataan. On täysin kohtuutonta, että poliisilla ei ole ollut toimivaltuutta toimeenpanna aselain edellyttämää väliaikaista haltuunottoa, vaikka samalla poliisilla on ollut ampuma-aselain nojalla toimin-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

tavelvollisuus kyseisessä tilanteessa — eli tilanteessa, jossa on ollut selkeä, perusteltu syy epäillä, että asetta, sen osia, patruunoita tai vastaavaa käytetään väärin tai ampuma-aseluvan peruutus on vireillä. — Kiitos.

20.08 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tässä kyseisessä laissa on paljon odotettuja ja pelättyjä asioita. Ensiksi nämä positiiviset elikkä odotetut asiat, eli tämä haastattelu- ja soveltuvuustestiasia. On hyvä, että tämä nyt muuttuu, koska kyllähän sitä noissa eri piireissä, joissa minäkin olen pyörinyt metsästysasioitten kanssa tekemisissä, pidetään lähinnä vitseinä. Hyvä, että tämä nyt saadaan muutettua ja tulee järkevämmäksi tämä homma. Kyllähän tämä purkaa byrokratiaa, ja voidaan sitten jatkossa keskittyä todella olennaisten asioiden hoitamiseen elikkä poliisit voivat tehdä sitä työtä, mikä heille oikeasti kuuluu.

Mutta sitten tämä toinen asia, aseiden ottaminen haltuun. Elikkä mennään tähän poliisilain 2 luvun 6 §:n muuttamiseen, juuri siitä asiasta tässä edellä jo kaksi edustajaa puhui. Minulla on lakimiehenä kokemusta useista erotilanteista, joissa on otettu yhteyttä. Yleensä tämä erotilanne tarkoittaa sitä, että on ollut avopari, missä sitten naispuolinen henkilö on loukannut miestä vaikeimmalla tavalla. Erityisesti meillä Lapissa on paljon miehiä, jotka harrastavat metsästämistä, ja se, että he pääsevät metsään ja metsästäämään, on heille monesti ainuita olennaisia, tärkeitä, asioita, millä he pääsevät elämässä eteenpäin. Niin että eihän siinä ole tarvittu mitään muuta kuin että avopuoliso, joka on lähtenyt sitten kävelemään riitatilanteessa, ottaa yhteyttä poliisiin, että minua on uhattu aseella. Tämä on ikävän yleistä, ja näitä on ollut todella monta tapausta, joista olen henkilökohtaisesti keskustellut ihmisten kanssa. Yleensä aseet ovat olleet jopa vuoden pois. Pahimmassa tapauksessa on mennyt kaksikin metsästyskautta, ennen kuin tämä asia on saatu laukeamaan. Se, että toista uhkaa aseella, on todellakin merkittävä asia, mutta kyllä se pitäisi pystyä nopeasti selvittämään, että henkilöt pääsisivät sitten jatkamaan harrastustoimintaansa.

Sitten tämä olennainen asia on 6 §:n 4 kohta, se, että "jos on perusteltua syytä olettaa, että ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin". Tämä on niin avoin käsite, että tämä muuttaa nykyistä lainsäädäntöä, nykyistä käytäntöä todella paljon avoimemmaksi verrattuna aikaisempaan tilanteeseen. Erityisesti — minä puhun nyt sitten omasta käytännön kokemuksestani, olen paljon poromiespiireissä elänyt ja kasvanut, puhutaan paljon petoasioista ynnä muusta — jos on pikkuisenkaan jollakin epäilystä tai haluaa puuttua siihen, onko loukattu, onko mahdollisesti ajettu aiheuttaa petoja tappamaan, niin tällä pystytään iskemään heti kiinni ja voidaan vaikeuttaa todella raskaasti muun muassa poromiesten työntekoa ja toimintaa.

Olen pohtinut ja miettinyt tätä asiaa, ja minun mielestäni tässä voidaan rikkoa jopa perustuslaillista yksityisyyden suojaa. Mennäänkö tässä yli sen perustuslain tason, sen selvittämiseksi esitän, että tämä laki menee myöskin perustuslakivaliokuntaan käsiteltäväksi lausunnon antamista varten.

20.13 Reijo Hongisto ps: Arvoisa puhemies! Yhdyn edustaja Maijalan ajatuksiin siinä, mitä hän puhui aseiden hallussapitolupien peruuttamisesta ja perumisesta. Tiedän sen, että monta kertaa, jos henkilö syyllistyy törkeään rattijuopumukseen vaikka jossakin Rovaniemellä ja hänellä on ampuma-ase taikka ampuma-aseet luvallisesti säilössä Espoossa, niin vaikka tällä ampuma-aseella ja itse teolla ei ole minkäänäköistä kausaaliyhteyttä, siitä huolimatta poliisi peruu ampuma-aseiden hallussapitoluvan. Ymmärrän erinomaisen hy-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

vin poliisina sen, että jos henkilö syyllistyy tekoon, joka vähänkään osoittaa häneltä väkivaltaisuutta taikka itsetuhoisuutta tai muuta, niin tällainen henkilö ei ole oikea pitämään hallussaan ampuma-aseita. Mutta jos teko on täysin sellainen, ettei mitään kausaaliyhteyttä löydy, niin hämmästelen kyllä poliisin nykyistä tapaa perua ampuma-aseen hallussapitoluvat.

Mutta edustaja Maijala tuossa aivan puheenvuoronsa viimeiseksi totesi ja tarkasteli nimenomaan tätä paikan etsintää, on se sitten koti, vapaa-ajan asunto, auto tai mikä muu paikka tahansa, johonka ulotetaan kotirauhan suojaa, ja hän pohdiskeli sitä, olisiko tämä syytä käyttää jopa perustuslakivaliokunnassa lausunnolla, jotta varmistettaisiin se, loukaatanko tässä kansalaisten perusoikeuksia.

Arvoisa puhemies! Minä kannatan edustaja Maijalan tekemää esitystä siitä, että tämä lähetettäisiin myöskin perustuslakivaliokuntaan. Näin varmistettaisiin se, kun tämä on muutoin hyvä laki, tässä on todella paljon hyviä elementtejä, että ei nyt koko hyvää lakiesitystä torpattaisi tällaisella pienellä valuvirheellä.

20.14 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa herra puhemies! Kiitos näistä kommentteista, ja minä itsekin tunnistan tässä sen, että tässä on paljon, paljon hyvää, ja sitten teidän puheistanne ymmärrän, että teillä on myös kritiikkiä. Tästä itse aselupa-asiastahan voidaan todella tuolla valiokuntakuulemisessa sitten katsoa tarkemmin sitä, onko joitain yksityiskohtia. Niinhän se aina menee, tämä työ.

Tuosta soveltuvuuden arvioinnista, kun täällä oli jonkun puheenvuorossa tästä soveltuvuudesta sellainen lievä..., että "testit lopetetaan": minä haluan vain siihen lisätä, että soveltuvuusarvioinnista ei luovuta vaan siitä tavasta, millä se on nyt tehty, joka on aivan niin kuin nollatestiksi todettu. Minä olen kiertänyt poliisilaitoksia ja aina kysynyt, että oletteko tätä mieltä, ja kaikki ovat sanoneet, että tällä ei ole niin kuin mitään tekemistä — ja täällä nyt poliisimiehet nyökkäilevät täällä salissa. Soveltuvuuden arviointi jatkuu, mutta se tehdään toisella tavalla, ja väitän, että jopa nyt tehokkaammin, koska... siellä löytyy perusteluja, millä perustelen, että tehokkaammin.

No, sitten tästä poliisilaista. Täällä kysyttiin, mistä tämä on tullut. Minä vielä vähän perustelen tätä, mutta sitten minä palaan siihen perustuslakiasiaan, josta olen hyvin pitkälle teidän kanssanne samaakin mieltä. Minä nyt ensiksikin perustelen tätä.

Siis ampuma-aselaissa, joka on nykyisin voimassa, sanotaan näin: "Jos on perusteltu syy epäillä, että ampuma-asetta, aseiden osaa, patruunoita tai erityisen vaarallisia ammuksia käytetään väärin, taikka jos niitä koskevan luvan peruuttaminen on pantu vireille, poliisin on viipymättä tehtävä päätös esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun." Mutta nyt ei ole poliisilaissa vastaavaa pykälää, jolla annettaisiin toimivalta ottaa haltuun. Täällä ampuma-aselaissa tämä muuten jatkuu näin: "Poliisimiehen on otettava ampuma-ase, aseiden osa, patruunat ja erityisen vaaralliset amukset pois niiden haltijalta, jos niiden väärinkäytön vaara on ilmeinen. Poliisimiehen on viipymättä ilmoitettava pois ottamisesta sen paikan poliisilaitokselle, jonka toimialueella esineet on otettu pois niiden haltijalta, tai luvan haltijan kotikunnan poliisilaitokselle. Poliisin on 14 vuorokauden kuluessa esineiden pois ottamisesta ryhdyttävä toimenpiteisiin päätöksen tekemiseksi esineiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun tai luovutettava pois otetut esineet takaisin niiden haltijalle."

Tämä on siis ampuma-aselaissa. Nyt sitten meillä poliisilaissa ei ole kuitenkaan sitä valtuutta, ja tähän on kiinnittänyt huomiota eduskunnan apulaisoikeusasiamies, ja hän on ehdottanut, että sinne poliisilakiin lisätään tämä. Meillä on arvioitu, että näin tulisi tehdä, ja

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

nimenomaan tästä syystä, että poliisilla ei kuitenkaan ole toimivaltuutta toimeenpanna ase-lain edellyttämää väliaikaista haltuunottoa. Tämä haltuunottohan liittyy nyt tähän kotiin, koska suurin osa näistä aseistahan säilytetään aseharrastajan kodissa, ja siitä syystä tämä liittyy nyt tähän, mihin edustajat ovat täällä viitanneet. Kun te esitte, että no miksi tällai-nen, niin se liittyy nimenomaan tuohon ampuma-aselakiin, ja sitten: nykyinen lakihan an-taa jo mahdollisuuden, jos on tapahtunut rikos tai on tällainen akuutti tilanne, elikkä tässä tilanteessa täällä todetaan näin: "vaikka laki edellyttää poliisin ryhtyvän toimenpiteisiin aseiden haltuun ottamiseksi, poliisilla ei kuitenkaan ole toimivaltaa mennä noutamaan aseita aseenhaltijan kodista, jos siellä ei ole tapahtunut rikosta, jota pitäisi selvittää, tai jos ei ole akuuttia tilannetta eli välitöntä hengenvaaraa käsillä." Tässä on kysymys nimen-omaan siitä, että jos siellä on joku tällainen epäily, että tällainen rikos voi tapahtua, niin tä-mähän on ennaltaehkäisyn näkökulmasta ajateltu, että se toimivaltuus pitäisi olla, jota am-puma-aselaki edellyttää. Tässä on selvä ristiriita näiden kahden lain välillä.

Täällä edustaja Eerola, hallintovaliokunnan puheenjohtaja, sanoi, että ei kai tämä nyt voi sellaista tilannetta tarkoittaa, että heiluu aseensa kanssa. No, minä en nyt ota kantaa heilumi-sen syyhyn, mutta jo sanoista "heiluu aseensa kanssa" pitäisi tietysti tietää, heiluu ko mahdol-lisesti huimauksen vuoksi vai minkä muun vuoksi. Mutta huomasin vain tämän "heiluu aseensa kanssa": minua kyllä säikäyttäisi, jos joku heiluu aseensa kanssa.

Mutta sitten edustaja Hongistolle vähän näin välikevennyksenä sanon, että todellakaan, jos grillin tuoksu ärsyttää, niin tämä ei varmasti koske sellaisia tilanteita. Tämä nyt oli vä-hän tällainen välikevennys eikä tällaisia pitäisi sanoa, mutta sanoin sen kuitenkin, ja teille kaikille, jotka täällä kiinnititte tähän asiaan huomiota: olen kanssanne samaa mieltä. Tässä on tällainen perustuslaillinen kysymys, ja minä itse ajattelen näin, nyt kun teitänkin täällä kuuntelen, että varmasti on niin, että perustuslakivaliokunnan olisi hyvä tähän ottaa kan-taa, ilman muuta, ja sehän on totta kai onneksi täällä talossa mahdollista.

Mutta sitten minulle tuli mieleen myös sellainen tässä nyt illan aikana, kun teitänkin kuuntelin, että olisi varmasti hyvä, että valiokunta kuulisi meidän valmistelleita esittelijöi-tämme ja meidän virkamiehiämme ja pohtisitte yhdessäkin vielä sitä, onko hyvä jotain kohtaa tässä vielä katsoa ja vasta sitten laittaa se sinne perustuslakivaliokuntaan. Minä oi-keastaan vähän niin kuin tarjoan tässä sitä, koska tämä on hyvä katsoa erittäin tarkasti. Sit-ten, totta kai, se perustuslakivaliokuntakin on hyvä siinä, mutta ensin katsottaisiin tämä meidän virkamiestemme kanssa, jotka ovat tätä perusteellisesti pohtineet. Tarjoan tällaista vuorovaikutusta ensin. Mutta minä olen samaa mieltä.

Tämä aselupalaki pitäisi saada kuitenkin liikkeelle, ja sen tähden tämä ei saisi sitä hidas-tuttaa. Tämä voidaan tarvittaessa vaikka käsitellä kahtena eri asiana. Mutta minä ehdotan, että valiokunta ja meidän virkamiehemme käyvät tätä läpi, miten edetään.

Hyvä! Kiitos oikein paljon näistä kommentteista.

20.21 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Tässä vielä jonkin verran palaan taaksepäin tuohon omaan puheeseeni ja tähän palikkatestiin. Tuntui varsin erikoiselta silloin aikoinan-sa, kun ensin olin ollut 27 vuotta poliisina ja aseiden kanssa tekemisissä päivittäin — virka-aseena oli Smith & Wesson .38 joka päivä tuossa lonkalla — ja sen jälkeen minut valittiin eduskuntaan. Kun kaksi viikkoa sen jälkeen hain aseensa hankkimislupaa poliisiasemalta, niin minut laitettiin ensimmäisenä palikkatestiin. Tuntui varsin erikoiselta. Onneksi tästä nyt ollaan luopumassa. Sinänsä ymmärrän hyvin sen, että jos arvostetusta ammatista men-

Pöytäkirja PTK 3/2017 vp

nään sinne arvoasteikon toiseen päähän, niin onhan se entinen poliisi epäilyttävä henkilö. Mutta se siitä.

Sitten vielä, arvon ministeri, kysyisin teiltä, että kun nämä lääkärit ovat velvollisia ilmoittamaan henkilöistä, joiden ei pitäisi olla aseiden kanssa tekemisissä, ja näitä ilmoituksia on tullut kuitenkin niin vähän kuin mitä oli uutisissa tuossa mainittu, muistaakseni noin 200 vuodessa, niin onko tämä hyvä käytäntö ja olisiko tätä mahdollista muuttaa vielä paremmaksi. Mielestäni tämä ei ole ihan tasapainossa tällä hetkellä.

20.22 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos evästyksestä. Varmasti otetaan tämäkin asia huomioon jatkokäsittelyssä ja ihan nämä kaikki, mitä te täällä keskustelitte ja puhuitte — hyvä niin.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 265/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston tilannekeskuksesta

Hallituksen esitys HE 261/2016 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

19. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 9.2.2017 klo 16. Täysistunto lopetettiin klo 20.24.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola